

Budapest,
1998. október 2.,
péntek

90. szám

Ára: 280,- Ft

TARTALOMJEGYZÉK

		Oldal
1998: XLII. tv.	Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény tizenegyedik jegyzőkönyvének kihirdetéséről ...	5742
1998: XLIII. tv.	Az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló Általános Megállapodás Strasbourgban, 1996. március 5-én kelt Hatodik jegyzőkönyvének kihirdetéséről	5754
1998: XLIV. tv.	Az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961-ben, Rómában létrejött nemzetközi egyezmény kihirdetéséről	5757
1998: XLV. tv.	A Magyar Köztársaság Kormánya, az Olasz Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között Többnemzetiségű Szárazföldi Kötelék létrehozásáról, Udinében, 1998. április 18-án aláírt Egyezmény megerősítéséről és kihirdetéséről	5763
1998: XLVI. tv.	A Magyar Köztársaság Kormánya és a Francia Köztársaság Kormánya között a honvédelem és a haditechnika területén kicserélt minősített információk és eszközök védelméről, Budapesten, 1998. február 23-án aláírt Egyezmény megerősítéséről és kihirdetéséről	5766
1998: XLVII. tv.	A Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a közös békefenntartó zászlóalj létrehozása tárgyában, Budapesten, 1998. március 20-án aláírt Megállapodás megerősítéséről és kihirdetéséről	5769
31/1998. (X. 2.) FVM r.	Az 1998. évi hazai termesztésű extra és I. osztályú minőségű étkezési alma felvásárlásához és hűtőházi tárolásához felvett hitelek kamattámogatásáról	5771
32/1998. (X. 2.) FVM r.	A meghatározott borvidéken termelt 1998. évi termésű fehér borszőlők felvásárlásához felvett hitelek kamattámogatásáról	5773
33/1998. (X. 2.) FVM r.	Az 1999. évi termésű élelmezési búza garantált áron történő állami felvásárlásáról	5775
58/1998. (X. 2.) OGY h.	Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény egységes szerkezetbe foglalt szövegének közzétételéről	5778
41/1998. (X. 2.) AB h.	Az Alkotmánybíróság határozata	5791
42/1998. (X. 2.) AB v.	Az Alkotmánybíróság végzése	5794
119/1998. (X. 2.) KE h.	Rendőr dandártábornok szolgálati viszonyának megszüntetéséről	5802
120/1998. (X. 2.) KE h.	Egyetemi tanárok felmentéséről	5802
1127/1998. (X. 2.) Korm. h.	A millenniumi kormánybiztos kinevezéséről	5803

II. rész JOGSZABÁLYOK

Törvények

1998. évi XLII. törvény

az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről
szóló Egyezmény tizenegyedik jegyzőkönyvének
kihirdetéséről*

(A Magyar Köztársaság megerősítési okiratának letétbe helyezése az Európa Tanács Főtitkáránál 1995. április 26-án megtörtént. A jegyzőkönyv hatálybalépésének napja — 4. Cikke rendelkezéseinek megfelelően — 1998. november 1.)

1. § Az Országgyűlés „Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény tizenegyedik jegyzőkönyve” címet viselő nemzetközi egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

2. § A jegyzőkönyv angol nyelvű szövege és annak hivatalos fordítása a következő:

„Protocol No. 11 to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, restructuring the control machinery established thereby

Strasbourg, 11. V. 1994

The member States of the Council of Europe, signatories to this Protocol to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as: the Convention),

Considering the urgent need to restructure the control machinery established by the Convention in order to maintain and improve the efficiency of its protection of human rights and fundamental freedoms, mainly in view of the increase in the number of applications and the growing membership of the Council of Europe,

Considering that it is therefore desirable to amend certain provisions of the Convention with a view, in particular, to replacing the existing European Commission and Court of Human Rights with a new permanent Court,

Having regard to Resolution No. 1 adopted at the European Ministerial Conference on Human Rights, held in Vienna on 19 and 20 March 1985,

Having regard to Recommendation 1194 (1992), adopted by the Parliamentary Assembly of the Council of Europe on 6 October 1992,

Having regard to the decision taken on reform of the Convention control machinery by the Heads of State and Government of the Council of Europe member States in the Vienna Declaration on 9 October 1993,

Have agreed as follows:

Article 1

The existing text of Sections II to IV of the Convention (Articles 19 to 56) and Protocol No. 2 conferring upon the European Court of Human Rights competence to give advisory opinions shall be replaced by the following Section II of the Convention (Articles 19 to 51):

„Section II — European Court of Human Rights

Article 19 — Establishment of the Court

To ensure the observance of the engagements undertaken by the High Contracting Parties in the Convention and the protocols thereto, there shall be set up a European Court of Human Rights (hereinafter referred to as: the Court). It shall function on a permanent basis.

Article 20 — Number of judges

The Court shall consist of a number of judges equal to that of the High Contracting Parties.

Article 21 — Criteria for office

1. The judges shall be of high moral character and must either possess the qualifications required for appointment to high judicial office or be jurisconsults of recognised competence.

2. The judges shall sit on the Court in their individual capacity.

3. During their term of office the judges shall not engage in any activity which is incompatible with their independence, impartiality or with the demands of a full-time office; all questions arising from the application of this paragraph shall be decided by the Court.

Article 22 — Election of judges

1. The judges shall be elected by the Parliamentary Assembly with respect to each High Contracting Party by a majority of votes cast from a list of three candidates nominated by the High Contracting Party.

2. The same procedure shall be followed to complete the Court in the event of the accession of new High Contracting Parties and in filling casual vacancies.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

Article 23 — Terms of office

1. The judges shall be elected for a period of six years. They may be re-elected. However, the terms of office of one-half of the judges elected at the first election shall expire at the end of three years.

2. The judges whose terms of office are to expire at the end of the initial period of three years shall be chosen by lot by the Secretary General of the Council of Europe immediately after their election.

3. In order to ensure that, as far as possible, the terms of office of one-half of the judges are renewed every three years, the Parliamentary Assembly may decide, before proceeding to any subsequent election, that the term or terms of office of one or more judges to be elected shall be for a period other than six years but not more than nine and not less than three years.

4. In cases where more than one term of office is involved and where the Parliamentary Assembly applies the preceding paragraph, the allocation of the terms of office shall be effected by a drawing of lots by the Secretary General of the Council of Europe immediately after the election.

5. A judge elected to replace a judge whose term of office has not expired shall hold office for the remainder of his predecessor's term.

6. The terms of office of judges shall expire when they reach the age of 70.

7. The judges shall hold office until replaced. They shall, however, continue to deal with such cases as they already have under consideration.

Article 24 — Dismissal

No judge may be dismissed from his office unless the other judges decide by a majority of two-thirds that he has ceased to fulfil the required conditions.

Article 25 — Registry and legal secretaries

The Court shall have a registry, the functions and organisation of which shall be laid down in the rules of the Court. The Court shall be assisted by legal secretaries.

Article 26 — Plenary Court

The plenary Court shall

- a) elect its President and one or two Vice-Presidents for a period of three years; they may be re-elected;
- b) set up Chambers, constituted for a fixed period of time;
- c) elect the Presidents of the Chambers of the Court; they may be re-elected;
- d) adopt the rules of the Court; and
- e) elect the Registrar and one or more Deputy Registrars.

Article 27 — Committees, Chambers and Grand Chamber

1. To consider cases brought before it, the Court shall sit in committees of three judges, in Chambers of seven judges and in a Grand Chamber of seventeen judges. The Court's Chambers shall set up committees for a fixed period of time.

2. There shall sit as an ex officio member of the Chamber and the Grand Chamber the judge elected in respect of the State Party concerned or, if there is none or if he is unable to sit, a person of its choice who shall sit in the capacity of judge.

3. The Grand Chamber shall also include the President of the Court, the Vice-Presidents, the Presidents of the Chambers and other judges chosen in accordance with the rules of the Court. When a case is referred to the Grand Chamber under Article 43, no judge from the Chamber which rendered the judgment shall sit in the Grand Chamber, with the exception of the President of the Chamber and the judge who sat in respect of the State Party concerned.

Article 28 — Declarations of inadmissibility by committees

A committee may, by a unanimous vote, declare inadmissible or strike out of its list of cases an individual application submitted under Article 34 where such a decision can be taken without further examination. The decision shall be final.

Article 29 — Decisions by Chambers on admissibility and merits

1. If no decision is taken under Article 28, a Chamber shall decide on the admissibility and merits of individual applications submitted under Article 34.

2. A Chamber shall decide on the admissibility and merits of inter-State applications submitted under Article 33.

3. The decision on admissibility shall be taken separately unless the Court, in exceptional cases, decides otherwise.

Article 30 — Relinquishment of jurisdiction to the Grand Chamber

Where a case pending before a Chamber raises a serious question affecting the interpretation of the Convention or the protocols thereto, or where the resolution of a question before the Chamber might have a result inconsistent with a judgment previously delivered by the Court, the Chamber may, at any time before it has rendered its judgment, relinquish jurisdiction in favour of the Grand Chamber, unless one of the parties to the case objects.

Article 31 — Powers of the Grand Chamber

The Grand Chamber shall

a) determine applications submitted either under Article 33 or Article 34 when a Chamber has relinquished jurisdiction under Article 30 or when the case has been referred to it under Article 43; and

b) consider requests for advisory opinions submitted under Article 47.

Article 32 — Jurisdiction of the Court

1. The jurisdiction of the Court shall extend to all matters concerning the interpretation and application of the Convention and the protocols thereto which are referred to it as provided in Articles 33, 34 and 47.

2. In the event of dispute as to whether the Court has jurisdiction, the Court shall decide.

Article 33 — Inter-State cases

Any High Contracting Party may refer to the Court any alleged breach of the provisions of the Convention and the protocols thereto by another High Contracting Party.

Article 34 — Individual applications

The Court may receive applications from any person, non-governmental organisation or group of individuals claiming to be the victim of a violation by one of the High Contracting Parties of the rights set forth in the Convention or the protocols thereto. The High Contracting Parties undertake not to hinder in any way the effective exercise of this right.

Article 35 — Admissibility criteria

1. The Court may only deal with the matter after all domestic remedies have been exhausted, according to the generally recognised rules of international law, and within a period of six months from the date on which the final decision was taken.

2. The Court shall not deal with any individual application submitted under Article 34 that

a) is anonymous; or

b) is substantially the same as a matter that has already been examined by the Court or has already been submitted to another procedure of international investigation or settlement and contains no relevant new information.

3. The Court shall declare inadmissible any individual application submitted under Article 34 which it considers incompatible with the provisions of the Convention or the protocols thereto, manifestly ill-founded, or an abuse of the right of application.

4. The Court shall reject any application which it considers inadmissible under this Article. It may do so at any stage of the proceedings.

Article 36 — Third-party intervention

1. In all cases before a Chamber or the Grand Chamber, a High Contracting Party one of whose nationals is an Party one of whose nationals is an applicant shall have the right to submit written comments.

2. The President of the Court may, in the interest of the proper administration of justice, invite any High Contracting Party which is not a party to the proceedings or any person concerned who is not the applicant to submit written comments or take part in hearings.

Article 37 — Striking out applications

1. The Court may at any stage of the proceedings decide to strike an application out of its list of cases where the circumstances lead to the conclusion that

a) the applicant does not intend to pursue his application; or

b) the matter has been resolved; or

c) for any other reason established by the Court, it is no longer justified to continue the examination of the application.

However, the Court shall continue the examination of the application if respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto so requires.

2. The Court may decide to restore an application to its list of cases if it considers that the circumstances justify such a course.

Article 38 — Examination of the case and friendly settlement proceedings

1. If the Court declares the application admissible, it shall

a) pursue the examination of the case, together with the representatives of the parties, and if need be, undertake an investigation, for the effective conduct of which the States concerned shall furnish all necessary facilities;

b) place itself at the disposal of the parties concerned with a view to securing a friendly settlement of the matter on the basis of respect for human rights as defined in the Convention and the protocols thereto.

2. Proceedings conducted under paragraph 1.b shall be confidential.

Article 39 — Finding of a friendly settlement

If a friendly settlement is effected, the Court shall strike the case out of its list by means of a decision which shall be confined to a brief statement of the facts and of the solution reached.

Article 40 — Public hearings and access to documents

1. Hearings shall be public unless the Court in exceptional circumstances decides otherwise.

2. Documents deposited with the Registrar shall be accessible to the public unless the President of the Court decides otherwise.

Article 41 — Just satisfaction

If the Court finds that there has been a violation of the Convention or the protocols thereto, and if the internal law of the High Contracting Party concerned allows only partial reparation to be made, the Court shall, if necessary, afford just satisfaction to the injured party.

Article 42 — Judgments of Chambers

Judgments of Chambers shall become final in accordance with the provisions of Article 44, paragraph 2.

Article 43 — Referral to the Grand Chamber

1. Within a period of three months from the date of the judgment of the Chamber, any party to the case may, in exceptional cases, request that the case be referred to the Grand Chamber.

2. A panel of five judges of the Grand Chamber shall accept the request if the case raises a serious question affecting the interpretation or application of the Convention or the protocols thereto, or a serious issue of general importance.

3. If the panel accepts the request, the Grand Chamber shall decide the case by means of a judgment.

Article 44 — Final judgments

1. The judgment of the Grand Chamber shall be final.

2. The judgment of a Chamber shall become final

a) when the parties declare that they will not request that the case be referred to the Grand Chamber; or
b) three months after the date of the judgment, if reference of the case to the Grand Chamber has not been requested; or

c) when the panel of the Grand Chamber rejects the request to refer under Article 43.

3. The final judgment shall be published.

Article 45 — Reasons for judgments and decisions

1. Reasons shall be given for judgments as well as for decisions declaring applications admissible or inadmissible.

2. If a judgment does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

Article 46 — Binding force and execution of judgments

1. The High Contracting Parties undertake to abide by the final judgment of the Court in any case to which they are parties.

2. The final judgment of the Court shall be transmitted to the Committee of Ministers, which shall supervise its execution.

Article 47 — Advisory opinions

1. The Court may, at the request of the Committee of Ministers, give advisory opinions on legal questions concerning the interpretation of the Convention and the protocols thereto.

2. Such opinions shall not deal with any question relating to the content or scope of the rights or freedoms defined in Section I of the Convention and the protocols thereto, or with any other question which the Court or the Committee of Ministers might have to consider in consequence of any such proceedings as could be instituted in accordance with the Convention.

3. Decisions of the Committee of Ministers to request an advisory opinion of the Court shall require a majority vote of the representatives entitled to sit on the Committee.

Article 48 — Advisory jurisdiction of the Court

The Court shall decide whether a request for an advisory opinion submitted by the Committee of Ministers is within its competence as defined in Article 47.

Article 49 — Reasons for advisory opinions

1. Reasons shall be given for advisory opinions of the Court.

2. If the advisory opinion does not represent, in whole or in part, the unanimous opinion of the judges, any judge shall be entitled to deliver a separate opinion.

3. Advisory opinions of the Court shall be communicated to the Committee of Ministers.

Article 50 — Expenditure on the Court

The expenditure on the Court shall be borne by the Council of Europe.

Article 51 — Privileges and immunities of judges

The judges shall be entitled, during the exercise of their functions, to the privileges and immunities provided for in Article 40 of the Statute of the Council of Europe and in the agreements made thereunder.”

Article 2

1. Section V of the Convention shall become Section III of the Convention; Article 57 of the Convention shall become Article 52 of the Convention; Articles 58 and 59 of the Convention shall be deleted, and Articles 60 to 66

of the Convention shall become Articles 53 to 59 of the Convention respectively.

2. Section I of the Convention shall be entitled „Rights and freedoms” and new Section III of the Convention shall be entitled „Miscellaneous provisions”. Articles 1 to 18 and new Articles 52 to 59 of the Convention shall be provided with headings, as listed in the appendix to this Protocol.

3. In new Article 56, in paragraph 1, the words „subject to paragraph 4 of this Article,” shall be inserted after the word „shall”; in paragraph 4, the words „Commission to receive petitions” and „in accordance with Article 25 of the present Convention” shall be replaced by the words „Court to receive applications” and „as provided in Article 34 of the Convention” respectively. In new Article 58, paragraph 4, the words „Article 63” shall be replaced by the words „Article 56”.

4. The Protocol to the Convention shall be amended as follows:

a) the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol; and

b) in Article 4, last sentence, the words „of Article 63” shall be replaced by the words „of Article 56”.

5. Protocol No. 4 shall be amended as follows:

a) the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol;

b) in Article 5, paragraph 3, the words „of Article 63” shall be replaced by the words „of Article 56”; a new paragraph 5 shall be added, which shall read:

„Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of all or any of Articles 1 to 4 of this Protocol.”; and

c) paragraph 2 of Article 6 shall be deleted.

6. Protocol No. 6 shall be amended as follows:

a) the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol; and

b) in Article 4 the words „under Article 64” shall be replaced by the words „under Article 57”.

7. Protocol No. 7 shall be amended as follows:

a) the Articles shall be provided with the headings listed in the appendix to the present Protocol;

b) in Article 6, paragraph 4, the words „of Article 63” shall be replaced by the words „of Article 56”; a new paragraph 6 shall be added, which shall read:

„Any State which has made a declaration in accordance with paragraph 1 or 2 of this Article may at any time thereafter declare on behalf of one or more of the territories to which the declaration relates that it accepts

the competence of the Court to receive applications from individuals, non-governmental organisations or groups of individuals as provided in Article 34 of the Convention in respect of Articles 1 to 5 of this Protocol.”; and

c) paragraph 2 of Article 7 shall be deleted. 8. Protocol No. 9 shall be repealed.

Article 3

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the Convention, which may express their consent to be bound by

a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or

b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. The instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 4

This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one year after the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 3. The election of new judges may take place, and any further necessary steps may be taken to establish the new Court, in accordance with the provisions of this Protocol from the date on which all Parties to the Convention have expressed their consent to be bound by the Protocol.

Article 5

1. Without prejudice to the provisions in paragraphs 3 and 4 below, the terms of office of the judges, members of the Commission, Registrar and Deputy Registrar shall expire at the date of entry into force of this Protocol.

2. Applications pending before the Commission which have not been declared admissible at the date of the entry into force of this Protocol shall be examined by the Court in accordance with the provisions of this Protocol.

3. Applications which have been declared admissible at the date of entry into force of this Protocol shall continue to be dealt with by members of the Commission within a period of one year thereafter. Any applications the examination of which has not been completed within the aforesaid period shall be transmitted to the Court which shall examine them as admissible cases in accordance with the provisions of this Protocol.

4. With respect to applications in which the Commission, after the entry into force of this Protocol, has adopted a report in accordance with former Article 31 of the Convention, the report shall be transmitted to the parties, who shall not be at liberty to publish it. In accordance with the provisions applicable prior to the entry into force of this Protocol, a case may be referred to the Court. The panel of the Grand Chamber shall determine whether one of the Chambers or the Grand Chamber shall decide the case. If the case is decided by a Chamber, the decision of the Chamber shall be final. Cases not referred to the Court shall be dealt with by the Committee of Ministers acting in accordance with the provisions of former Article 32 of the Convention.

5. Cases pending before the Court which have not been decided at the date of entry into force of this Protocol shall be transmitted to the Grand Chamber of the Court, which shall examine them in accordance with the provisions of this Protocol.

6. Cases pending before the Committee of Ministers which have not been decided under former Article 32 of the Convention at the date of entry into force of this Protocol shall be completed by the Committee of Ministers acting in accordance with that Article.

Article 6

Where a High Contracting Party had made a declaration recognising the competence of the Commission or the jurisdiction of the Court under former Article 25 or 46 of the Convention with respect to matters arising after or based on facts occurring subsequent to any such declaration, this limitation shall remain valid for the jurisdiction of the Court under this Protocol.

Article 7

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) the date of entry into force of this Protocol or of any of its provisions in accordance with Article 4; and
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof, the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 11th day of May 1994, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Appendix

Headings of articles to be inserted into the text of the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms and its protocols¹

Article 1	— Obligation to respect human rights
Article 2	— Right to life
Article 3	— Prohibition of torture
Article 4	— Prohibition of slavery and forced labour
Article 5	— Right to liberty and security
Article 6	— Right to a fair trial
Article 7	— No punishment without law
Article 8	— Right to respect for private and family life
Article 9	— Freedom of thought, conscience and religion
Article 10	— Freedom of expression
Article 11	— Freedom of assembly and association
Article 12	— Right to marry
Article 13	— Right to an effective remedy
Article 14	— Prohibition of discrimination
Article 15	— Derogation in time of emergency
Article 16	— Restrictions on political activity of aliens
Article 17	— Prohibition of abuse of rights
Article 18	— Limitation on use of restrictions on rights
[...]	
Article 52	— Enquiries by the Secretary General
Article 53	— Safeguard for existing human rights
Article 54	— Powers of the Committee of Ministers
Article 55	— Exclusion of other means of dispute settlement
Article 56	— Territorial application
Article 57	— Reservations
Article 58	— Denunciation
Article 59	— Signature and ratification

Protocol

Article 1	— Protection of property
Article 2	— Right to education
Article 3	— Right to free elections
Article 4	— Territorial application
Article 5	— Relationship to the Convention
Article 6	— Signature and ratification

Protocol No. 4

Article 1	— Prohibition of imprisonment for debt
Article 2	— Freedom of movement
Article 3	— Prohibition of expulsion of nationals
Article 4	— Prohibition of collective expulsion of aliens
Article 5	— Territorial application
Article 6	— Relationship to the Convention
Article 7	— Signature and ratification

Protocol No. 6

Article 1	— Abolition of the death penalty
Article 2	— Death penalty in time of war
Article 3	— Prohibition of derogations
Article 4	— Prohibition of reservations
Article 5	— Territorial application
Article 6	— Relationship to the Convention
Article 7	— Signature and ratification
Article 8	— Entry into force
Article 9	— Depositary functions

¹ Headings have already been to new Articles 19 to 51 of the Convention by the present Protocol.

Protocol No. 7

Article 1	— Procedural safeguards relating to expulsion of aliens
Article 2	— Right of appeal in criminal matters
Article 3	— Compensation for wrongful conviction
Article 4	— Right not to be tried or punished twice
Article 5	— Equality between spouses
Article 6	— Territorial application
Article 7	— Relationship to the Convention
Article 8	— Signature and ratification
Article 9	— Entry into force
Article 10	— Depositary functions

**Tizenegyedikjegyzőkönyv
az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről
szóló Egyezményhez, az abban megállapított ellenőrzési
rendszer átalakításáról**

Az Európa Tanács tagállamai, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) ezen jegyzőkönyvének aláírói,

figyelembe véve az Egyezményben megállapított ellenőrzési rendszer sürgős átalakításának igényét azon célból, hogy — tekintettel elsősorban a kérelmek növekvő számára és az Európa Tanács gyarapodó taglétszáma — fennartsák és javítsák az emberi jogok és alapvető szabadságok védelmének hatékonyságát,

figyelembe véve, hogy mindezek alapján kívánatos az Egyezmény egyes rendelkezéseinek módosítása, különösen abból a célból, hogy az Emberi Jogok Európai Bizottságát és Bíróságát új, állandó Bírósággal váltsák fel,

figyelemmel az 1985. március 19-én és 20-án, Bécsben megtartott Európai Emberi Jogi Miniszteri Konferencián elfogadott 1. számú határozatra,

figyelemmel az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése 1992. október 6-án elfogadott 1194 (1992) számú ajánlására,

figyelemmel az Egyezmény ellenőrzési rendszerének reformjáról az Európa Tanács tagállamainak állam- és kormányfői által a Bécsi Nyilatkozatban, 1993. október 9-én hozott döntésre,

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Az Egyezmény II—IV. Fejezetének jelenlegi szövegét (19—56. Cikk) és az Emberi Jogok Európai Bíróságát tanácsadó vélemény nyilvánítására felruházó Második jegyzőkönyvet az Egyezmény alábbi II. Fejezete (19—51. Cikk) váltja fel:

„II. Fejezet — Emberi Jogok Európai Bírósága

19. Cikk — A Bíróság felállítása

A Magas Szerződő Felek által az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben vállalt kötelezettsé-

gek tiszteletben tartásának biztosítása céljából az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: a Bíróság) léte-sül. A Bíróság állandó jelleggel működik.

20. Cikk — A bírák száma

A Bíróság ugyanannyi bíróból áll, mint amennyi a Magas Szerződő Felek száma.

21. Cikk — A hivatalviselés feltételei

1. A bírának a legmagasabb erkölcsiséggel kell rendelkezniük, és vagy magas bírói hivatal betöltéséhez szükséges képesítéssel kell bírniuk, vagy elismert szakértelemmel bíró jogásznak kell lenniük.

2. A bírák egyéni minőségükben vesznek részt az ítélezésben.

3. Hivatali idejük alatt a bírák nem vállalhatnak semmi olyan tevékenységet, amely összeférhetetlen a függetlenségükkel és pártatlanságukkal vagy egy teljes munkaidőt igénylő tisztség betöltésének követelményeivel; e rendelkezés alkalmazásával kapcsolatos kérdésekben a Bíróság dönt.

22. Cikk — A bírák választása

1. A bírákat a Parlamenti Közgyűlés valamennyi Magas Szerződő Fél tekintetében szótöbbséggel, a Magas Szerződő Fél által állított három jelöltet tartalmazó jegyzékből választja.

2. Ugyanezt az eljárást kell követni a Bíróság kiegészítésére új Magas Szerződő Felek csatlakozása, valamint az esetenkénti üresedések betöltése alkalmával.

23. Cikk — A hivatalviselés ideje

1. A bírákat hatéves időszakra választják. A bírák újra-választhatók. Mindamelllett az első választáskor megválasztott bírák felének hivatalviselési ideje három év elteltével lejár.

2. Azokat a bírákat, akiknek hivatalviselési ideje a kezdeti három év elteltével lejár, az Európa Tanács Főtitkára az első választást követően haladéktalanul sorshúzással választja ki.

3. Avégből, hogy hacsak lehetséges, a bírák hivatalviselési idejét minden harmadik évben megújítják, a Parlamenti Közgyűlés minden újabb választást megelőzően határozhat úgy, hogy egy vagy több megválasztandó bíró hivatalviselési ideje eltér a hatévi időszaktól, de az ekkor sem lehet kilenc évnél hosszabb és három évnél rövidebb.

4. Ha egyszerre több választásra is sor kerül és a Parlamenti Közgyűlés az előző bekezdést alkalmazza, a hivatalviselési idők elosztása közvetlenül a választás után, az Európa Tanács Főtitkára általi sorshúzással történik.

5. Az a bíró, akit egy hivatalviselési idejét le nem töltött bíró helyére választottak, tisztségét elődje hivatali idejének hátralevő időszakára viseli.

6. A bírák hivatalviselési ideje 70. életévük betöltésekor lejár.

7. A bírák utódjuk megválasztásáig viselik tisztségüket. Hivatali idejük lejárta után is eljárnak azonban a már folyamatban levő ügyekben.

24. Cikk — Elmozdítás

Bírót csak a többi bíró arra vonatkozó kétharmados többséggel hozott határozatával lehet hivatalából elmozdítani, hogy többé már nem felel meg a tisztsége ellátásához megkívánt feltételeknek.

25. Cikk — A Bíróság Hivatala és jogi titkárai

A Bíróság Hivatallal rendelkezik, melynek működését és szervezetét a Bíróság eljárási szabályzatában kell megállapítani. A Bíróság munkáját jogi titkárok segítik.

26. Cikk — A teljes ülés

A Bíróság teljes ülése

- a) megválasztja az elnökét és egy vagy két alelnökét hároméves időtartamra, akik újraválaszthatók;
- b) meghatározott időtartamra Kamarákat állít fel;
- c) megválasztja a Bíróság Kamaráinak elnökeit; akik újraválaszthatók;
- d) elfogadja a Bíróság eljárási szabályzatát; és
- e) megválasztja a Hivatalvezetőt és egy vagy több helyettesét.

27. Cikk — Tanácsok, Kamarák és a Nagykamara

1. Az eléje terjesztett ügyekben a Bíróság háromtagú bírói tanácsban, hét bíróból álló Kamarában vagy tizenhét bíróból álló Nagykamarában jár el. A Bíróság Kamarái meghatározott időtartamra tanácsokat hoznak létre.

2. Hivatalból tagja a Kamarának és a Nagykamarának az érdekelt állam tekintetében választott bíró, illetve ilyen hiányában vagy ha ez a bíró eljárásában akadályoztatva van, az ezen állam által választott személy, aki bírói minőségben jár el.

3. A Nagykamarában részt vesznek még: a Bíróság elnöke és alelnökei, a Kamarák elnökei és az eljárási szabályzatnak megfelelően választott más bírák. A 43. Cikk alapján a Nagykamara elé utalt ügyben nem járhat el a Nagykamarában a határozatot hozó Kamara bírója, kivéve annak elnökét és az érdekelt állam tekintetében eljáró bírót.

28. Cikk — Elfogadhatatlanná nyilvánítás a tanácsok részéről

A tanács egyhangú szavazással elfogadhatatlannak nyilváníthat vagy az ügylajstromból törölhet a 34. Cikk alapján

benyújtott olyan egyéni kérelmet, amelyben ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható. Ez a határozat végleges.

29. Cikk — A Kamarák határozatai az elfogadhatóságról és az érdemről

1. Ha a 28. Cikk alapján nem hoztak határozatot, a Kamara hoz határozatot a 34. Cikk alapján benyújtott egyéni kérelmek elfogadhatósága és érdeme tekintetében.

2. Kamara hoz határozatot a 33. Cikk alapján benyújtott, államok közötti kérelmek elfogadhatóságáról és érdeméről.

3. Az elfogadhatóság tekintetében külön határozatot hoznak, hacsak a Bíróság rendkívüli esetekben másképpen nem dönt.

30. Cikk — Hatáskör átadása a Nagykamarának

Amennyiben a Kamara előtt folyamatban levő ügyben az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezése tekintetében lényeges kérdés merül fel, vagy valamely kérdésnek a Kamara általi megítélése a Bíróság által korábban hozott határozattal ellentétes lehet, a Kamara határozatának meghozatala előtt bármikor hatáskörét a Nagykamarának adhatja át, feltéve, hogy a felek egyike sem ellenzi azt.

31. Cikk — A Nagykamara hatásköre

A Nagykamara

- a) határozatot hoz a 33. Cikk vagy a 34. Cikk alapján benyújtott kérelmek esetén, ha egy Kamara a 30. Cikk alapján hatáskörét átadta, vagy ha az ügyet a 43. Cikk alapján terjesztették elé; és
- b) megvizsgálja a 47. Cikk alapján tanácsadó vélemény íránt benyújtott kérelmeket.

32. Cikk — A Bíróság joghatósága

1. A Bíróság joghatósága az Egyezmény és az ahhoz csatlakozó jegyzőkönyvek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos minden olyan ügyre kiterjed, amelyet a 33., a 34. vagy 47. Cikknek megfelelően elé terjesztettek.

2. Ha a Bíróság joghatósága vitatott, a kérdésben a Bíróság határoz.

33. Cikk — Államok közötti ügyek

Bármely Magas Szerződő Fél a Bíróság elé terjesztheti az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseinek bármely más Magas Szerződő Fél részéről történt állítólagos megsértését.

34. Cikk — Egyéni kérelmek

A Bíróság kérelmeket vehet át bármely természetes személytől, nem-kormányzati szervezettől vagy személyek

csoportjaitól, akik vagy amelyek azt állítják, hogy az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai. A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy semmilyen módon nem akadályozzák e jog hatékony gyakorlását.

35. Cikk — Az elfogadhatóság feltételei

1. Az ügyet csak akkor lehet a Bíróság elé terjeszteni, ha az összes hazai jogorvoslati lehetőséget már kimerítették a nemzetközi jog általánosan elismert szabályainak megfelelően, és pedig attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor a hazai végleges határozatot meghozták.

2. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelemmel nem foglalkozik, ha az

a) névtelen; vagy

b) lényegileg azonos egy olyan ügygel, amelyet a Bíróság már megvizsgált, illetve amelyet már más nemzetközi vizsgálat vagy elintézési eljárás alá bocsátottak, és az nem tartalmaz az ügyre vonatkozó új adatokat.

3. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítja, amennyiben úgy találja, hogy az az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel összeegyeztethetetlen, nyilvánvalóan alaptalan vagy a kérelmezési joggal való visszaélésnek minősül.

4. A Bíróság elutasít minden olyan kérelmet, amelyet e Cikk alapján elfogadhatatlannak tart. Ezt az eljárást bármely szakaszában megteheti.

36. Cikk — Harmadik fél beavatkozása

1. Annak a Magas Szerződő Félnek, amelynek a kérelmező az állampolgára, a Kamara vagy a Nagykamara előtti ügyekben jogában áll írásos véleményét benyújtani és a tárgyaláson részt venni.

2. A Bíróság elnöke az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében az eljárásban félként részt nem vevő bármely más Magas Szerződő Felet vagy bármely érintett személyt, aki nem kérelmező, felhívhat írásos vélemény benyújtására vagy a tárgyaláson való részvétellelre.

37. Cikk — A kérelmek törlése

1. A Bíróság az eljárás bármely szakaszában határozhat úgy, hogy a kérelmet az ügylajstromból törli, ha a körülmények arra engednek következtetni, hogy

a) a kérelmező nem szándékozik kérelmét tovább fenntartani, vagy

b) az ügy megoldódott, vagy

c) a Bíróság által megállapított bármely más okból nem indokolt a kérelem vizsgálatát tovább folytatni.

A Bíróság mindazonáltal folytatja a kérelem vizsgálatát, ha az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyző-

könyvekben meghatározott emberi jogok tisztelete ezt megkívánja.

2. A Bíróság a kérelemnek az ügylajstromba való újbóli felvételéről határozhat, ha úgy tekinti, hogy ezt a körülmények indokoltá teszik.

38. Cikk — Az ügy vizsgálata és a békés rendezésre irányuló eljárás

1. Ha a Bíróság a kérelmet elfogadhatónak nyilvánítja a) a felek képviselőivel együtt folytatja a kérelem vizsgálatát, illetve szükség esetén tényfeltárást végez, amelynek hatékony lefolytatása érdekében az érintett államok minden szükséges segítséget megadnak;

b) az érdekelt felek rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügynek az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása alapján történő békés rendezését biztosítsa.

2. Az 1. bekezdés b) pontja alapján folytatott eljárás bizalmas jellegű.

39. Cikk — Békés rendezés elérése

Békés rendezés elérése estén a Bíróság a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére szorítkozó határozattal törli az ügyet a lajstromából.

40. Cikk — Nyilvános tárgyalások és iratok hozzáférhetősége

1. A tárgyalások nyilvánosak, hacsak a Bíróság rendkívüli körülmények esetén másképpen nem határoz.

2. A hivatalvezetőnél elhelyezett iratok a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, hacsak a Bíróság elnöke másképpen nem határoz.

41. Cikk — Igazságos elégtétel

Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság — szükség esetén — igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.

42. Cikk — Kamarák ítéletei

A Kamarák ítéletei a 44. Cikk 2. bekezdés rendelkezéseinek megfelelően válnak véglegessé.

43. Cikk — Az ügynek a Nagykamara elé terjesztése

1. Kivételes esetekben a Kamara ítéletének meghozatalától számított három hónapon belül az ügyben részes bármely fél kérheti az ügynek a Nagykamara elé terjesztését.

2. A Nagykamara öt bíróból álló kollégiuma határozatával akkor fogadja el ezt a kérelmet, ha az ügy az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezé-

sét vagy alkalmazását érintő lényeges kérdést vagy egy egyébként általános jelentőségű lényeges kérdést vet fel.

3. Ha a bírói kollégium elfogadja a kérelmet, a Nagykamara az ügyben ítélettel dönt.

44. Cikk — Végleges ítéletek

1. A Nagykamara ítélete végleges.

2. A Kamara ítélete véglegessé válik,

a) ha a felek közlik, hogy nem kérik az ügynek a Nagykamara elé terjesztését; vagy

b) az ítélet meghozatalát követő három hónap elteltével, amennyiben az ügynek a Nagykamara elé terjesztését nem kérték; vagy

c) ha a Nagykamara kollégiuma elutasítja a 43. Cikk szerint előterjesztett kérelmet.

3. A végleges határozatot közzé kell tenni.

45. Cikk — Ítéletek és határozatok indokolása

1. Az ítéleteket, továbbá a kérelmek elfogadhatóságát, illetve elfogadhatatlanságát megállapító határozatokat indokolással kell ellátni.

2. Ha egy ítélet egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

46. Cikk — Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása

1. A Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

2. A Bíróság végleges ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.

47. Cikk — Tanácsadó vélemények

1. A Bíróság a Miniszteri Bizottság felkérésére az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezésére vonatkozó jogi kérdésekben tanácsadó véleményt nyilváníthat.

2. Az ilyen vélemények nem vonatkozhatnak az Egyezmény I. Fejezete és az Egyezményhez kapcsolódó jegyzőkönyvek által meghatározott jogok és szabadságok tartalmával és terjedelmével összefüggő kérdésekre, sem olyan más kérdésekre, melyeket a Bíróságnak vagy a Miniszteri Bizottságnak kellene vizsgálnia az Egyezménynek megfelelően kezdeményezett eljárás folytán.

3. A Miniszteri Bizottságnak a Bíróságot tanácsadó vélemény nyilvánítására felkérő határozatát a Bizottságban részvételre jogosult képviselők többségi határozatával kell meghozni.

48. Cikk — A Bíróság tanácsadó hatásköre

A Bíróság határoz arról, hogy a Miniszteri Bizottság tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó felkérése a 47. Cikkben meghatározott hatáskörébe tartozik-e.

49. Cikk — Tanácsadó vélemények indokolása

1. Tanácsadó véleményét a Bíróság indokolással látja el.

2. Ha a tanácsadó vélemény egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

3. A Bíróság tanácsadó véleményét közli a Miniszteri Bizottsággal.

50. Cikk — A Bíróság költségei

A Bíróság költségeit az Európa Tanács viseli.

51. Cikk — Bírák kiváltságai és mentességei

A bírák feladataik gyakorlása során jogosultak az Európa Tanács Alapokmányának 40. Cikkében és az annak alapján kötött megállapodásokban meghatározott kiváltságokra és mentességekre.”

2. Cikk

1. Az Egyezmény V. Fejezete az Egyezmény III. Fejezetévé módosul; az Egyezmény 57. Cikke az Egyezmény 52. Cikkévé változik; az Egyezmény 58. és 59. Cikkei törlésre kerülnek és ennek megfelelően az Egyezmény 60—66. Cikkei lesznek az Egyezmény 53—59. Cikkei.

2. Az Egyezmény I. Fejezete a „Jogok és szabadságok”, az Egyezmény új III. Fejezete a „Vegyes rendelkezések” címet kapja. Az Egyezmény 1—18. Cikkei és az új 52—59. Cikkei a jelen Jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletben felsorolt címekeket kapják.

3. Az új 56. Cikk 1. bekezdése a „— fenntartva az ezen Cikk 4. bekezdésében foglaltakat —” szavakkal egészül ki a „kijelentheti, hogy” szavak után; a 4. bekezdésben a „Bizottság hatáskörét” és „az Egyezmény 25. Cikke értelmében” szavak ennek megfelelően a „Bíróság joghatóságát” és „az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint” szavakra változik. Az új 58. Cikk 4. bekezdésben a „63. Cikk” szavak „56. Cikk” szavakra változik.

4. Az Egyezmény Jegyzőkönyve az alábbiak szerint módosul:

a) a Cikk az ezen Jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletben felsorolt címekeket kapják;

b) a 4. Cikk utolsó mondatában a „63. Cikke” szavak „56. Cikke” szavakra változik.

5. A negyedik Jegyzőkönyv az alábbiak szerint módosul:

a) a Cikk az ezen Jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletben felsorolt címekeket kapják,

b) az 5. Cikk 3. bekezdésben a „63. Cikke” szavak „56. Cikke” szavakra változik; egy új 5. bekezdéssel egészül ki, melynek szövege a következő:

„Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy

több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikke szerint kérelmeket fogadjon ezen Jegyzőkönyv 1—4. Cikkei közül valamennyi vagy bármelyik vonatkozásában.”;

c) a 6. Cikk 2. bekezdése törlésre kerül.

6. A hatodik Jegyzőkönyv az alábbiak szerint módosul:

a) a Cikk az ezen Jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletben felsorolt címeket kapják; és

b) a 4. Cikkben a „a 64. Cikke alapján” szavak „az 57. Cikke alapján” szavakra változik.

7. A hetedik Jegyzőkönyv az alábbiak szerint módosul:

a) a Cikk az ezen Jegyzőkönyvhöz csatolt mellékletben felsorolt címeket kapják;

b) a 6. Cikk 4. bekezdésben a „63. Cikk” szavak „56. Cikk” szavakra változnak; ez a Cikk egy új 6. bekezdéssel egészül ki, melynek szövege a következő:

„Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint kérelmeket fogadjon ezen Jegyzőkönyv 1—5. Cikkei vonatkozásában.”;

c) a 7. Cikk 2. bekezdése törlésre kerül.

8. A kilencedik Jegyzőkönyv hatályát veszti.

3. Cikk

1. Ez a Jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. Ezen államok kötelezettségvállalásukat az alábbi módok egyikén juttathatják kifejezésre:

a) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélküli aláírás; vagy

b) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartásával történő aláírás, melyet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ.

2. A megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

4. Cikk

Ez a Jegyzőkönyv azon egyéves időtartam lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, mikor az Egyezményben részes valamennyi Fél a 3. Cikk rendelkezéseinek megfelelően kötelezettségvállalását fejezte ki a Jegyzőkönyv tekintetében. Az új bírák választása megtörténhet, és az új

Bíróság létrehozásához szükséges lépések is megtehetőek e Jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban attól a naptól kezdve, amelyen ezt a kötelezettségvállalását az Egyezményben részes valamennyi fél kifejezésre juttatta.

5. Cikk

1. A bírák, a Bizottság tagjai, a hivatalvezető és a hivatalvezető-helyettes hivatali megbízatása, fenntartva az alábbi 3. és 4. bekezdésben foglaltakat, e Jegyzőkönyv hatálybalépésének napján lejár.

2. A Bizottság előtt folyamatban levő mindazon kérelmeket, amelyeket e Jegyzőkönyv hatálybalépésekor még nem nyilvánítottak elfogadhatónak, e Jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban a Bíróság vizsgálja meg.

3. Azokkal a kérelmekkel, amelyeket e Jegyzőkönyv hatálybalépésekor már elfogadhatónak nyilvánítottak, az ezt követő egy éven belül továbbra is a Bizottság tagjai foglalkoznak. Minden olyan kérelmet, amelynek vizsgálata nem fejeződött be az előbb említett időszakon belül, áttesznek a Bírósághoz, amely azt e Jegyzőkönyv rendelkezései szerint mint elfogadható ügyet vizsgálja meg.

4. Azokban a kérelmekben, amelyekben e Jegyzőkönyv hatálybalépését követően az Egyezmény korábbi 31. Cikkének megfelelően a Bizottság jelentést készített, a jelentést megküldik a feleknek, akik, illetve amelyek azt nem hozhatják nyilvánosságra. Az ügy, e Jegyzőkönyv hatálybalépését megelőzően alkalmazandó rendelkezésekkel összhangban, a Bíróság elé utalható. A Nagykamara kollégiuma dönt arról, hogy a Kamarák egyike vagy a Nagykamara hoz döntést az ügyben. Amennyiben az ügyben egy Kamara hoz döntést, a Kamara döntése végleges. A Bíróság elé nem terjesztett ügyekkel az Egyezmény korábbi 32. Cikke rendelkezéseivel összhangban eljárva a Miniszteri Bizottság foglalkozik.

5. A Bíróság előtt folyamatban lévő ügyeket, amelyekben nem hoztak még döntést e Jegyzőkönyv hatálybalépésekor, a Bíróság Nagykamarájának adják át, amely e Jegyzőkönyv rendelkezéseivel összhangban vizsgálja azokat meg.

6. A Miniszteri Bizottság előtt folyamatban lévő ügyeket, amelyekben az Egyezmény korábbi 32. Cikke alapján nem hoztak még döntést e Jegyzőkönyv hatálybalépésekor, a Miniszteri Bizottság a 32. Cikknek megfelelően fejezi be.

6. Cikk

Amennyiben valamely Magas Szerződő Fél az Egyezmény korábbi 25. vagy 46. Cikke alapján a Bizottság illetékességét vagy a Bíróság joghatóságát elismerő nyilatkozatot tett az ezt követően felmerült vagy ezt követően bekö-

vetkezett tényeken alapuló ügyeket illetően, ezen korlátozás hatályos marad a Bíróságnak e Jegyzőkönyv alapján fennálló joghatósága tekintetében.

7. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e Jegyzőkönyvnek vagy bármely rendelkezésének a 4. Cikkkel összhangban történő hatálybalépéséről; és
- d) e Jegyzőkönyvre vonatkozó bármely más cselekményről, értesítésről vagy tájékoztatásról.

Minnek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a Jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1994. május 11. napján, angol és francia nyelven, mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles; egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. A Főtitkár valamennyi aláíró állam részére hiteles másolatokat küld.

Melléklet

Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló egyezmény és jegyzőkönyvei Cikkeinek a szövegeibe illesztendő címei¹

1. Cikk	— Kötelezettség az emberi jogok tiszteletben tartására
2. Cikk	— Élethez való jog
3. Cikk	— Kínzás tilalma
4. Cikk	— Rabszolgaság és kényszermunka tilalma
5. Cikk	— Szabadsághoz és biztonsághoz való jog
6. Cikk	— Tisztességes tárgyaláshoz való jog
7. Cikk	— Büntetés kiszabásának tilalma törvényi rendelkezés nélkül
8. Cikk	— Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog
9. Cikk	— Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság
10. Cikk	— Véleménynyilvánítás szabadsága
11. Cikk	— Gyülekezés és egyesülés szabadsága
12. Cikk	— Házasságkötéshez való jog
13. Cikk	— Hatékony jogorvoslathoz való jog
14. Cikk	— Megkülönböztetés tilalma
15. Cikk	— Az Egyezmény hatályának felfüggesztése szükséghelyzet esetén
16. Cikk	— Külföldiek politikai tevékenységének korlátozása
17. Cikk	— Joggal való visszaélés tilalma
18. Cikk	— Jogkorlátozás alkalmazásának megszorítása
(...)	
52. Cikk	— Főtitkári tudakozódás
53. Cikk	— Már elismert emberi jogok védelme

¹ Az Egyezmény új 19—51. Cikkeinek címeit már a jelen Jegyzőkönyv beillesztette.

54. Cikk	— A Miniszteri Bizottság hatásköre
55. Cikk	— Viták más eszközökkel történő rendezésének zárása
56. Cikk	— Területi hatály
57. Cikk	— Fenntartások
58. Cikk	— Felmondás
59. Cikk	— Aláírás és megerősítés

Jegyzőkönyv

1. Cikk	— Tulajdon védelme
2. Cikk	— Oktatáshoz való jog
3. Cikk	— Szabad választásokhoz való jog
4. Cikk	— Területi hatály
5. Cikk	— Az Egyezményhez fűződő viszony
6. Cikk	— Aláírás és megerősítés

Negyedik jegyzőkönyv

1. Cikk	— Adósságokért való szabadságelvonás tilalma
2. Cikk	— Mozgásszabadság
3. Cikk	— Saját állampolgárok kiutasításának tilalma
4. Cikk	— Külföldiek kollektív kiutasításának tilalma
5. Cikk	— Területi hatály
6. Cikk	— Az Egyezményhez fűződő viszony
7. Cikk	— Aláírás és megerősítés

Hatodik jegyzőkönyv

1. Cikk	— Halálbüntetés eltörlése
2. Cikk	— Halálbüntetés háború idején
3. Cikk	— Hatály felfüggesztésének tilalma
4. Cikk	— Fenntartások tilalma
5. Cikk	— Területi hatály
6. Cikk	— Az Egyezményhez fűződő viszony
7. Cikk	— Aláírás és megerősítés
8. Cikk	— Hatálybalépés
9. Cikk	— Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok

Hetedik jegyzőkönyv

1. Cikk	— Külföldiek kiutasításának eljárási garanciái
2. Cikk	— Fellebbezéshez való jog büntetőügyekben
3. Cikk	— Kártalanításhoz való jog bírói hiba esetén
4. Cikk	— Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma
5. Cikk	— Házastársak egyenjogúsága
6. Cikk	— Területi hatály
7. Cikk	— Az Egyezményhez fűződő viszony
8. Cikk	— Aláírás és megerősítés
9. Cikk	— Hatálybalépés
10. Cikk	— Letétbe helyezéssel kapcsolatos feladatok ²

3. § Az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény kilencedik jegyzőkönyvének kihirdetéséről szóló 1994. évi LXXXVI. törvény e törvény hatálybalépésével egyidejűleg hatályát veszti.

4. § E törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. A tizenegyedik jegyzőkönyvben foglaltakat 1998. november 1. napjától kell alkalmazni.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XLIII. törvény

az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló
Általános Megállapodás Strasbourgban,
1996. március 5-én kelt Hatodik jegyzőkönyvének
kihirdetéséről*

(A Magyar Köztársaság megerősítési okiratának letétbe helyezése az Európa Tanács Főtitkáránál 1998. április 1-jén megtörtént. A Jegyzőkönyv hatálybalépésének napja — 8. Cikke rendelkezéseinek megfelelően — 1998. november 1.)

1. § Az Országgyűlés „Az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló Általános Megállapodás Hatodik jegyzőkönyve” címet viselő nemzetközi egyezményt e törvénnyel kihirdeti.

2. § A Jegyzőkönyv angol nyelvű szövege és annak hivatalos fordítása a következő:

„Sixth Protocol to the General Agreement on Privileges and Immunities of the Council of Europe

Strasbourg, 5. III. 1996

The member States of the Council of Europe, signatories hereto,

Having regard to the Convention for the Protection of Human Rights and Fundamental Freedoms, signed at Rome on 4 November 1950 (hereinafter referred to as: the Convention),

Having regard to Protocol No. 11 to the Convention, restructuring the control machinery established thereby, signed at Strasbourg on 11 May 1994 (hereinafter referred to as: Protocol No. 11 to the Convention), which establishes a permanent European Court of Human Rights (hereinafter referred to as: the Court) to replace the European Commission and Court of Human Rights,

Also having regard to Article 51 of the Convention which specifies that judges are entitled, during the discharge of their functions, to the privileges and immunities provided for in Article 40 of the Statute of the Council of Europe and in the agreements made thereunder,

Recalling the General Agreement on Privileges and Immunities of the Council of Europe, signed at Paris on 2 September 1949 (hereinafter referred to as: the General Agreement), and its Second, Fourth and Fifth Protocols, Have agreed as follows:

Article 1

In addition to the privileges and immunities specified in Article 18 of the General Agreement, judges shall be accorded in respect of themselves, their spouses and minor children the privileges and immunities, exemptions and facilities accorded to diplomatic envoys in accordance with international law.

Article 2

For the purposes of this Protocol, the term „judges” means judges elected in accordance with Article 22 of the Convention as well as any ad hoc judge appointed by a State Party concerned in pursuance of Article 27, paragraph 2, of the Convention.

Article 3

In order to secure for the judges complete freedom of speech and complete independence in the discharge of their duties, the immunity from legal process in respect of words spoken or written and all acts done by them in discharging their duties shall continue to be accorded, notwithstanding that the persons concerned are no longer engaged in the discharge of such duties.

Article 4

Privileges and immunities are accorded to judges not for the personal benefit of the individuals themselves but in order to safeguard the independent exercise of their functions. The plenary Court alone shall be competent to waive the immunity of judges; it has not only the right, but is under a duty, to waive the immunity of a judge in any case where, in its opinion, the immunity would impede the course of justice, and where it can be waived without prejudice to the purpose for which the immunity is accorded.

Article 5

1. The provisions of Articles 1, 3 and 4 of this Protocol shall apply to the Registrar of the Court and a Deputy Registrar formally notified as Acting Registrar to the States Parties to the Convention.

2. The provisions of Article 3 of this Protocol and Article 18 of the General Agreement shall apply to a Deputy Registrar of the Court.

3. The privileges and immunities referred to in paragraphs 1 and 2 of this Article are accorded to the Registrar and a Deputy Registrar not for the personal benefit of the individuals themselves but to facilitate the discharge of their duties. The plenary Court alone shall be competent to waive the immunity of its Registrar and a Deputy Registrar; it has not only the right, but is under a duty, to waive such immunity in any case where, in its opinion, the immunity would impede the course of justice,

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

and where it can be waived without prejudice to the purpose for which the immunity is accorded.

4. The Secretary General of the Council of Europe shall be competent to waive, with the agreement of the President of the Court, the immunity of other staff members of the registry in accordance with the provisions of Article 19 of the General Agreement and having due regard to the consideration set out in paragraph 3.

Article 6

1. Documents and papers of the Court, judges and registry, in so far as they relate to the business of the Court, shall be inviolable.

2. The official correspondence and other official communications of the Court, judges and the registry may not be held up or subjected to censorship.

Article 7

1. This Protocol shall be open for signature by member States of the Council of Europe signatories to the General Agreement, which may express their consent to be bound by:

- a) signature without reservation as to ratification, acceptance or approval; or
- b) signature subject to ratification, acceptance or approval, followed by ratification, acceptance or approval.

2. Instruments of ratification, acceptance or approval shall be deposited with the Secretary General of the Council of Europe.

Article 8

1. This Protocol shall enter into force on the first day of the month following the expiration of a period of one month after the date on which three Parties to the General Agreement have expressed their consent to be bound by the Protocol in accordance with the provisions of Article 7 or on the date of entry into force of Protocol No. 11 to the Convention, whichever is the later.

2. As regards any State Party to the General Agreement which shall subsequently sign this Protocol without reservation in respect of ratification, acceptance or approval or which shall ratify, accept or approve it, this Protocol shall enter into force one month after the date of such signature or after the date of deposit of the instrument of ratification, acceptance or approval.

Article 9

1. Any State may, at the time of its signature without reservation in respect of ratification, of its ratification or at any time thereafter, declare, by notification addressed to the Secretary General of the Council of Europe, that the present Protocol shall extend to all or any of the territories for whose international relations it is responsible and where the Convention and its Protocols apply.

2. The Protocol shall extend to the territory or territories named in the notification as from the thirtieth day after the receipt of this notification by the Secretary General of the Council of Europe.

3. Any declaration made pursuant to paragraph 1 may, in respect of any territory specified in such declaration, be withdrawn or modified by a notification addressed to the Secretary General. The withdrawal or modification shall become effective on the first day of the month following the expiration of one month after the receipt of notification by the Secretary General.

Article 10

The Secretary General of the Council of Europe shall notify the member States of the Council of:

- a) any signature;
- b) the deposit of any instrument of ratification, acceptance or approval;
- c) any date of entry into force of this Protocol in accordance with Articles 8 and 9;
- d) any other act, notification or communication relating to this Protocol.

In witness whereof the undersigned, being duly authorised thereto, have signed this Protocol.

Done at Strasbourg, this 5th day of March 1996, in English and French, both texts being equally authentic, in a single copy which shall be deposited in the archives of the Council of Europe. The Secretary General of the Council of Europe shall transmit certified copies to each member State of the Council of Europe.

Hatodikjegyzőkönyv az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló Általános Megállapodáshoz

Strasbourg, 1996. március 5.

Az Európa Tanács ezen jegyzőkönyvet aláíró Tagállamai

tekintettel az emberi jogok és az alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én aláírt Egyezményre (a továbbiakban: Egyezmény),

tekintettel az Egyezményhez kapcsolódó, az az által megállapított ellenőrzési rendszer átalakításáról szóló, Strasbourgban, 1994. május 11-én aláírt Tizenegyedik jegyzőkönyvre (a továbbiakban: az Egyezményhez kapcsolódó Tizenegyedik jegyzőkönyv), amely az Emberi Jogok Európai Bizottsága és Bírósága helyett egy állandóan működő Emberi Jogok Európai Bíróságát hozza létre (a továbbiakban: a Bíróság),

továbbá tekintettel az Egyezmény 51. Cikkére, amelynek rendelkezései szerint a Bíróság tagjai feladataik ellá-

tása során jogosultak az Európa Tanács Alapokmányának 40. Cikkében és az annak alapján létesített megállapodásokban meghatározott kiváltságokra és mentességekre,

emlékeztetve az Európa Tanács kiváltságairól és mentességeiről szóló, Párizsban, 1949. szeptember 2-án aláírt Általános Megállapodásra (a továbbiakban: Általános Megállapodás), valamint annak Második, Negyedik és Ötödik jegyzőkönyveire,

figyelemmel arra, hogy szükségessé vált egy, az Általános Megállapodást kiegészítő új jegyzőkönyv a Bíróság tagjait megillető kiváltságok és mentességek meghatározására,

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk

Az Általános Megállapodás 18. Cikkében meghatározott kiváltságokon és mentességeken kívül a bírák saját személyük, valamint házastársuk és kiskorú gyermekeik tekintetében részesülnek mindazon kiváltságokban, mentességben, kivételekben és könnyítésekben, amelyekben a diplomaták a nemzetközi jog szerint részesülnek.

2. Cikk

Ezen jegyzőkönyv alkalmazásában a „bírák” kifejezés egyaránt jelenti az Egyezmény 22. Cikke szerint megválasztott bírákat és bármely, egy érintett Tagállam által az Egyezmény 27. Cikke 2. bekezdésének figyelembevételével kinevezett ad hoc bírót.

3. Cikk

Azért, hogy feladataik ellátása során a bírák számára biztosítva legyen a teljes szólásszabadság és a teljes függetlenség, az általuk feladataik ellátása körében tett szóbeli és írásbeli nyilatkozatokra, illetve cselekedeteikre vonatkozó joghatóság alóli mentesség e személyek megbízásának megszűnte után is fennmarad.

4. Cikk

A bírák nem azért részesülnek kiváltságokban és mentességekben, hogy azok személyes előnyükre szolgáljanak, hanem azért, hogy biztosítva legyen feladataik független gyakorlása. Kizárólag a Bíróság teljes ülése jogosult a bírák mentességét megszüntetni; a Bíróság teljes ülésének nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy megszüntesse a bíró mentességét minden olyan esetben, amikor megítélése szerint a mentesség fenntartása akadályozná az igazságszolgáltatást, és amikor a megszüntetés megtehető anélkül, hogy sértené azt a célt, amelyért a mentességet adták.

5. Cikk

1. Ezen jegyzőkönyv 1., 3. és 4. Cikkeinek rendelkezéseit kell alkalmazni a Bíróság Hivatalvezetője és a hivatalveze-

tőként eljáró Hivatalvezető-helyettes tekintetében is, amennyiben erről az Egyezményben részes államok formális értesítést kaptak.

2. A Bíróság Hivatalvezető-helyettese tekintetében ezen jegyzőkönyv 3. Cikke, valamint az Általános Megállapodás 18. Cikke rendelkezéseit kell alkalmazni.

3. A Hivatalvezető és a Hivatalvezető-helyettes nem azért részesül az ezen Cikk 1. és 2. bekezdésében meghatározott kiváltságokban és mentességekben, hogy azok személyes előnyükre szolgáljanak, hanem azért, hogy biztosítva legyen feladataik független gyakorlása. Kizárólag a Bíróság teljes ülése jogosult a Hivatalvezető és a Hivatalvezető-helyettes mentességét megszüntetni; a Bíróság teljes ülésének nemcsak joga, hanem kötelessége is, hogy megszüntesse az ilyen mentességet minden olyan esetben, amikor megítélése szerint a mentesség fenntartása akadályozná az igazságszolgáltatást, és amikor a megszüntetés megtehető anélkül, hogy sértené azt a célt, amelyért a mentességet adták.

4. A Bíróság Elnökének egyetértésével az Európa Tanács Főtitkára jogosult arra, hogy az Általános Megállapodás 19. Cikke rendelkezéseivel összhangban, a 3. bekezdésben foglalt megfontolásokat kellően tekintve véve, a jegyzői hivatal többi tagjának mentességét megszüntesse.

6. Cikk

1. A Bíróságnak, a bírának és a Hivatalnak a Bíróság tevékenységével kapcsolatos okmányai és iratai sérthetetlenek.

2. A Bíróság, a bírák és a Hivatal hivatalos levelezése és más hivatalos közlései nem tarthatók vissza és cenzúra alá nem vonhatók.

7. Cikk

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon Tagállamai részére áll nyitva aláírásra, amelyek aláírták az Általános Megállapodást; melyek kifejezhetik egyetértésüket, hogy az rájuk nézve kötelező legyen:

a) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélküli aláírással; vagy

b) megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartásával történő aláírással, amelyet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás követ.

2. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

8. Cikk

1. Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő egy hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Általános Megállapodásban részes három Fél egyetértését fejezte ki azzal, hogy ez a jegyzőkönyv a 7. Cikk rendelkezéseinek megfelelően köte-

lező legyen számára, illetve — attól függően, hogy melyik időpont a későbbi — azon időpontban, amikor az Egyezmény Tizenegyedik jegyzőkönyve hatályba lép.

2. Mindazon, az Általános Megállapodásban részes államok vonatkozásában, amelyek ezt követően írják alá ezen jegyzőkönyvet megerősítés, elfogadás vagy jóváhagyás fenntartása nélkül, illetve amelyek ezt követően erősítik meg, fogadják el vagy hagyják jóvá, ez a jegyzőkönyv az aláírás, illetve a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő egy hónapos időszak lejártá után lép hatályba.

9. Cikk

1. A megerősítés fenntartása nélküli aláírásakor, a megerősítéskor vagy bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárhoz intézett értesítéssel bármely állam kinyilváníthatja, hogy ezt a jegyzőkönyvet kiterjeszti valamennyi vagy bármely olyan területre, amelynek nemzetközi kapcsolataiért felelősséget visel, és ahol az Egyezmény, valamint annak jegyzőkönyvei alkalmazásra kerülnek.

2. Az értesítésben megnevezett terület, illetve területek vonatkozásában e jegyzőkönyv alkalmazása az értesítésnek az Európa Tanács Főtitkára általi kézhezvétele időpontjától számított harmincadik naptól terjed ki.

3. Az 1. bekezdés alapján tett bármely nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított egy hónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép érvénybe.

10. Cikk

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács Tagállamait

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) ezen jegyzőkönyv a 8. és 9. Cikkei szerint történt hatálybalépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1996. március 5. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi Tagállama részére hiteles másolatot küld.”

3. § E törvény a kihirdetését követő 15. napon lép hatályba. A jegyzőkönyvben foglaltakat 1998. november 1. napjától kell alkalmazni.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XLIV. törvény

**az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók
és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló,
1961-ben, Rómában létrejött nemzetközi egyezmény
kihirdetéséről***

(A megerősítő okirat letétbe helyezése 1994. november 10-én megtörtént.)

1. § A Magyar Köztársaság Országgyűlése az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelméről szóló, 1961-ben, Rómában létrejött nemzetközi egyezményt (a továbbiakban: egyezmény) e törvénnyel kihirdeti.

2. § Az egyezmény hivatalos magyar nyelvű fordítása a következő:

„Nemzetközi Egyezmény az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelmére

A Szerződő Államok attól az óhajtól indítatva, hogy védjék az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek jogait, a következőkben egyeztek meg:

1. Cikk

Az ezzel az Egyezménnyel biztosított védelem nem érinti, és semmilyen módon nem befolyásolja az irodalmi és a művészeti művekre vonatkozó szerzői jog védelmét. Ebből következően ennek az Egyezménynek egyik rendelkezése sem értelmezhető az ilyen védelem sérelmére.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

2. Cikk

1. Ennek az Egyezménynek az alkalmazásában a nemzeti elbánás annak a Szerződő Államnak a hazai törvényei szerinti elbánást jelenti, ahol a védelmet kérik:

a) olyan előadóművészek számára, akik az illető állam állampolgárai, olyan előadásokra vonatkozóan, amelyeket területén tartanak, sugároznak vagy első ízben rögzítenek;

b) olyan hangfelvétel-előállítók számára, akik az illető állam állampolgárai, olyan hangfelvételekre vonatkozóan, amelyeket területén adtak ki, vagy rögzítenek először;

c) olyan műsorsugárzó szervezetek számára, amelyeknek székhelye az illető államban van, olyan adásokra vonatkozóan, amelyeket a területén elhelyezett adókról sugároznak.

2. A nemzeti elbánást ezzel az Egyezménnyel kifejezetten biztosított védelem, valamint az Egyezményben kifejezetten meghatározott korlátozások figyelembevételével kell biztosítani.

3. Cikk

Ennek az Egyezménynek az alkalmazásában:

a) *előadóművészek*: a színészek, énekesek, zenészek, táncosok és más olyan személyek, akik irodalmi vagy művészeti műveket megjelenítenek, énekelnek, elmondanak, szavalnak, eljátszanak vagy bármely más módon előadnak;

b) *hangfelvétel*: valamely előadásnak vagy más hangoknak minden, kizárólag hallgatható rögzítése;

c) *hangfelvétel-előállító*: az a természetes vagy jogi személy, aki elsőként rögzíti valamely előadás hangjait vagy más hangokat;

d) *kiadás*: valamely hangfelvétel példányainak kielégítő mennyiségben történő nyilvánosságra hozatala;

e) *többszörözés*: egy vagy több másolat készítése valamely rögzítésről;

f) *sugárzás*: hangoknak vagy képeknek és hangoknak a nyilvánosság által történő vétel céljából való, vezeték nélküli átvitele;

g) *továbsugárzás*: valamely műsorsugárzó szervezet sugárzásának más műsorsugárzó szervezet által történő egyidejű sugárzását jelenti.

4. Cikk

Valamennyi Szerződő Állam nemzeti elbánásban köteles részesíteni az előadóművészeket, ha a következő feltételek bármelyike megvalósul:

a) az előadást valamely másik Szerződő Államban tartják;

b) az előadást olyan hangfelvételen rögzítik, amely az Egyezmény 5. Cikke alapján védelmet élvez;

c) a hangfelvételen nem rögzített előadást olyan sugárzott műsor útján közvetítik, amely az Egyezmény 6. Cikke alapján védelemben részesül.

5. Cikk

1. Valamennyi Szerződő Állam nemzeti elbánásban köteles részesíteni a hangfelvétel-előállítókat, ha a következő feltételek bármelyike megvalósul:

a) a hangfelvétel előállítója valamely más Szerződő Állam állampolgára (az állampolgárság ismérve);

b) a hang első rögzítése valamely más Szerződő Államban történt (a rögzítés ismérve);

c) a hangfelvételt először valamely más Szerződő Államban adták ki (a kiadás ismérve).

2. Ha a hangfelvételt nem Szerződő Államban adták ki először, de azt az első kiadást követő harminc napon belül valamelyik Szerződő Államban is kiadták (egyidejű kiadás), a hangfelvétel úgy tekintendő, mintha először a Szerződő Államban adták volna ki.

3. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkáránál letétbe helyezett értesítés útján bármelyik Szerződő Állam úgy nyilatkozhat, hogy nem fogja alkalmazni vagy a kiadás, vagy a rögzítés ismérvét. Az ilyen értesítést a megerősítéssel, az elfogadással vagy a csatlakozással egyidejűleg, illetőleg bármikor azt követően is letétbe lehet helyezni; utóbbi esetben az hat hónappal a letétbe helyezés után válik hatályossá.

6. Cikk

1. Valamennyi Szerződő Állam nemzeti elbánásban köteles részesíteni a műsorsugárzó szervezeteket, ha a következő feltételek bármelyike megvalósul:

a) a műsorsugárzó szervezet székhelye valamely másik Szerződő Államban van;

b) a sugárzott műsor átvitelére valamely másik Szerződő Államban lévő adóról került sor.

2. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének főtitkáránál letétbe helyezett értesítés útján bármelyik Szerződő Állam úgy nyilatkozhat, hogy csak abban az esetben fog védelmet nyújtani a sugárzott műsoroknak, ha a műsorsugárzó szervezet székhelye valamely másik Szerződő Államban található, és a sugárzás átvitele ugyanazon Szerződő Államban lévő adóról történt. Az ilyen értesítést a megerősítéssel, az elfogadással vagy a csatlakozással egyidejűleg, illetőleg bármikor azt követően is letétbe lehet helyezni; utóbbi esetben az hat hónappal a letétbe helyezés után válik hatályossá.

7. Cikk

1. Az előadóművészek az ezzel az Egyezménnyel nyújtott védelem alapján megakadályozhatják:

a) előadásuk hozzájárulásuk nélküli sugárzását és közönséghez közvetítését, kivéve, ha a sugárzott, illetőleg a közönséghez közvetített előadás már önmaga is sugárzott előadás, vagy rögzítésről történt;

b) rögzítetlen előadásuk hozzájárulásuk nélküli rögzítését;

c) előadásuk rögzítésének hozzájárulásuk nélküli többszörözését,

(i) ha maga az eredeti rögzítés hozzájárulásuk nélkül készült,

(ii) ha a többszörözés más célra készül, mint amelyhez hozzájárulásukat adták,

(iii) ha az eredeti rögzítés a 15. Cikk rendelkezései alapján készült, és a többszörözést más célra készítették, mint amelyre ez a rendelkezés vonatkozik.

2. (1) Ha a sugárzáshoz az előadóművészek hozzájárulásukat adták, annak a Szerződő Államnak a nemzeti jogára tartozik a továbbsugárással, a sugárzás céljára történő rögzítéssel és az ilyen rögzítés sugárzás céljára történő többszörözésével szembeni védelem szabályozása, amelynek területén a védelmet igénylik.

(2) A sugárzás céljára készített rögzítéseknek a műsorsugárzó szervezetek általi felhasználását szabályozó feltételeket annak a Szerződő Államnak a nemzeti joga határozza meg, ahol a védelmet igénylik.

(3) Mindazonáltal az e Cikk (1) és (2) bekezdéseiben említett esetekben a nemzeti jog nem eredményezheti az előadóművészek megfosztását attól a lehetőségtől, hogy szerződés útján szabályozzák kapcsolataikat a műsorsugárzó szervezetekkel.

8. Cikk

Bármelyik Szerződő Állam nemzeti jogalkotása útján szabályozhatja annak módját, hogy az előadóművészek jogaik gyakorlásával kapcsolatban miként képviseltessék magukat, ha ugyanabban az előadásban többen vesznek részt.

9. Cikk

Bármelyik Szerződő Állam nemzeti jogalkotása útján kiterjesztheti az ezzel Egyezményvel biztosított védelmet azokra az előadóművészekre is, akik nem irodalmi vagy művészeti műveket adnak elő.

10. Cikk

A hangfelvétel-előállítók joga, hogy hangfelvételeik közvetlen vagy közvetett többszörözését engedélyezzék vagy megtiltsák.

11. Cikk

Ha valamely Szerződő Állam nemzeti joga a hangfelvétel-előállítóknak vagy az előadóművészeknek, vagy mind az előbbieknak, mind az utóbbiaknak a hangfelvételekkel

kapcsolatos jogai védelmének feltételeként bizonyos alakiságok betartását kívánja meg, ezeket a követelményeket kielégítetteknek kell tekinteni, ha a kiadott hangfelvétel valamennyi kereskedelmi forgalomban lévő példányán vagy borítóján feltüntetik a jelzést, — az első kiadás évével együtt — oly módon elhelyezve, hogy a védelemre való igényt kellőképpen jelezze. Ha pedig a példányok vagy a borítók alapján nem lehet azonosítani az előállítót vagy az általa jogosított személyt (neve, védjegye vagy más megfelelő megjelölése feltüntetésével), a jelzésnek a hangfelvétel-előállítói jogok jogosultjának nevét is tartalmaznia kell; továbbá, ha a példányok vagy a borítók alapján nem azonosíthatók a főbb előadók, a jelzésnek annak a személynek a nevét is tartalmaznia kell, aki abban az országban, ahol a felvételt készítették, az előadóművészek jogai-
val rendelkezik.

12. Cikk

Ha valamely kereskedelmi célokra kiadott hangfelvételt vagy arról készült másolatot közvetlen módon sugárzásra vagy nyilvánossághoz közvetítésre használnak fel, a felhasználó egyszeri, méltányos díjazást köteles fizetni az előadóknak, vagy a hangfelvételek előállítóinak, vagy mindkét félnek. E felek közötti megállapodás hiányában a nemzeti jog határozhatja meg e díjazás megosztásának feltételeit.

13. Cikk

A műsorsugárzó szervezetek joga, hogy engedélyezzék vagy megtiltsák

a) sugárzott műsoraik továbbsugárzását;

b) sugárzott műsoraik rögzítését;

c) (i) a sugárzott műsoraikról engedélyük nélkül készített rögzítések többszörözését,

(ii) a sugárzott műsoraikról a 15. Cikk rendelkezéseivel összhangban eszközölt rögzítéseknek az e rendelkezésekben említettektől eltérő célokra történő többszörözését;

d) televíziós sugárzott műsoraiknak a nyilvánossághoz való közvetítését, ha az olyan helyen történik, amely a nyilvánosság számára belépődíj megfizetése ellenében áll nyitva; e jog gyakorlása feltételeinek meghatározása annak a Szerződő Államnak a nemzeti jogalkotására tartozik, amelyben a védelmét igénylik.

14. Cikk

Az ennek az Egyezménynek az értelmében biztosítandó védelem időtartama legalább húsz év, annak az évnek a végétől számítva, amelyben

a) a rögzítés készült — a hangfelvételek és az azokon rögzített előadások tekintetében;

b) az előadást tartották — hangfelvételen nem rögzített előadások tekintetében;

c) a műsorsugárzás történt — a sugárzott műsorok tekintetében.

15. Cikk

1. Nemzeti jogában bármely Szerződő Állam kivételeket engedhet az ezzel az Egyezményvel biztosított védelemhez képest, a következő esetekben:

a) magáncélú felhasználás;

b) rövid részletek felhasználása időszzerű eseményekről szóló tudósításokkal kapcsolatban;

c) efemer rögzítés készítése a műsorsugárzó szervezet által, saját eszközeivel és saját sugárzásának céljára;

d) kizárólag oktatás vagy tudományos kutatás céljára történő felhasználás.

2. Tekintet nélkül e Cikk 1. bekezdésére, bármelyik Szerződő Állam nemzeti jogalkotása útján ugyanazokat a korlátozásokat rendelheti el az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek védelme vonatkozásában, mint amelyeket joga az irodalmi és a művészeti művek szerzői jogának védelmével kapcsolatban irányoz elő. Kényszerengedélyeket azonban csak ennek az Egyezménynek a szabályaival összhangban lehet előírni.

16. Cikk

1. Amikor valamely állam részese lesz ennek az Egyezménynek, vállalja az abból eredő valamennyi kötelezettséget, és élvezzi annak minden előnyét. Mindazonáltal bármely állam bármikor nyilatkozhat úgy az Egyesült Nemzetek Szerzetének főtitkáránál letétbe helyezett értesítéssel, hogy

a) a 12. Cikk vonatkozásában:

(i) nem fogja alkalmazni annak a Cikknek a rendelkezéseit,

(ii) bizonyos felhasználásokra nézve nem fogja alkalmazni annak a Cikknek a rendelkezéseit,

(iii) olyan hangfelvételek vonatkozásában, amelyeknek az előállítója nem egy másik Szerződő Állam állampolgára, nem fogja alkalmazni azt a Cikket,

(iv) olyan hangfelvételek tekintetében, amelyeknek előállítója egy másik Szerződő Állam állampolgára, korlátozni fogja az abban a Cikkben előírt védelmet olyan mértékben és olyan időtartamra, ahogyan az utóbbi állam biztosít védelmet olyan hangfelvételekre nézve, amelyeket a nyilatkozó állam állampolgára rögzített először; mindamelllett az a körülmény, hogy az a Szerződő Állam, amelynek az előállító állampolgára, nem ugyanazon kedvezményezett vagy kedvezményezett részére biztosítja a védelmet, mint a nyilatkozó ország, nem tekintendő a védelem mértékében fennálló eltérésnek;

b) a 13. Cikk vonatkozásában nem fogja alkalmazni a hivatkozott Cikk d) pontját; ha valamely Szerződő Állam így nyilatkozik, a többi Szerződő Állam nem köteles a 13. Cikk d) pontjában említett jogot azoknak a műsorsugárzó szervezeteknek biztosítani, amelyeknek a székhelye a nyilatkozó államban van.

2. Amennyiben az e Cikk 1. bekezdésében említett értesítést a megerősítésről, elfogadásról vagy csatlakozásról szóló okmány letétbe helyezésének időpontja után teszik meg, úgy a nyilatkozat ennek letétbe helyezése után hat hónappal válik hatályossá.

17. Cikk

Bármely állam, amely 1961. október 26-án kizárólag a rögzítés ismérve alapján nyújt védelmet hangfelvétel-előállítóknak, a megerősítés, elfogadás vagy csatlakozás időpontjában az Egyesült Nemzetek Szerzetének főtitkáránál letétbe helyezett értesítés útján úgy nyilatkozhat, hogy az 5. Cikk végrehajtásakor csak a rögzítés ismervét, és a 16. Cikk 1. a) bekezdésének (iii) és (iv) pontjai végrehajtásakor az előállító állampolgárságának ismérve helyett a rögzítés ismervét fogja alkalmazni.

18. Cikk

Bármely állam, amely az 5. Cikk 3. bekezdése, a 6. Cikk 2. bekezdése, a 16. Cikk 1. bekezdése vagy a 17. Cikk szerint értesítést helyezett letétbe, újabb, az Egyesült Nemzetek Szerzetének Főtitkáránál letétbe helyezett értesítés útján korlátozhatja annak tartalmát, vagy visszavonhatja azt.

19. Cikk

Tekintet nélkül az Egyezmény bármely más rendelkezésére, ha az előadóművész hozzájárulását adta előadása képi vagy audiovizuális rögzítéséhez, a 7. Cikk a továbbiakban már nem alkalmazható.

20. Cikk

1. Ez az Egyezmény nem csorbíthat olyan jogokat, amelyeket valamely Szerződő Államban az Egyezmény arra az államra nézve történő hatálybalépésének napja előtt szerzettek.

2. Egyik Szerződő Állam sem köteles ennek az Egyezménynek a rendelkezéseit olyan előadásokra, sugárzott műsorokra vagy hangfelvételekre alkalmazni, amelyeket az Egyezménynek az érintett Államra vonatkozó hatálybalépése előtt eszközöltek, illetőleg rögzítettek.

21. Cikk

Az ezzel az Egyezményvel nyújtott védelem nem csorbíthat semmilyen védelmet, amelyre az előadóművészek, a hangfelvétel-előállítók és a műsorsugárzó szervezetek más címen tarthatnak igényt.

22. Cikk

A Szerződő Államok fenntartják maguknak a jogot, hogy külön megállapodásokat létesítsenek egymás között, amennyiben az ilyen megállapodások szélesebb körű jogokat biztosítanak az előadóművészeknek, a hangfelvétel-előállítóknak vagy a műsorsugárzó szervezeteknek, mint amilyeneket ez az Egyezmény nyújt, vagy egyéb, az Egyezménnyel nem ellentétes rendelkezéseket tartalmaznak.

23. Cikk

Ezt az Egyezményt az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál kell letétbe helyezni. 1962. június 30-ig áll nyitva aláírásra minden állam számára, amely meghívást kapott az előadóművészek, hangfelvétel-előállítók és műsorsugárzó szervezetek nemzetközi védelméről tartott diplomáciai értekezletre, és amely részese az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezménynek, vagy tagja az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Uniónak.

24. Cikk

1. Ez az Egyezmény az aláíró államok részéről megerősítésre vagy elfogadásra szorul.

2. Ehhez az Egyezményhez csatlakozhat minden állam, amely meghívást kapott a 23. Cikkben említett értekezletre, továbbá az Egyesült Nemzetek Szervezetének bármely tagállama, minden esetben azzal a feltétellel, hogy az illető állam részese legyen az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezménynek, vagy tagja az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Uniónak.

3. A megerősítés, elfogadás vagy csatlakozás az arról szóló okmányok az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkáránál történő letétbe helyezésével történik meg.

25. Cikk

1. Ez az Egyezmény a megerősítésről, elfogadásról vagy csatlakozásról szóló hatodik okmány letétbe helyezésének napjától számított három hónap elteltével lép hatályba.

2. Ezt követően ez az Egyezmény minden állam vonatkozásában a megerősítésről, elfogadásról vagy csatlakozásról szóló okmányának a letétbe helyezésének napjától számított három hónap elteltével lép hatályba.

26. Cikk

1. Minden Szerződő Állam vállalja, hogy alkotmányával összhangban megteszi azokat az intézkedéseket, amelyek az Egyezmény alkalmazásának biztosításához szükségesek.

2. A megerősítésről, elfogadásról, illetőleg csatlakozásról szóló okmánya letétbe helyezésének időpontjában minden államnak abban a helyzetben kell lennie, hogy az Egyezmény rendelkezéseinek hatályosulását nemzeti joga alkalmazásával biztosítsa.

27. Cikk

1. A megerősítés, elfogadás, illetve a csatlakozás időpontjában, vagy ezt követően bármikor, bármely állam úgy nyilatkozhat az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárának küldött értesítés útján, hogy ez az Egyezmény kiterjed valamennyi vagy bármelyik olyan területre, amelynek nemzetközi kapcsolataiért felelős, feltéve, hogy az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezmény vagy az irodalmi és művészeti művek védelmére létesült Nemzetközi Egyezmény hatálya kiterjed az érintett területre vagy területekre. Ez az értesítés a kézhezvétele napjától számított három hónap elteltével lép hatályba.

2. Az 5. Cikk 3. bekezdésében, a 6. Cikk 2. bekezdésében, a 16. Cikk 1. bekezdésében, valamint a 17. és a 18. Cikkben említett értesítések kiterjeszthetők aképpen, hogy vonatkozzanak az e Cikk 1. bekezdésében említett valamennyi vagy bármelyik területre.

28. Cikk

1. Ezt az Egyezményt bármelyik Szerződő Állam felmondhatja saját magára vagy valamennyi, illetőleg bármelyik olyan területre nézve, amelyre a 27. Cikk vonatkozik.

2. A felmondás az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárához címzett értesítéssel történik, és az értesítés kézhezvételének napját követő tizenkét hónap elteltével hatályosul.

3. A felmondás jogát egyik Szerződő Állam sem gyakorolhatja attól a naptól számított öt éves időszak eltelte előtt, amelyben az Egyezmény az illető állam vonatkozásában hatályba lépett.

4. A Szerződő Állam attól kezdve megszűnik az Egyezmény részesének lenni, amikor már se nem részese az

Egyetemes Szerzői Jogi Egyezménynek, se nem tagja az irodalmi és művészeti művek védelmére létesült nemzetközi Uniónak.

5. Ez az Egyezmény hatályát veszti minden, a 27. Cikkben említett területre vonatkozóan attól az időponttól fogva, amikor az illető területre már sem az Egyetemes Szerzői Jogi Egyezmény, sem az irodalmi és művészeti művek védelmére létesült Nemzetközi Egyezmény nem vonatkozik.

29. Cikk

1. Azt követően, hogy ez az Egyezmény már öt éve hatályban volt, bármelyik Szerződő Állam az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkárához címzett értesítéssel értekezlet összehívását kérheti abból a célból, hogy az Egyezményt felülvizsgálják. A Főtitkár erről a kérelemről valamennyi Szerződő Államot értesíti. Amennyiben az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkára által küldött értesítést követő hat hónapos időtartamon belül a Szerződő Államoknak legalább a fele értesíti a Főtitkárt, hogy egyetért a kérelemmel, a Főtitkár tájékoztatja a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatóját, az ENSZ Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének főigazgatóját, valamint az irodalmi és művészeti művek védelmére létesült nemzetközi Unió Irodájának igazgatóját, akik a 32. Cikkben említett Kormányközi Bizottsággal együttműködve felülvizsgálati értekezletet hívnak össze.

2. Ennek az Egyezménynek bármilyen módosításához a felülvizsgálati értekezleten részt vevő államok kétharmadának egyetértő szavazatára van szükség, feltéve, hogy ez a többség felöleli azon államok kétharmadát, amelyek a felülvizsgálati értekezlet időpontjában az Egyezmény tagjai.

3. Abban az esetben, ha olyan egyezményt fogadnak el, amely egészben vagy részben módosítja ezt az Egyezményt, és amennyiben az új egyezmény másként nem rendelkezik,

a) ez az Egyezmény attól a naptól kezdődően, hogy az új, módosító egyezmény hatályba lép, a továbbiakban nem áll nyitva megerősítésre, elfogadásra vagy csatlakozásra;

b) ez az Egyezmény hatályban marad azon Szerződő Államok közötti viszonylatban, amelyek nem válnak a módosító egyezmény részesévé.

30. Cikk

Az Egyezmény értelmezésével vagy alkalmazásával kapcsolatban két vagy több Szerződő Állam között felmerülő minden vitát, amelyet nem rendeznek tárgyalás útján, a vitában részt vevő bármelyik fél kérésére a Nemzetközi Bíróság elé kell utalni, hacsak a felek más rendezési módban nem egyeznek meg.

31. Cikk

Az 5. Cikk 3. bekezdésében, a 6. Cikk 2. bekezdésében, a 16. Cikk 1. bekezdésében és a 17. Cikkben előírányzott lehetőségek kivételével ezzel az Egyezménnyel kapcsolatban nem lehet fenntartással élni.

32. Cikk

1. Kormányközi Bizottság létesül a következő feladatokra:

a) az Egyezmény alkalmazásával és működésével kapcsolatos kérdések tanulmányozása; valamint

b) javaslatok gyűjtése és dokumentáció előkészítése az Egyezmény esetleges felülvizsgálatához.

2. A Bizottság a Szerződő Államok képviselőiből áll, akiket méltányos földrajzi megoszlás figyelembevételével választanak. A tagok száma hat, ha a Szerződő Államok száma nem haladja meg a tizenkettőt; kilenc, ha a Szerződő Államok száma tizenháromtól tizennyolcig terjed; és tizenkettő, ha a Szerződő Államok száma meghaladja a tizennyolcat.

3. A Bizottságot az Egyezmény hatálybalépését követő tizenkét hónap elteltével a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatója, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének főigazgatója, valamint az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió igazgatója által a Szerződő Államok között szervezett választás útján kell létrehozni, valamennyi Szerződő Állam többsége által előzetesen jóváhagyott szabályok szerint, minden Szerződő Államnak egy szavazatot biztosítva.

4. A Bizottság megválasztja elnökét és tisztségviselőit. Megállapítja eljárási szabályait, különös tekintettel működésére és megújításának módjára; ennek a szabályzatnak biztosítania kell a különböző Szerződő Államok közötti rotációt.

5. A Bizottság Titkárságát a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének, valamint az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió Irodájának főigazgatói, illetőleg igazgatója által kijelölt tisztségviselők alkotják.

6. A Bizottság üléseit, amelyeket bármikor össze kell hívni, ha azt a tagok többsége szükségesnek tartja, felváltva a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének, valamint az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió Irodájának a székhelyén kell megrendezni.

7. A Bizottság tagjainak költségeit azok Kormányai viselik.

33. Cikk

1. Ezt az Egyezményt angolul, franciául és spanyolul szövegezték, mindhárom szöveg egyformán hiteles.

2. Ezen túlmenően az Egyezmény hivatalos szövegeit németül, olaszul és portugál nyelven kell elkészíteni.

34. Cikk

1. Az Egyesült Nemzetek Szervezete Főtitkárának értesítenie kell a 23. Cikkben említett értekezletre meghívott tagállamokat, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezetének valamennyi tagállamát csakúgy, mint a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatóját, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének főigazgatóját, továbbá az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió Irodájának igazgatóját:

- a) minden egyes megerősítésről, elfogadásról vagy csatlakozásról szóló okmány letétbe helyezéséről;
- b) az Egyezmény hatálybalépésének időpontjáról;
- c) valamennyi értesítésről, nyilatkozatról és közleményről, amelyről ez az Egyezmény rendelkezik;
- d) ha a 28. Cikk 4. és 5. bekezdésében említett helyzetek bármelyike előáll.

2. Az Egyesült Nemzetek Szervezetének Főtitkára értesíteni köteles továbbá a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatóját, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének főigazgatóját, valamint az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió Irodájának igazgatóját a hozzá a 29. Cikkkel kapcsolatban eljuttatott kérelmekről is, csakúgy, mint a Szerződő Államok által benyújtott, az Egyezmény felülvizsgálatát érintő kérelemről.

Melynek hitelülül alulírottak szabályszerű meghatalmazás alapján aláírták a jelen Egyezményt.

Készült Rómában, 1961. október 26. napján, egyetlen példányban, angol, francia és spanyol nyelven. Az Egyesült Nemzetek Szervezete főtitkára hiteles másolatokat küld a 23. Cikkben említett konferenciára meghívott valamennyi államnak, valamint az Egyesült Nemzetek Szervezete minden tagállamának, továbbá a Nemzetközi Munkaügyi Hivatal főigazgatójának, az Egyesült Nemzetek Szervezete Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezete főigazgatójának, továbbá az irodalmi és művészeti művek védelmére alakult nemzetközi Unió Irodája igazgatójának.”

3. § Ez a törvény a kihirdetését követő 8. napon lép hatályba.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XLV. törvény

a Magyar Köztársaság Kormánya, az Olasz Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között Többnemzetiségű Szárazföldi Kötelék létrehozásáról, Udinében, 1998. április 18-án aláírt Egyezmény megerősítéséről és kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság Kormánya, az Olasz Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között Többnemzetiségű Szárazföldi Kötelék létrehozásáról, Udinében, 1998. április 18-án aláírt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) e törvénnyel megerősíti.

2. § Az Egyezmény hivatalos magyar nyelvű szövege a következő:

„Egyezmény

a Magyar Köztársaság Kormánya, az Olasz Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya között Többnemzetiségű Szárazföldi Kötelék létrehozásáról

A Magyar Köztársaság Kormánya, az Olasz Köztársaság Kormánya és a Szlovén Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Felek)

— megerősítve az európai stabilitás erősítése iránti felteletlen elkötelezettségüket,

— kiemelve az olyan háromoldalú együttműködés fontosságát a biztonság területén, amely a kölcsönös érdeken és a katonai kapcsolatok fejlesztésén alapul,

— hangsúlyozva a nemzetközi együttműködés és annak egyik fő összetevője, a nemzetközi erők fontosságát, amelyek a szolidaritás és összetartozás legmagasabb szintű kifejezése mellett képesek az interoperabilitást és a hatékonyságot erősíteni,

— emlékeztetve az 1997. november 13-án, Budapesten a védelmi miniszterek által aláírt közös miniszteri Szándéknyilatkozat politikai jelentőségére

a következőkben egyeztek meg:

1. Cikk

Általános rendelkezések

1. A Felek — a hatályos belső jogukkal összhangban és a nemzetközi kötelezettségvállalásaikra figyelemmel — egy Többnemzetiségű Szárazföldi Köteléket (a továbbiakban: Kötelék, illetve TSZFK) állítanak fel. Politikai-katonai, valamint földrajzi és geostratégiai megfontolások alapján a Kötelék egy könnyű lövész dandár lesz.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

2. A Kötelék általános célja:

— olyan készenlétben lévő, gyors reagálású könnyű lövészdandár létrehozása, amely képes hatékony katonai választ adni az újonnan felmerülő kihívásokra;

— a Köteléket létrehozó Felek együttműködési képességének növelése, a kölcsönös ismeretek elmélyítése, és a közösen egyeztetett hadművelleti eljárások adaptálása.

3. E kereteken belül a megállapodás fő célja az átfogó nemzetközi biztonsághoz történő hozzájárulás a következők szerint:

— a lehetséges ellenséges szembenállás kialakulásának megakadályozása hatékony és hiteles katonai erő felmutatása révén;

— válságterületekre történő haderő-irányítás tervezése válságkezelő hadműveletek céljából.

4. A fenti célok elérése érdekében a Köteléknek képesnek kell lennie:

— közös kiképzések tervezésére és végrehajtására a magas fokú hadművelleti hatékonyság elérése és fenntartása érdekében, valamint az együttműködés javításához való hozzájárulás céljából,

— a 2. Cikkben meghatározottak szerinti humanitárius és kutató-mentő feladatoktól kezdve a békefenntartó feladatokon keresztül a válságkezelési műveletekben előforduló harc feladatokig bezárólag

békétámogató műveletek végrehajtására.

5. Ennek megfelelően a NYEU Petersbergi Nyilatkozatában megjelölt missziók is ide értendők. Az előbb felsorolt feladatok végrehajtási területe egész Európára kiterjedhet — különös tekintettel Közép-Kelet-Európára és Dél-Kelet-Európára — és főként az átszegdelt tereppel, nehezen, illetve lassan járható tereptulajdonságokkal és szélsőséges időjárási viszonyokkal jellemezhető területekre. Az sem zárható ki azonban, hogy a Köteléket vagy annak részeit Európán kívüli térségben vetik majd be főként mint humanitárius, békefenntartó, megelőző vagy a szembenálló feleket elválasztó erőket.

2. Cikk

Az alkalmazás keretei

1. A Kötelék — amely idővel nyitott lehet majd más államok felé is — három- vagy többnemzetiségű keretek között kerülhet alkalmazásra. Emellett a NYEU részére is rendelkezésre bocsátható, illetve a NATO keretein belül is alkalmazható az ezen szervezetek eljárásaival összhangban.

2. A Kötelék az ENSZ Biztonsági Tanácsától, az EBESZ-től vagy más elismert nemzetközi szervezettől kaphat alkalmazásra felkérést.

3. A Kötelék bevetése a részt vevő Felek előzetes, közös egyetértését igényli, legyen szó akár háromoldalú, akár

nemzetközi szervezeteken belüli tevékenységről, vagy az 1. Cikkben megfogalmazott feladatok bármelyikéről.

4. A Kötelék elvi irányítását a szolgálati út betartásával egy magas szintű Katonai-Politikai Irányító Csoport (ICS) végzi, amelynek tagjai a külügyminisztériumok, a honvédelmi minisztériumok, valamint a Felek vezérkarainak felső vezetéséből kerülnek ki. A ICS teremti meg a Kötelék felhasználásának, felvonultatásának és kiképzési alkalmazásának feltételeit.

5. Az ICS munkáját egy többnemzetiségű, vezérkari szintű, a honvédelmi minisztériumok szakértőiből álló politikai-katonai munkacsoport, valamint alkalmanként ülésező, a haderőnemi törzsek tagjaiból álló szakértői csoportok támogatják. Ezek a szervezetek egyben a Kötelék fejlesztéséről folytatott megbeszélések fórumai is.

3. Cikk

A Kötelék szervezeti és vezetési felépítése

1. A Kötelék egy olyan erő, amely — az olasz Fél „szakmai vezető szerepének” koncepcióján és a nemzeti keretekről szóló elgondoláson alapuló — állandó, integrált parancsnoki szervezetből és kijelölt alegységekből áll.

2. A „nemzeti keretek koncepciója” azt jelenti, hogy a csapatoknak nemzeti helyőrségeiken kívüli állandó állomásoztatására nem kerül sor — azok megfelelő szintű integrációját a másik Fél állományának a nemzeti dandárparancsnoksághoz való kinevezése révén biztosítják. Ez elősegíti majd a különböző elemek integrációját is hadműveletek vagy hadgyakorlatok kezdetekor.

3. Az Olasz Köztársaság mint a „szakmai vezető ország” biztosítja a Kötelék parancsnokát és a dandárparancsnokság túlnyomó részét, amelyet a másik két Fél részéről állandó időtartamra kijelölt állománnyal erősít meg, illetve igény szerint egészít ki.

4. A kijelölt alegységek a következők:

— a részt vevő három Fél által biztosított egy-egy lövészdandár vagy zászlóalj;

— egy, az Olasz Köztársaság által biztosított tüzérezred;

— az Olasz Köztársaság által biztosított és a megfelelő nemzeti támogató elemekkel (NTE) kiegészített dandár szintű támogató alegységek;

— mindegyik Fél fenntartja teljes szabadságát alegységeinek a Kötelékbe történő kijelölését illetően.

5. A kijelölt alakulatok nem állandó, hanem bevetésre alkalmas állapotban állnak a Kötelék rendelkezésére, biztosítva a kötelék felállítását és összevonását.

6. A Köteléket alkotó alakulatok „igény szerint összevonható” erőt képeznek. Ezen alakulatokat a részt vevő Feleknek évente, minden év végén a következő évre vonatkozóan kell kijelölniük.

4. Cikk

A Kötelék kiképzése és aktivizálása

1. A Kötelék aktivizálásakor az olasz nemzeti dandár parancsnoka kerül a Többnemzetiségű Szárazföldi Kötelék Parancsnokává (a továbbiakban: Parancsnok) kinevezésre.

2. A hadműveletek és a hadgyakorlatok tervezési és végrehajtási feladatainak ellátására a Parancsnok hívja össze a Kötelék törzsének a három Fél már kijelölt állományát magában foglaló keretét, és az aktuális feladat által megkívánt kiegészítésre tesz javaslatokat.

3. A Parancsnok feladatai a kapott iránymutatás alapján:

- a hadműveleti tervezés irányítása;
- a nemzeti komponensek által teljesítendő kiképzési és logisztikai követelmények meghatározásához történő hozzájárulás;
- a harcászati és törzsvezetési gyakorlatok (LIVEX, illetve CPX) tervezése és végrehajtása;
- a kapcsolatok kiépítése más nemzetközi kötelékekkel a tervezéshez szükséges információcsere céljából.

4. Hadműveletek és hadgyakorlatok során a hadműveleti vezetés szolgálati rendjét az egyes országok nemzeti szervei közösen hozzák létre, figyelembe véve a Kötelék alkalmazásának sajátosságait.

5. Az alárendeléssel a Kötelék önálló elemeit a részt vevő Felek a Parancsnok hadműveleti vezetése/irányítása alá helyezik.

6. A Felek felelősséggel tartoznak a Kötelék rendelkezésére bocsátott felszerelése, kiképzése és fenntartása tekintetében a Kötelékekkel szemben támasztott hadműveleti és készenléti követelményeknek megfelelően.

5. Cikk

Hadműveleti és munkanyelvek

A Kötelék működése során mindhárom Fél nemzeti nyelve hivatalos nyelv. A hadműveleti és munkanyelv az angol, minden hadműveleti dokumentum ezen a nyelven kerül kiadásra.

6. Cikk

Pénzügyi és logisztikai vonatkozások

Minden Fél viseli a Kötelék felállításával kapcsolatos hozzájárulásából eredő minden saját költségét. A közös kiadásokat — a közös gyakorlat, a közös kiképzés és a Kötelékhez történő kinevezésekből eredő aktuális költségekkel — a Felek megosztják a ténylegesen felmerülő költségek alapján.

7. Cikk

A végrehajtás szabályozása

A különböző technikai részletek, és a Kötelékre vonatkozó hadműveleti és más végrehajtási kérdések külön megállapodásban kerülnek rögzítésre.

8. Cikk

A Kötelékben való részvétel

Egyedi esetekben, a Felek egyetértése esetén a NATO és NYEU szövetségesek, valamint más baráti országok erői is csatlakozhatnak a Kötelék kiképzési programjaihoz, illetve hadműveleteihez.

9. Cikk

Titokvédelmi rendelkezések

1. Általános elvként mindegyik Fél garantálja, hogy ezen Egyezmény körébe tartozó bármely minősített információ és anyag védelmét saját vonatkozó belső jogszabályai és szabályzatai szerint kezel.

2. Az ezen Egyezmény alapján szerezhető információk, dokumentumok, technikai adatok és anyagok — akár minősítettek, akár nem — harmadik Fél részére történő átadása a származás szerinti Kormány vagy testület előzetes jóváhagyásához van kötve, hacsak a Felek külön nem állapodnak meg másban.

3. A teljes titokvédelmi témakört, ideértve a speciális kezelési eljárásokat a Feleknek az általuk kidolgozandó és aláírandó külön Egyezményben kell rendezniük.

10. Cikk

Záró rendelkezések

1. Jelen Egyezmény azután lép hatályba, hogy a Felek értesítették egymást arról, hogy eleget tettek a megerősítéshez szükséges belső jogi követelményeiknek. Az ezen Egyezményben levő előírások, amelyek a haderőnek az egyik részes állam területén való működésére vonatkoznak, akkor válnak teljes érvényűvé, amikor a Fegyveres Erők Jogállásáról szóló Megállapodás hatályba lép.

2. Jelen Egyezmény a Felek kölcsönös egyetértésével módosítható. A módosítást diplomáciai úton, írásban kell javasolni, amely e Cikk 1. pontjában foglaltak szerint lép hatályba.

3. Jelen Egyezmény határozatlan időre szól. Az Egyezményt bármelyik Fél felmondhatja a másik Félnek küldött

írással értesítés útján. Az értesítés kézhezvétele után hat hónappal az Egyezmény hatályát veszti.

4. Annak hitelül, hogy az alulírott képviselők rendelkeznek Kormányuk felhatalmazásával az Egyezmény aláírására.

Készült Udinében, 1998. április 18-án, három eredeti példányban, magyar, olasz, szlovén és angol nyelven. Mind-egyik szöveg egyformán hiteles. Eltérő értelmezés esetén az angol nyelvű változat az irányadó.

A Magyar Köztársaság
Kormánya részéről

Az Olasz Köztársaság A Szlovén Köztársaság
Kormánya részéről Kormánya részéről”

3. § (1) Ez a törvény a (2) bekezdésben foglalt kivétellel a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A törvény 2. §-a — az Egyezmény 10. Cikk 1. pontjára tekintettel — az Egyezmény megerősítéséről szóló diplomáciai jegyzékváltás megtörténtének napján lép hatályba.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatálybalépésről szóló közleményt a külügyminiszter a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XLVI. törvény

**a Magyar Köztársaság Kormánya
és a Francia Köztársaság Kormánya között
a honvédelem és a haditechnika területén kicserélt
minősített információk és eszközök védelméről,
Budapesten, 1998. február 23-án aláírt Egyezmény
megerősítéséről és kihirdetéséről***

1. § Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság Kormánya és a Francia Köztársaság Kormánya között a honvédelem és a haditechnika területén kicserélt minősített információk és eszközök védelméről, Budapesten, 1998. február 23-án aláírt Egyezményt (a továbbiakban: Egyezmény) e törvénnyel megerősíti.

2. § Az Egyezmény hivatalos magyar nyelvű szövege a következő:

**„Egyezmény
a Magyar Köztársaság Kormánya
és a Francia Köztársaság Kormánya között
a honvédelem és a haditechnika területén kicserélt
minősített információk és eszközök védelméről**

A Magyar Köztársaság Kormánya, valamint a Francia Köztársaság Kormánya (a továbbiakban: Felek)

azon szándékuktól vezérelve, hogy támogassák a kölcsönös együttműködést a honvédelem és a haditechnika területén, és hogy biztosítsák a két honvédelmi minisztérium illetékes szervei és azok biztonsági szempontból történő felügyelete alá tartozó intézményei között kicserélt minősített információk és eszközök védelmét, az alábbiakban állapodnak meg:

1. Cikk

Meghatározások

A jelen Egyezmény szempontjából az alábbiak szerint kell értelmezni az abban szereplő kifejezéseket:

1. *Minősített információk és eszközök*: mindennemű olyan információ és eszköz, melynek jelen egyezmény 2. Cikkében meghatározott besorolási szintet adtak, és amely a honvédelem érdekében, a Felek nemzeti törvényeinek és jogszabályainak megfelelően, védelmet igényel az alábbi esetek ellen:

- a minősített információ vagy eszköz megrongálódása, megsemmisülése, jogszerűtlen felhasználása, eltulajdonítása, illetéktelennel közlése vagy elvesztése;
- illetéktelen személy hozzáférése egy ilyen információhoz vagy eszközhöz.

2. *Minősített információ*: minden olyan információ, melynek tartalmát minősítették, függetlenül annak kifejezési formájától és átadási módjától.

3. *Minősített eszköz*: mindennemű információhordozó, bármilyen legyen is és nevezetesen mindennemű termék, dokumentum vagy anyag, amelyen vagy amelyben információt lehet tárolni vagy integrálni, tekintet nélkül annak fizikai jellegére.

4. *Átadó Félt*: az a természetes vagy jogi személy, akitől a minősített információk és eszközök származnak.

5. *Fogadó Félt*: az a természetes vagy jogi személy, aki minősített információt és eszközt kapott az eredeti információt átadó Féltől.

6. *Intézmény*: a Felek honvédelmi minisztériumai illetékes szerveinek biztonsági felügyelete alá tartozó minden olyan magán- vagy közintézmény, ahol minősített információkat és eszközöket kezelnek, őriznek vagy tárolnak.

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

7. *Harmadik Fél:* mindazon Kormányok, melyek jelen Egyezményben Felekként nem kerültek meghatározásra, valamint azok a természetes vagy jogi személyek, akik sem nem magyarok, sem nem franciák.

2. Cikk

Megfeleltetési táblázat

(1) Felek, miután kölcsönösen megismerték egymás nemzeti törvényeiben és jogszabályaiban szereplő biztonsági intézkedéseket, az alábbi megfeleltetési táblázatot fogadják el:

Magyar Köztársaság	Francia Köztársaság
Államtitok	Secret défense
Államtitok	Confidentiel défense
Szolgálati titok	Diffusion restreinte

(2) Az így meghatározott megfeleltetés alapján mindkét Fél vállalja, hogy a jelen Egyezmény keretében átadott, a másik Félről származó minősített információkat és eszközöket azonos védelemmel kezeli, mint amelyekkel a saját nemzeti információit védi.

(3) A Felek vállalják, hogy saját nemzeti minősítő bélyegzőikkel jelölik meg a minősített információkat és eszközöket az alábbiak szerint:

— magyar „államtitok” minősítésű információk és eszközök a „Szigorúan titkos!” jelzéssel vannak ellátva;

— a „szolgálati titok” minősítésűek „Titkos!” jelzéssel vannak ellátva;

— a francia „Secret défense” minősítésű információk és eszközök a „Secret défense” jelzéssel vannak ellátva;

— a „Confidentiel défense” minősítésűek „Confidentiel défense” jelzéssel vannak ellátva.

— a „Diffusion restreinte” minősítésűek „Diffusion restreinte” jelzéssel vannak ellátva.

(4) Mindkét Fél vállalja, hogy kölcsönösen tájékoztatják egymást minden utólagos besorolási, valamint formai jelölési változtatásról.

3. Cikk

A Felek kötelezettségei

(1) Mindegyik Fél felel a minősített információkért és eszközökért azok átvételétől számítva. Ez a felelősség a jelen rendelkezések és az abból fakadó gyakorlat keretében érvényesül.

(2) A kicserélt minősített információk és eszközök csak a jelen Egyezmény alkalmazási körének keretében használhatók fel. Csak a Felek által jóváhagyott megállapodások végrehajtására és szerződések vagy alvállalkozói szer-

ződések megvalósítására vonatkozhatnak. Nem használhatók fel reklám célból.

(3) A minősített információkhoz és eszközökhöz csak azon személyek férhetnek hozzá, akiknek beosztása szükségessé teszi az ezekhez az információkhoz való hozzáférést, és akik erre megkapták a felhatalmazást és az engedélyt az illetékes hatóságoktól.

(4) Mindkét Fél vállalja, hogy a felügyelete alá tartozó intézmények tudomására hozza a Felek között aláírt jelen Egyezmény létezését, mihelyt azok tevékenysége minősített információkat és eszközöket érint.

(5) Mindkét Fél kötelezi magát, hogy a felügyelete alá tartozó összes intézmény szigorúan betartja a jelen Egyezményben foglaltakat, amelyek ezen intézményekre nézve kényszerítő hatályúak.

(6) Az egyik Félről származó minősített információkat és eszközöket a másik Fél nem hozhatja egy harmadik Fél tudomására az átadó Fél előzetes írásbeli beleegyezése nélkül.

(7) A közös tevékenységből származó minősített információk és eszközök nem adhatók át egy harmadik Félnek mindkét Fél előzetes írásbeli beleegyezése nélkül.

(8) Jelen Egyezmény vonatkozik minden, a Felek között, illetve a Felekkel kapcsolatban álló intézmények között aláírt vagy aláírandó, a minősített információk és eszközök cseréjével együttjáró szerződésre.

(9) Amennyiben az egyik Fél minősített információkat és eszközöket ad át a másik Fél felügyelete alá tartozó szerződéses partnereinek, illetve további olyan szerződéses partnereinek, amelyek esetleg felügyelete alá tartoznak, ez utóbbi Félnek kell gondoskodnia e szerződő partnerek berendezéseinek megfelelő szintű, a titokvédelemhez szükséges jóváhagyásáról, és megbizonyosodnia arról, hogy azok megfelelnek a vonatkozó biztonsági követelményeknek.

(10) A minősített információkról és eszközökről szóló minden szerződés vagy alvállalkozói szerződés részét képezi egy olyan biztonsági melléklet, amelyben az átadó Fél pontosan megjelöli a fogadó Fél által védendő információkat, valamint a rájuk vonatkozó titokvédelmi szintet. Csak az átadó Fél módosíthatja egy biztonsági mellékletben egy információ besorolási szintjét.

4. Cikk

Kijelölt biztonsági hatóságok

A jelen Egyezmény végrehajtására kijelölt biztonsági hatóságok:

- a magyar Fél részéről: Honvédelmi Minisztérium,
- a francia Fél részéről: védelmi miniszter.

5. Cikk

Konzultáció

Annak érdekében, hogy azonos szintű biztonsági szabványokat határozzanak meg és tarthassanak fenn, mindkét Fél köteles kérésre tájékoztatni a másik Felet saját biztonsági szabályairól, eljárásairól és gyakorlatáról a minősített információk védelmét illetően, és köteles e célból megkönnyíteni a másik Fél által kijelölt illetékes biztonsági hatóságok kapcsolatfelvételét.

6. Cikk

Minősített információk és eszközök továbbítása

(1) A minősített információkat és eszközöket diplomáciai úton továbbítják, vagy bármilyen más olyan módon, amelyről közösen döntött a két Fél.

(2) A fogadó Fél jelzi az átadó Félnek a kapott minősített információk és eszközök megérkezését.

7. Cikk

Látogatások

(1) Az egyik Fél biztosítja a másik Fél bármely állampolgára számára a minősített információkhoz és eszközökhöz való hozzáférést és azon objektumokba való belépést, ahol minősített projektek készülnek, feltéve, hogy a másik Fél illetékes biztonsági hatóságai megadták ehhez az előzetes engedélyt.

(2) Ezt az engedélyt a kérelmező által benyújtott látogatási kérelem alapján kell kiadni kizárólag azoknak az állampolgároknak (a továbbiakban: látogatók), akik rendelkeznek a téma besorolásának megfelelő szintű biztosítási felhatalmazással, és akiket felhatalmaztak a minősített információk és eszközök kezelésére.

(3) Az átadó Fél illetékes hatósága megadja a fogadó Fél illetékes hatóságának a látogatók nevét legalább 20 nappal a tervezett látogatás előtt. Szükség esetén e látogatási engedély kiadására a lehető legrövidebb időn belül kerülhet sor a Felek közti egyetértést követően.

(4) A látogatási kérelmeket a fogadó Fél eljárási szabályainak megfelelően kell kiállítani, és legalább az alábbi adatokat kell tartalmazniuk:

a) a látogató személy neve, utónevei, születési dátuma és helye, állampolgársága és útlevelének száma;

b) a látogató foglalkozása, beosztása és munkáltatójának megnevezése;

c) a látogatónak a kérelmet benyújtó Fél által adandó, biztonsági igazolással hitelesített biztonsági felhatalmazásának szintje;

d) a látogatás javasolt időpontja és tervezett ideje;

e) a látogatás tárgya és minden hasznos útmutató a megvitatásra kerülő témákról, valamint az érintett minősített információk és eszközök besorolási szintjei;

f) az üzemek, létesítmények és objektumok neve, a látogatás célja;

g) a látogatót fogadó személyek neve.

(5) A látogatási kérelmeket a fogadó Fél területén szolgálatot teljesítő Véderőttasén keresztül továbbítják.

(6) A Felek megállapodhatnak abban, hogy 12 hónapos, meghosszabbítható időtartamra érvényes látogatási listákat állítsanak össze. Miután jóváhagyták a listát, a listán szereplő személyek számára a látogatásokkal kapcsolatos eljárások már közvetlenül az érintett intézményekkel bonyolódnak le.

(7) A látogatóknak a jelen Egyezmény rendelkezéseinek megfelelően kell kezelniük azon információkat, amelyeket tudtukra hoztak, illetve amelyekről tudomást szerezhettek.

8. Cikk

Eljárás titoksértés esetén

A minősített információk vagy eszközök valós vagy feltételezett megrongálódása, megsemmisülése, jogszerűtlen felhasználása, eltulajdonítása, engedély nélküli sokszorosítása, illetéktelennel közlése vagy elvesztése esetén az azokat birtokló Fél vizsgálatot folytat, és megteszi a saját nemzeti törvényeinek és jogszabályainak megfelelő összes intézkedést. Azonnal értesíti erről, valamint a foganatosított intézkedésekről és azok eredményeiről az átadó Felet. Ennek az értesítésnek elegendő mennyiségű részletet kell tartalmaznia ahhoz, hogy az átadó Fél felmérhesse a teljes kárt.

9. Cikk

Költségek

Mindkét Fél saját maga viseli a jelen Egyezmény és rendelkezéseinek végrehajtásával kapcsolatban felmerülő összes költséget.

10. Cikk

A viták rendezése

(1) Mindkét Fél képviselői tárgyalásos úton rendezik a jelen Egyezményben foglaltak értelmezése vagy végrehaj-

tása kapcsán felmerült összes vitát, és nem fordulnak sem harmadik Félhez, sem nemzetközi bírósághoz.

(2) E vita tartama alatt mindkét Fél továbbra is betartja a jelen Egyezményből fakadó kötelezettségeit.

11. Cikk

Az Egyezmény hatálybalépése és felmondása

(1) Jelen Egyezmény azután lép hatályba, hogy a Felek értesítették egymást a saját alkotmányos és törvényes előírásaik teljesítéséről. A hatálybalépés napja: az utolsó diplomáciai értesítés kézhezvételét követő harmincadik nap.

(2) Jelen Egyezményt határozatlan időre kötik, és addig marad hatályban, amíg az egyik Fél nem jelzi írásban szándékát annak felmondására. Hatálya az értesítés kézhezvételétől számított hat hónap múlva szűnik meg. Az Egyezmény megszűnése esetén a már kicserélt minősített információk és eszközök védelméről a Felek továbbra is gondoskodnak a jelen Egyezményben foglaltak szerint.

(3) Jelen Egyezmény módosítására sor kerül bármelyik Fél jogszabályainak változása esetén.

(4) Jelen Egyezmény a Felek kölcsönös egyetértésével módosítható. A módosításokat diplomáciai úton, írásban kell javasolni. A módosítások az ezen Cikk (1) bekezdésében foglaltaknak megfelelően lépnek hatályba.

Annak hitelül, hogy alulírottak, saját Kormányuk megfelelő felhatalmazása alapján, aláírták jelen Egyezményt.

Készült Budapesten, 1998. február 23-án, két eredeti példányban, magyar és francia nyelven, mindkét szöveg egyaránt hiteles.

A Magyar Köztársaság
Kormánya részéről

A Francia Köztársaság
Kormánya részéről”

3. § (1) A törvény — a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel — a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A törvény 2. §-a az Egyezmény 11. Cikkének 1. pontjában meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatálybalépésről szóló közleményt a külügyminiszter a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

1998. évi XLVII. törvény

a Magyar Köztársaság Kormánya
és Románia Kormánya között a közös békefenntartó
zászlóalj létrehozása tárgyában, Budapesten,
1998. március 20-án aláírt Megállapodás
megerősítéséről és kihirdetéséről*

1. § Az Országgyűlés a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a közös békefenntartó zászlóalj létrehozása tárgyában, Budapesten, 1998. március 20-án aláírt Megállapodást (a továbbiakban: Megállapodás) e törvénnyel megerősíti.

2. § A Megállapodás hivatalos magyar nyelvű szövege a következő:

„Megállapodás a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között a közös békefenntartó zászlóalj létrehozásáról

A Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya (a továbbiakban: Felek) a kölcsönös érdekeken alapuló kétoldalú kapcsolatok további elmélyítését szem előtt tartva, az EBESZ 1994. évi Bécsi Dokumentuma, valamint a Magyar Köztársaság Kormánya és Románia Kormánya között az EBESZ 1994. évi Bécsi Dokumentumát kiegészítő bizalom- és biztonságerősítő intézkedésekről és a katonai kapcsolatok fejlesztéséről kötött megállapodás kétoldalú katonai együttműködés fejlesztésére vonatkozó rendelkezései végrehajtására, továbbá a nemzetközi békefenntartó és humanitárius tevékenység támogatása céljából a következőkben állapodnak meg:

I. Cikk

Általános rendelkezések

1. A Felek létrehoznak egy magas fokú készenlétben álló, magas szinten operatív, a béketámogató és humanitárius segítségnyújtási feladatok ellátására alkalmas közös zászlóaljat.

2. A zászlóalj célja:

— hatékony és hiteles katonai erő felmutatásával a műveleti szintéren történő potenciális ellenségeskedés megakadályozása;

— békefenntartó feladatokban, válságkezelési műveletekben harci erőként való fellépés;

— béketámogató műveletek végrehajtása, humanitárius, valamint kutató-mentő feladatok ellátása;

* A törvényt az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

— válságterületekre, illetve válságkezelési műveletre irányul bevetés és annak tervezése;

— várható, közös kiképzési műveletek tervezése és levezetése, melyeknek célja a magas műveleti hatékonyság elérése és fenntartása, valamint az interoperabilitás javításához való hozzájárulás.

3. A zászlóalj működési területe magába foglalhatja elsősorban Kelet-Közép- és Dél-Kelet-Európát, különösen az átszegdelt tereppel, bizonytalan vagy lassú földi mozgással és bonyolult időjárási viszonyokkal jellemezhető műveleti színtereket, illetve — igény esetén — további európai vagy Európán kívüli területeket is.

II. Cikk

Irányítás és feladatok

1. A zászlóalj bilaterális vagy multilaterális keretek között vethető be. Rendelkezésre áll majd a NATO vagy a NYEU keretein belüli felhasználásra is, ezen szervezetek eljárásainak megfelelően.

2. A zászlóalj az ENSZ Biztonsági Tanácsától, az EBESZ-től vagy a két országgal megfelelő szinten együttműködő nemzetközi szervezetektől érkező felkérést követően, a magyar és román Kormányok együttes felhatalmazása alapján teljesíthet nemzetközi feladatot.

3. A zászlóalj feladatait a két Fél közösen határozza meg. Nemzetközi szervezet felkérésére végzendő béketámogató, illetve humanitárius segítségnyújtási tevékenységről a két védelmi miniszter egyeztet, megállapodásukat felterjesztik jóváhagyásra a döntéshozatalra jogosult hazai szervhez.

4. A zászlóalj évente meghatározott alkalommal váltott helyszínen közös törzsvezetési gyakorlatot, valamint évente meghatározott alkalommal váltott helyszínen közös kiképzést és gyakorlatot tart a zászlóalj egészével vagy részeivel. A közös kiképzésekről és gyakorlatokról a két hadsereg vezérkari főnöke egyeztet, és tesz javaslatot ezek belső jogi engedélyezésére. A kiképzések és gyakorlatok végrehajtására az engedélyezést követően kerülhet sor.

III. Cikk

Létszám, fegyverzet

1. A közös zászlóalj létszáma mindkét Fél részéről maximum 500-500 fő, összesen maximum 1000 fő. A közös zászlóalj a két hozzájáruló ország nemzeti területén állomásozik, megtartva nemzeti szervezeteit.

2. A közös zászlóaljban mindkét Fél a feladatait saját szervezetszerű, rendszeresített fegyverzetével, felszerelésével és járműveivel látja el. A két Fél a zászlóalj erőinek felszerelésére és azok beszerzésére közösen intézkedik.

IV. Cikk

Vezetés

A Felek létrehoznak egy integrált, közös zászlóalj-parancsnokságot, amelyben a két nemzet egyenlő arányban képviselteti magát. A zászlóalj-parancsnokság vezető beosztásait a két Fél képviselői évente felváltva, országonként egyenlő arányban töltik be. A zászlóalj-parancsnokság fennmaradó személyi állománya fele részben magyar, fele részben román állampolgárságú tisztektől és tisztelyettesektől áll. A részükre meghatározott beosztásokban a nemzeti hovatartozás állandó.

V. Cikk

Munka- és műveleti nyelv

A közös haderő munka- és műveleti nyelve az angol, és minden műveleti dokumentumot ezen a nyelven adnak ki.

VI. Cikk

Költségek

A közös zászlóalj kialakításával, fenntartásával és tevékenységével kapcsolatos ráeső költségeket mindkét Fél maga fedezi. A közös tevékenységekkel kapcsolatos pénzügytechnikai részletek, költségviselési szabályok kidolgozásáért a két hadsereg költségvetési tervező és pénzügyi szervei felelősek.

VII. Cikk

Végrehajtási megállapodások

A végrehajtásra kerülő konkrét tevékenységekkel kapcsolatos egyéb technikai részletekre, a zászlóalj vezetésére és vezető beosztásaira, összetételére, szervezetére és fegyverzetére vonatkozó, valamint a kiképzéssel és felkészítéssel kapcsolatos egyéb kérdéseket, illetve az egyes tevékenységekkel kapcsolatos költségviselési szabályokat a két hadsereg vezérkari főnöke külön katonai megállapodásban szabályozza.

VIII. Cikk

Záró rendelkezések

1. Jelen Megállapodás 60 nappal azután lép hatályba, amikor a Felek értesítik egymást arról, hogy eleget tettek a hatálybalépéshez szükséges belső jogi követelményeiknek.

2. Jelen Megállapodás a Felek kölcsönös egyetértésével módosítható. A módosításokat diplomáciai úton, írásban kell javasolni, és azok az ezen Cikk 1. pontjában foglaltaknak megfelelően lépnek hatályba.

3. Jelen Megállapodás határozatlan időre szól. A Megállapodást bármelyik Fél felmondhatja a másik Félnek küldött írásos értesítés útján. Az értesítés kézhezvételétől számított hat hónap múlva a Megállapodás hatálya megszűnik.

Készült Budapesten, 1998. március 20-án, két eredeti példányban, magyar, román és angol nyelven. Mindhárom szöveg egyaránt hiteles. Eltérről értelmezés esetén az angol szöveg az irányadó.

A Magyar Köztársaság
Kormányának részéről

Románia Kormánya
részéről"

3. § (1) A törvény — a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel — a kihirdetése napján lép hatályba.

(2) A törvény 2. §-a a Megállapodás VIII. Cikkének 1. pontjában meghatározott időpontban lép hatályba.

(3) A (2) bekezdés szerinti hatálybalépésről szóló közleményt a külügyminiszter a Magyar Közlönyben közzéteszi.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke

A Kormány tagjainak rendeletei

A földművelésügyi és vidékfejlesztési miniszter 31/1998. (X. 2.) FVM rendelete

az 1998. évi hazai termesztésű extra és I. osztályú minőségű étkezési alma felvásárlásához és hűtőházi tárolásához felvett hitelek kamattámogatásáról

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény 27. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel és a gazdasági miniszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

Az 1998. évi hazai termesztésből származó extra és I. osztályú minőségű étkezési almából a szerződő — Alma Terméktanácsai tagsággal rendelkező — hűtőházak (a továbbiak-

ban: felvásárló) maximum ötvenezer tonna mennyiségig betárolásra alkalmas almát vásárolhatnak fel az 1. számú mellékletben meghatározott feltételek mellett.

2. §

A betárolásra és értékesítésre vállalkozó felvásárló az étkezési alma felvásárlásához, a tárolás, az áruvákészítés költségeinek finanszírozására — a ténylegesen betárolt mennyiségre számított, de legfeljebb hetven Ft/kg értékkel —, a hitelintézetektől 1998. szeptember 15-től felvett forintHITELEK után a jegybanki alapkamatra, a devizahitelek esetén a szerződésben rögzített mindenkor bankközi kamatra, legfeljebb 1999. május 31-ig a hitelintézet által számított és az agrártámogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 273/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet 2. §-a (8) bekezdésének a) pontjában leírt feltételeknek megfelelő, igazoltan megfizetett jegybanki alapkamatra (a továbbiakban: alapkamatra) százsázalékos mértékű kamattámogatást vehet igénybe.

3. §

(1) Az 1. § (1) bekezdésben meghatározott termék mennyiségéig azon kistermelők, vállalkozók (a továbbiakban: termelők) szállíthatnak értékesítésre étkezési almát, akik legalább 1998. augusztus 15-én érvényes őstermelői igazolvánnyal, vagy vállalkozói igazolvánnyal rendelkeznek és gazdajegyzővel igazoltatják a helyrajzi szám megjelölése mellett almaterületük nagyságát.

(2) A felvásárlásban azok a termelők értékesíthetik az étkezési almát, akik öt hektárnál nem nagyobb termő almaültetvényekkel rendelkeznek. Az átadható mennyiség hektáronként maximum tíz tonna, amelyet saját vagy bérelt tartályládában, fajta és méret szerint kell a felvásárlónak beszállítva átadni, a tartályládán feltüntetve címkén a beszállító nevét és címét is. Az étkezési alma beszállítása a felvásárlóval előzetesen egyeztetett ütemezés szerint történik. A felvásárlási ár minimum bruttó harmincöt Ft/kg (áfával, illetve kompenzációs felárral együtt).

(3) A felvásárló az alma beszállítását követő harminc napon belül utalja át, vagy fizeti ki a vételár ötven százalékát, míg a vételár második felét legkésőbb 1999. január 31-ig.

(4) Felvásárlásra az 1998. szeptember 15.—október 15. között betárolt étkezési alma kerülhet.

(5) A beszállított alma kitárolása után a betárolásra átvett minőségű tartályládát a tulajdonos visszakapja a felvásárló hűtőháztól.

(6) Amennyiben az almát beszállító termelő a betárolótól (vagy más kölcsönzőtől) tartályládát kölcsönöz, úgy annak díját külön költségtérítés nélkül viseli.

4. §

(1) Az alapkamat támogatásra jogosult felvásárló köteles igazolást kérni a hazai hitelintézettől, amelynek tartalmaznia kell a felvásárló nevét, címét, adószámát, az eredeti hitel-(kölcson-)szerződésben rögzített kölcsön összegét, a kölcsön céljának pontos megnevezését (az 1998. évi hazai termesztésű extra és I. osztályú minőségű étkezési alma felvásárlásához és hűtőházi tárolásához felvett hitel), a kölcsönfelvétel idejét és 1999. május 31-ig számított és június 10-ig igazolt megfizetett alapkamat összegét.

(2) Az alapkamat támogatás igénylésére jogosult felvásárlónak a 4. § (1) bekezdésében foglalt igazolást 1999. június 15-ig meg kell küldenie a Concordia Közraktár Kereskedelmi Rt.-nek (a továbbiakban: Concordia Rt.) (cím: 1453 Budapest, Soroksári út 24).

(3) A Concordia Rt. az alapkamat támogatás igénylésére jogosult felvásárló részére a felvásárolt alma mennyisége és a megküldött hitelintézet igazolása alapján jogosultanként megállapítja a maximum hetven Ft/kg értékkel számított százszázalékos alapkamat támogatás összegét.

(4) A felvásárló a Concordia Rt.-től az alapkamat összegére vonatkozóan igazolást kap 1999. június 20-ig. A kiadott igazolás egy példányát, valamint az igazolások összesítőjének 1-1 példányát a Concordia Rt. megküldi az illetékes Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnak, továbbá az FVM Agrárrendtartási Hivatalnak.

5. §

(1) Az alapkamat támogatásra jogosult felvásárló, a Concordia Rt.-től kapott igazolás alapján, továbbá a hitelintézettel megkötött szerződés eredeti példányának egyidejű bemutatásával igényelheti a kamattámogatást a székhelye szerinti illetékes elsőfokú adóhatóságtól a 1003000-01905520 számú APEH Agrárpiaci támogatás, állami felvásárlás folyósítási számláról.

(2) A Concordia Rt. a bonyolítás költségeire utólag kilogrammonként egy forint +áfát igényelhet az illetékes elsőfokú adóhatóságtól a ténylegesen betárolt alma után a 1003000-01905520 számú APEH Agrárpiaci támogatás, állami felvásárlás folyósítási számláról. A támogatás igényléséhez az igazolást az FVM Agrárrendtartási Hivatala adja ki november 5-ig.

(3) Az igénylőlapra — amely a kereskedelmi forgalomban beszerezhető — a rendelet számát rá kell írni.

6. §

Ez a rendelet a kihirdetés napján lép hatályba azzal, hogy rendelkezéseit szeptember 15-től kell alkalmazni. Ez a rendelet 1999. július 30-án hatályát veszti.

Dr. Szabadi Béla s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

1. számú melléklet
a 31/1998. (X. 2.) FVM rendelethez

Pályázati felhívás
a betárolásra alkalmas minőségű étkezési alma
felvásárlásáról

Azok az FVM ARH által kiadott közleményben megjelent hűtőház-tulajdonosok vagy -bérlők vehetnek részt, akik rendelkeznek:

- a) legalább 250 tonna szabad hűtőtároló-kapacitással,
- b) a tárolási szándékukat a mennyiség megjelenése mellett közölték a Concordia Rt.-vel, és a visszaigazolt kontingensre szerződést kötnek 1998. október 5-ig bezárólag,
- c) vállalják az előírás szerinti minőségű étkezési alma átvételét az őstermelőtől vagy vállalkozótól, előzetesen történt megállapodást követően tartályládában fajta és méret szerint,
- d) vállalják, hogy a visszaigazolt kontingens mértékéig felvásárolt alma mennyiségében a Jonatán fajta nem haladja meg a 40%-ot,
- e) vállalják az étkezési alma 1998. december 1-je után történő értékesítését belföldre vagy exportra,
- f) vállalják, hogy a jó gazda gondosságával megőrzik a betárolt alma minőségét, s ennek megfelelően gondoskodnak az áruvákészítésről és értékesítésről,
- g) vállalják, hogy az alma átvételéről mérlegelési jeget állítanak ki, feltüntetve a minőséget és a fajtát mennyiség szerint,

h) vállalják, hogy a felvásárlást felvásárlási jegy, illetve számla ellenében végzik,

i) vállalják, hogy az alma kitárolásának megkezdése előtt 8 nappal, továbbá a kitárolás befejezését követően 3 nappal értesítik a Concordia Rt.-t a kitárolás megkezdéséről, illetve befejezéséről,

j) vállalják, hogy a felvásárolt és betárolt étkezési alma értékesítését 1999. május 31-ig befejezik, az értékesítésről nyilvántartást vezetnek, és erről tételesen, illetve összesítve kimutatást készítenek a Concordia Rt.-nek,

k) vállalják, hogy az étkezési alma betárolásánál a 2. számú mellékletben meghatározott szempontokat figyelembe veszik (minimumkövetelmények, minőségi osztály, színezettség követelmények).

2. számú melléklet
a 31/1998. (X. 2.) FVM rendelethez

Étkezési alma hűtőházi felvásárlása, 1998. év

Szempontok az étkezési alma felvásárlásánál:

A) Minimumkövetelmények

Az alma legalább három hónapos tárolásra alkalmas állapotban kerüljön felvásárlásra. Ép, egészséges, tiszta, megfelelően fejlett, kártevő és károkozók kártételétől, idegen szagtól/vagy íztől, nem természetes felületi nedvességtől mentes.

B) Minőségi osztályok

Extra osztály: kiváló minőség, a kocsány ép, hibátlan termés,

I. osztály: jó minőség, megengedett a kis alaki és minőségi hiba, kis színhiba, héjhibák (amennyiben az alma eltarthatóságát nem befolyásolja) legfeljebb 2 db hosszúságban, más hiba 1 cm²-ig

C) Méret előírások

Minimum méret	Extra	I. osztály
Nagy gyümölcsű fajták	70 mm	65 mm
Egyéb fajtáknál	60 mm	60 mm*

* Piaci megfontolások miatt.

D) Színezettségi követelmények (a gyümölcs felületének legalább):

	Extra	I. osztály
1. Piros színű fajták	3/4-e piros	1/2-e piros
2. Vegyes piros színű fajták	1/2-e piros	1/2-e piros
3. Csíkos fajták, enyhén piros	1/3-a piros	1/10-e piros

E) Fajták színezettség szerinti megoszlása (a legjelentősebb hazai termesztési fajták vonatkozásában):

- A. csoportban: Jonagold, Red Delicious és mutációi, Staymared, Red Rome Van Well
 B. csoportban: Gloster 69, Idared, Jonatán, Mc' Intosh
 C. csoportban: Elstár, Red Fuji, Gala, Jonagold

F) Nagyméretű fajták (legjelentősebbek a hazai alma-termesztésben):

Red Fuji, Gloster 69, Golden Delicious és mutációi, Granny Smith, Idared, Jonagold, Mutsu, Staymared, Red Delicious.

**A földművelésügyi
és vidékfejlesztési miniszter
32/1998. (X. 2.) FVM
rendelete**

**a meghatározott borvidéken termelt 1998. évi termésű
fehér borszőlők felvásárlásához felvett hitelek
kamattámogatásáról**

Az agrárpiaci rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 27. §-ának (3) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a gazdasági miniszterrel, illetve a pénzügyminiszterrel egyetértésben — a következőket rendelem el:

1. §

Meghatározott borvidéken termelt fehér borszőlőt feldolgozók által maximum ötszázezer tonna mennyiség mértékéig történő felvásárlásához — a *mellékletben* meghatározott pályázat elbírálását és visszaigazolását követően — a szerződésben is megjelölt hitelintézetektől felvett, egy évnél nem hosszabb lejáratú forint- és/vagy devizahitelek után, de legfeljebb 1999. február 15-ig számított, a hitelintézet által — az agrártámogatások igénybevételének általános feltételeiről szóló 273/1997. (XII. 22.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. r.) 2. §-a (8) bekezdésének a) pontjában leírt feltételeknek megfelelő — jegybanki alapkamatra (a továbbiakban: alapkamat), ötvenszázalékos mértékű kamattámogatás vehető igénybe.

2. §

(1) A borszőlő feldolgozó (a továbbiakban: feldolgozó) akkor vehet igénybe kamattámogatást, ha olyan kistermelőtől vásárol fel — a rendelet mellékletében meghatározott fajtájú — borszőlőt, aki legalább már 1998. augusztus 20-án rendelkezett őstermelői igazolvánnyal.

(2) A felvásárolható borszőlő mennyisége hét tonna/ha. Asztali bort adó fajták esetében legfeljebb tíz hektár, minőségi bort adó fajták esetén legfeljebb öt hektár terület nagyságig történhet a felvásárlás. A felvásárlási árnak az asztali minőséget adó borszőlők esetén legalább harminc Ft/kg-ot, a minőséget adók esetén legalább harminchat Ft/kg-ot (áfával, illetve kompenzációval együtt) el kell érnie, és a feldolgozónak az átvételt követő harminc napon belül a termelő részére a vételárat ki kell fizetnie.

(3) A feldolgozónak a támogatás igénybevételéhez a rendelet melléklete alapján pályázatot kell benyújtani a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa—Terméktanács (a továbbiakban: Hegyközség) részére és a borszőlő felvásárlásának finanszírozásához 1998. november 1-jéig hitelt kell felvennie, amely megfelel az 1. § szerinti előírásnak.

(4) A feldolgozó kizárólag származási bizonyítvánnyal igazolt borszőlőt, a rendelet mellékletében meghatározott borvidéken az (1)—(2) bekezdés figyelembevételével vásárolhatja fel 1998. szeptember 10-től.

3. §

(1) A feldolgozónak a támogatás igénybevételéhez igazolást kell beszereznie a hitelintézettől, amelynek tartalmaznia kell a jogosult feldolgozó nevét, címét, adószámát, az eredeti hitel-(kölcson-)szerződésben rögzített kölcsön összegét, a kölcsön céljának pontos megnevezését (az 1998. évi termésű fehér borszőlő felvásárlásához — a visszaigazolást)

mennyiségre —), a kölcsön összegét és öt hónapig, de legfeljebb 1999. február 28-ig számított és 1999. március 15-ig megfizetett alapkamat összegét.

(2) A feldolgozó a 3. § (1) bekezdésben meghatározott igazolást, a felvásárlási jegyek, illetve számlák alapján asztali és minőségi fajtákra bontva, összesítve (amelynek tartalmaznia kell a szőlő mennyiségét, fajtáját, felvásárlási árát, kifizetett forintösszegét) 1999. március 20-ig meg kell küldeni a Hegyközség címére.

(3) A Hegyközség a feldolgozó által megküldött hitelintézeti igazolás(ok) alapján feldolgozónként megállapítja az ötvenszázalékos alapkamat támogatás összegét.

(4) A feldolgozó a Hegyközségtől az alapkamat támogatás összegére vonatkozóan igazolást kap 1999. március 31-ig. A kiadott igazolások egy példányát a Hegyközség megküldi az illetékes elsőfokú adóhatóságnak, valamint az igazolások feldolgozók szerinti összesítőjének egy-egy példányát az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalnak, továbbá az FVM Agrárrendtartási Hivatalnak.

4. §

A feldolgozó a Hegyközségtől kapott igazolás alapján, továbbá a hitelintézettel megkötött szerződés eredeti példányának egyidejű bemutatásával igényelheti a kamattámogatást, a székhelye szerinti elsőfokú adóhatóságtól a 10032000-01905520 számú APEH Agrárpiazi támogatás, állami felvásárlás folyósítási számláról. Az igénylőlapra — amely a kereskedelmi forgalomban beszerezhető — e rendelet számát rá kell vezetni.

5. §

(1) Ez a rendelet a kihirdetése napján lép hatályba, rendelkezéseit — az 5. § (2)—(11) bekezdése kivételével — 1998. szeptember 10-től kell alkalmazni, és 1999. április 30. napján hatályát veszti.

(2) Az 1998. évi óborkészletek csökkentését elősegítő borleparlási intervenciók támogatásáról szóló 28/1998. (IX. 29.) FVM rendelet (a továbbiakban: FVM r.) 1. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) A leparlási támogatásra azon jövedéki adóraktár-engedéllyel rendelkező, középfokú borpárlat készítésére alkalmas üzemek — a rendelet mellékletében meghatározott módon — pályázhatnak, akik legalább húszezer hektoliter bor leparlását el tudják végezni, vállalják a bor felvásárlását, leparlását, a végtermék értékesítését, és amelyek legalább két éve borleparlási tevékenység végzésére jogosultak, továbbá vállalják, hogy az (1) bekezdésben meghatározott minőségű szőlőbor után ötven Ft/liter alapot kifizetnek, amely adókat nem tartalmaz. Az adózási

kötelezettségnek az érvényes jogszabályok szerint kell eleget tenni.”

(3) Az FVM r. 1. §-ának (4) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(4) A jelen rendeletben meghatározott bor mennyiségének felvásárlása és egyben a leparló üzem telephelyére vagy a bértárolt telephelyére történő szállítása a leparló üzemre megállapított kvóta mértékéig, de legfeljebb 1998. november 30-ig tart.”

(4) Az FVM r. 2. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A leparlásra szánt szőlőbor értékesítésére azon természetes vagy jogi személyek, illetve jogi személyiség nélküli gazdasági és egyéb társaságok (a továbbiakban: bortermelők) jelentkezhetnek, akik vállalják, hogy a saját tulajdonukban, származási bizonyítvánnyal igazolhatóan harminc hektoliter vagy azt meghaladó mennyiségű, OBI által minősített szőlőbort eladják az 1. § (2) bekezdésében meghirdetett vételáron. Az átvételnél előnyben kell részesíteni azokat a bortermelőket, akik legfeljebb kettőszáz hektoliter bort ajánlanak fel borleparlásra, és a hegybíró igazolja, hogy a felajánlott bor a bortermelő saját terméséből származik, és a szőlőtermő terület a tíz hektárt nem haladja meg. A bortermelőnek a külön jogszabályban előírt bejelentési kötelezettségeinek eleget tenni.”

(5) Az FVM r. 2. §-ának (2) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(2) Azok a bortermelők, akiknek az (1) bekezdésben meghatározott feltételek szerint a szőlőtermő területük a tíz hektárt nem haladja meg és borleparlási szándékukat a rendelet megjelenéséig a területileg illetékes hegyközségeknek nem jelentették, azok 1998. október 20-ig a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa—Terméktanácshoz beérkezőleg írásban bejelenthetik igényüket. A bejelentésnél közölni kell a bortermelő nevét, címét, leparlásra felajánlott mennyiséget (hektoliterben), az illetékes hegyközség megnevezését és a tagnyilvántartási számát. A bortermelőnek kell kérni a leparlásra szánt szőlőbor készletének hivatalos mintavételét az illetékes megyei OBI felügyelőtől, aki gondoskodik a minta beszállításáról. A mintavételről rész kell venni az illetékes hegybíróknak.”

(6) Az FVM r. 2. §-ának (5) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(5) Az OBI a borminták bevizsgálásáról határozatot ad ki, melyet a bortermelő a vizsgálat helyén vehet át a vizsgálati díj megfizetése mellett, vagy az OBI térítvevényvel, postán megküldi a címzettnek. Azok a bortermelők, akiknek a 2. § (1) bekezdésben meghatározott feltételek szerint a szőlőtermő területük a tíz hektárt nem haladja meg, a leparló üzembe beszállított és átvett, illetve kifizetett szőlőboruk vizsgálati díjának az ötven százaléka megtérítésre kerül, legfeljebb a kettőszáz hektoliter mennyiségig.”

(7) Az FVM r. 2. §-a (6) bekezdésének *b*) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

(A bortermelő a szőlőbor beszállításához és átadásához köteles csatolni:)

„*b*) a hegybíró igazolását, amely tartalmazza a bor tulajdonosának nevét, címét, a borkészlet pontos tárolási helyét, edényzet (tároló) számát, a bor mennyiségét literben, a bor tulajdonosának olvasható aláírását, adózónosító jelét vagy adószámát, őstermelő esetében az 1998. augusztus 20-ig kiállított őstermelői igazolvány számát és a kiállító szervezet nevét, a hegybíró aláírását és az igazolás kiállításának dátumát.”

(8) Az FVM r. 3. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A lepárló üzem az egy tulajdonostól átvett száz hektoliternél kisebb mennyiségű szőlőbor után köteles a vételárát azonnal kifizetni, a nagyobb mennyiségű beszállításnál a vételár kifizetéséről a bortermelővel közösen állapodik meg, de a kifizetés határideje ebben az esetben sem lehet hosszabb az utolsó beszállítás dátumát (1998. november 30.) követő 45 naptári napnál, de legfeljebb 1999. január 15-ig.”

(9) Az FVM r. 4. §-ának (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A Hegyközségek Nemzeti Tanácsa—Termék Tanács támogatásra jogosult részére — a beküldött összesítők alapján — igazolást állít ki a kifizethető támogatás mértékéről, erről értesíti az Adó- és Pénzügyi Ellenőrzési Hivatalt, illetve a lepárló üzem illetékes adóigazgatóságát. A támogatásra jogosult részére kiállított igazolást köteles a hónapot követő tizedik napon, vagy ehhez legközelebb eső munkanapon a Hegyközségek Nemzeti Tanácsa—Termék Tanács kiadni, erről rövid úton (faxon) értesíteni, mely alapján havonta, de legfeljebb 1999. január 15-ig igényelhető a támogatás a területileg illetékes elsőfokú állami adóhatóságtól a 10032000-01905520 számú APEH Agrárpiazi Támogatás folyósítási számláról. Az igénylőlapra rá kell vezetni a rendelet számát.”

(10) Az FVM r. 4. §-a a következő (5) bekezdéssel egészül ki:

„(5) A bortermelők, akik a 2. § (5) bekezdése alapján a vizsgálati díj visszaigénylésére jogosultak, azok a támogatást területileg illetékes elsőfokú állami adóhatóságtól a 10032000-01905520 számú APEH Agrárpiazi Támogatás folyósítási számláról igényelhetik. A támogatás igénybevételehez mellékelni kell a borlepárló üzem által kiállított átvételi bizonyítványt, az OBI határozatát és a vizsgálati díj befizetését igazoló bizonylatot. Az igénylőlapra rá kell vezetni a rendelet számát.”

(11) Az FVM r. melléklete pályázati határidő sora helyébe a következő rendelkezés lép:

„Pályázati határidő: A pályázatot 1998. október 9-ig kell benyújtani az előző címre.”

Dr. Szabadi Béla s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

Melléklet

a 32/1998. (X. 2.) FVM rendelethez

Pályázati felhívás

a meghatározott borvidéken termelt fehér borszőlők felvásárlásához felvett hitelek kamattámogatására

Az FVM Agrárrendtartási Hivatala pályázatot hirdet azon szőlőfeldolgozók részére, amelyek a meghirdetett rendelet alapján az adott borvidéken szőlőt termelő kistermelőktől a meghatározott szőlőfajták kivételével szőlőt vásárolnak fel, és az ehhez felvett hitelek utáni alapkamattámogatást igénybe kívánják venni. Az egy szőlőfeldolgozó által felvásárolható legkisebb mennyiség nem lehet kevesebb ezer tonnánál.

1. A pályázatoknak továbbá tartalmaznia kell:
— a szőlőfeldolgozó üzem nevét;
— a szőlőfeldolgozó üzem feldolgozó telephelyének címét;
— a szőlőfeldolgozó üzem telefon- és telefax-számát;
— a szőlőfelvásárlással kapcsolatosan felvilágosítást adó személy nevét.

2. A pályázatot zárt borítékban kell személyesen benyújtani a Hegyközségeknek (Cím: Budapest V., Kossuth Lajos tér 11.) A borítékra rá kell írni „Pályázat fehér borszőlő felvásárlásához felvett hitelek kamattámogatására.”

3. Pályázati határidő: a pályázatot a rendelet megjelenését követő 6. napjáig kell benyújtani az előző címre.

A pályázat elbírálásáról a szőlőfeldolgozó üzemek a naponta megjelenő gazdasági lapokból értesülhetnek.

4. E rendelet alapján a szőlőtermesztésről és a borgazdálkodásról szóló 1997. évi CXXI. törvény mellékletében meghatározott borvidékek részesíthetők támogatásban.

5. E rendelet alapján meghatározott, támogatásban nem részesíthető szőlőfajták:

Chardonnay
Sauvignon blanc
Szürkebarát
Tramini

**A földművelésügyi
és vidékfejlesztési miniszter
33/1998. (X. 2.) FVM
rendelete**

**az 1999. évi termésű élelmezési búza garantált áron
történő állami felvásárlásáról**

Az agrárpiazi rendtartásról szóló 1993. évi VI. törvény (a továbbiakban: Tv.) 11. §-ának (1) bekezdésében kapott felhatalmazás alapján — a pénzügyminiszterrel és a gazdasági miniszterrel egyetértésben — a következőket rendeltem el:

1. §

E rendelet szerint az 1. számú mellékletben meghatározott élelmezési célú búzára (BTO 0111121000) és durum-búza élelmezési célra (BTO 0111110000) az ott meghatározott garantált áron történő állami felvásárlására kerül sor.

2. §

(1) Az állam kizárólag az Országos Gabona Termékta-
nács tagjaitól — az erre irányuló igényük esetén — felvá-
sárolja az 1. számú melléklet szerinti mennyiségű és minő-
ségű, az általuk megtermelt élelmezési búzát (a továbbiak-
ban: kvóta) az ott meghatározott garantált áron és időszak-
ban, amennyiben a termelő (a kvóta jogosultja) a megyei
(fővárosi) földművelésügyi hivatalhoz a 2. számú melléklet
szerint bejelenti vetésterületének nagyságát az adott év
május 31-i állapotnak megfelelően legkésőbb június 15-ig.
A bejelentést a földművelésügyi hivatal a termelőnek
visszaigazolja.

(2) A minőség tanúsítására jogosult laboratóriumok
címjegyzékét, valamint a tanúsítás rendszerét a Földműve-
lésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium Agrárrendtartási
Hivatala (a továbbiakban: Hivatal) a Földművelésügyi és
Vidékfejlesztési Értesítőben a felvásárlás megkezdése
előtt harminc nappal teszi közzé. A minőségvizsgálat költ-
ségei a kvóta jogosultját terhelik.

3. §

(1) A kvótának megfelelő termésmennyiségnek a Tv.
10. §-ának (1) bekezdése szerinti források terhére történő
felvásárlását, tárolását, valamint értékesítését a földműve-
lésügyi és vidékfejlesztési miniszter (a továbbiakban: mi-
niszter) által megbízott szervezet végzi.

(2) A felvásárlással megbízott szervezet nevét, címét, a
felvásárlás lebonyolításának módját a Hivatal — a felvá-
sárlás kezdete előtt harminc nappal — a Földművelésügyi
és Vidékfejlesztési Értesítőben közzéteszi.

(3) A felvásárlást végző szervezet — az átvételtől számí-
tott tizenöt napon belül, de legkorábban szeptember 1-jén
— a kvóta jogosultjának köteles kifizetni a termék ellen-
értékének hatvan százalékát. A vételár fennmaradó negy-
ven százaléka a betárolás napját követő kilencven napon
belül kerül kifizetésre.

4. §

A garantált áron történő állami felvásárlás előfeltétele,
hogy a termelő a megyei (fővárosi) földművelésügyi hiva-
talok felé történő területbejelentéssel egyidejűleg számlá-
val vagy vételi jeggyel bizonyítsa, hogy 1998. évi búzavetés-
hez minősített, fémzárolt II. szaporulati fokú vetőmagot
használt fel. A vetőmag felújítási arány az őszi búza vetés-
terület negyven százalékára vonatkozik.

5. §

Ez a rendelet a kihirdetését követő 8. napon lép hatály-
ba. Ezzel egyidejűleg az 1998. évi termésű élelmezési célú
búza garantált áron történő állami felvásárlásáról szóló
58/1997. (VIII. 29.) FM rendelet hatályát veszti azzal, hogy
a rendelet 1. számú mellékletében az 1998. évi búzatermés-
ből garantált áron állami felvásárlásra kerülő étkezési búza
mennyiségi és minőségi követelményeit, a felvásárlási idő-
szakot, valamint a garantált árat az ott meghatározott
időpontig kell alkalmazni.

Dr. Szabadi Béla s. k.,
földművelésügyi és vidékfejlesztési minisztériumi
politikai államtitkár

1. számú melléklet a 33/1998. (X. 2.) FVM rendelethez

**Az 1999. évi búzatermésből garantált áron
állami felvásárlásra kerülő étkezési búza mennyisége
és minőségi követelményei, a felvásárlás időszaka és a garantált ár**

1. Mennyiség (kvóta):

A termelő a 2. § (1) bekezdés szerint bejelentett területéről származó termésből legfeljebb

2,4 tonna/ha

mennyiséget ajánlhat fel garantált áron történő állami felvásárlásra.

2. Minőségi követelmények:

A felvásárlásra felajánlott étkezési búzának az alábbi felsorolt minőségi követelményeket kell kielégíteni.

A minőségi jellemzők fogalom meghatározása és vizsgálata az MSZ szabvány szerint értendő:

Minőségi jellemzők	Mértékegység	Követelmény
Sűrűség (hektolitertömeg), legalább	kg/hl	76,0
Nedvességtartalom, legfeljebb	tömeg%	14,5
Keveréktartalom, legfeljebb	tömeg%	2,0
ezen belül:		
káros keverék, legfeljebb	tömeg%	0,5
könnyű keverék, legfeljebb	tömeg%	0,5
Keveréktartalmon felül még megengedett		
Törött szem, legfeljebb	tömeg%	2,0
Csírázott szem, legfeljebb	tömeg%	2,0
Rozs, legfeljebb	tömeg%	2,0
Csökkent értékű búzaszem, legfeljebb	tömeg%	2,0
Poloskaszúrt szem, legfeljebb	db%	2
Sütőipari érték, legalább	minőségi csoport	B2
A nedves sikér mennyisége, legalább	tömeg%	28
A nedves sikér területe	mm/óra	3—8
Esésszám, legalább	mp	230
Nyersfehérje-tartalom, legalább	tömeg%	12,0
Állati kártevők és maradványai	nincs megengedve	nincs megengedve

A felvásárlásra kerülő durumbúzáknak (MSZ 6383:98) az alábbi minőségi követelményeket kell kielégíteni:

Minőségi jellemzők	Mértékegység	Előírás	Határérték*
Sűrűség (hektolitertömeg), legalább	kg/hl	78,0	75,0
Nedvességtartalom, legfeljebb	tömeg%	14,5	16,0
Keveréktartalom, legfeljebb	tömeg%	2,0	—
ezen belül:			
káros keverék, legfeljebb	tömeg%	0,5	—
könnyű keverék, legfeljebb	tömeg%	0,5	—
Keveréktartalmon felül még megengedett			
— törött szem, legfeljebb	tömeg%	2,0	—
— szokványos (nem durum) búza szemtermése, legfeljebb	darab	4,0	10,0
— csökkent értékű szem, legfeljebb	tömeg%	3,0	—
— elszíneződött felületű szem, legfeljebb	tömeg%	3,0	8,0
— gabonapoloska által károsított szem, legfeljebb	tömeg%	2,0	—
Teljesen üveges szem, legalább	darab%	60,0	30,0
Nedves sikér mennyisége, legalább	tömeg%	32,0	30,0
A nedves sikér területe	mm/óra	2—5	2—5
Esésszám, legalább	mp	300,0	250,0
Nyersfehérje-tartalom, legalább	%	12,5	—
Sárga pigmenttartalom, szárazanyagra számítva	mg/kg	5,0	—

* A határértéknél valamely tulajdonságában rosszabb búza nem tekinthető étkezési célra felhasználható durumbúzáknak.

3. A felvásárlás időszaka:

— 1999. augusztus 1-jétől 1999. december 1-jéig.

A termelő a felvásárlás általa kért időpontja előtt harminc nappal köteles a garantált áras felvásárlásra jogosult, Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium által meghirdetett szervezetet írásban értesíteni. A felajánlás a felvásárlás kért időpontjáig visszavonható, de a felvásárlás időtartama alatt az adott mennyiség ismételt felajánlására már nincs lehetőség.

4. Garantált ár mértéke:

18 000 Ft/tonna, a felvásárló szervezet által kijelölt, 50 km-nél nem távolabbi raktár helyén.

Ha az ésszerű szállítási távolság ennél hosszabb, az 50 km-t meghaladó távolságra eső szállítási költségről a felajánló és a felvásárló szervezet közötti külön megállapodás rendelkezik.

— A garantált ár az általános forgalmi adót, valamint az általános forgalmi adó hatálya alá be nem jelentkezett termelő részére fizetendő kompenzációs felárat nem tartalmazza.

*2. számú melléklet
a 33/1998. (X. 2.) FVM rendelethez*

Nyilatkozat a vetésterület nagyságáról az élelmezési célú búza garantált áron történő felvásárlásához

Név:.....

Lakcím:.....

Telephely (működési terület):

Telephelyén a tárolóhely kapacitása: (tonna)

Azonosító szám (adószám vagy szig. szám):

Alulírott mezőgazdasági termelő bejelentem, hogy hektár búzát vettem el, melynek 1999. év május 31-i állapotát az alábbiakban részletezem:

Község	Helyrajzi szám	Hektár

Dátum: 19..... év hó nap

.....
termelő

III. rész HATÁROZATOK

Az Országgyűlés határozatai

Az Országgyűlés 58/1998. (X. 2.) OGY határozata

az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezmény egységes szerkezetbe foglalt szövegének közzétételéről*

Az Országgyűlés az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezménynek az 1998. évi XLII. törvénnyel kihirdetett tizenegyedik jegyzőkönyve folytán az Egyezmény szövegében bekövetkezett változásokra tekintettel elrendeli az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, Rómában, 1950. november 4-én kelt Egyezmény és kiegészítő jegyzőkönyvei 1998. november 1-jét követően hatályos, egységes szerkezetbe foglalt szövegének a Magyar Közlönyben történő közzétételét.

*Dr. Áder János s. k.,
az Országgyűlés elnöke*

*Dr. Juhász né
Lévai Katalin s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Herényi Károly s. k.,
az Országgyűlés jegyzője*

*Melléklet
az 58/1998. (X. 2.) OGY határozathoz*

Egyezmény az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről**

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai, figyelembe véve az Emberi Jogok Egyetemes Nyilatkozatát, amelyet az Egyesült Nemzetek Közgyűlése 1948. december 10-én meghirdetett,

figyelembe véve, hogy ez a Nyilatkozat a benne lefektetett jogok általános és hatékony elismerésének és megtartásának biztosítását célozza,

* A határozatot az Országgyűlés az 1998. szeptember 22-i ülésnapján fogadta el.

** Az Egyezmény szövegét módosították az 1970. szeptember 21-én hatályba lépett 3. számú, az 1971. december 20-án hatályba lépett 5. számú és az 1990. január 1-jén hatályba lépett 8. számú kiegészítő jegyzőkönyvek rendelkezései, és tartalmazta a 2. számú jegyzőkönyv szövegét is, amely 5. Cikk 3. bekezdése értelmében 1970. szeptember 21. napján történt hatálybalépésével az Egyezmény szerves részévé vált. A 11. jegyzőkönyv 1998. november 1-jei hatálybalépésével felváltja az ezen jegyzőkönyvek által módosított vagy beillesztett összes rendelkezést. Ettől az időponttól kezdve az 1994. október 1-jén hatályba lépett 9. számú jegyzőkönyv hatályát veszti.

figyelembe véve, hogy az Európa Tanács célja a tagjai közötti szorosabb egység megvalósítása, és hogy e cél elérésének egyik módszere az emberi jogok és alapvető szabadságok megóvása és további fejlesztése,

újra megerősítve mélységes hitüket azokban az alapvető szabadságokban, amelyek az igazság és a béke alapjai a világon, és amelyek fenntartásának legjobb eszköze egyrészt a hatékony politikai demokrácia, másrészt azoknak az emberi jogoknak a közös felfogása és tiszteletben tartása, melyeken ezek a szabadságok alapulnak,

abban az elhatározásban, hogy — mint az európai országok hasonló felfogású Kormányai, melyek a politikai hagyományok, eszmények, a szabadság és a jog uralma közös örökségével rendelkeznek — megteszik az első lépéseket egyes, az Egyetemes Nyilatkozatban foglalt jogok közös biztosítására,

az alábbiakban állapodtak meg:

1. Cikk — Kötelezettség az emberi jogok tiszteletben tartására

A Magas Szerződő Felek biztosítják a joghatóságuk alatt álló minden személy számára a jelen Egyezmény I. fejezetében meghatározott jogokat és szabadságokat.

1. Fejezet — Jogok és szabadságok

2. Cikk — Élethez való jog

1. A törvény védi mindenkinek az élethez való jogát. Senkit nem lehet életétől szándékosan megfosztani, kivéve, ha ez halálbüntetést kiszabó bírói ítélet végrehajtása útján történik, amennyiben a törvény a bűncselekményre ezt a büntetést állapította meg.

2. Az élettől való megfosztást nem lehet e Cikk megsértéseként elkövetettnek tekinteni akkor, ha az a feltétlenül szükségesnél nem nagyobb erőszak alkalmazásából ered:

a) személyek jogtalan erőszakkal szembeni védelme érdekében;

b) törvényes letartóztatás foganatosítása vagy a törvényesen fogva tartott személy szökésének megakadályozása érdekében;

c) zavargás vagy felkelés elfojtása céljából törvényesen tett intézkedés esetén.

3. Cikk — Kínzás tilalma

Senkit sem lehet kínzásnak, vagy embertelen, megalázó bánásmódnak, vagy büntetésnek alávetni.

4. Cikk — Rabszolgaság és kényszermunka tilalma

1. Senkit sem lehet rabszolgaságban vagy szolgaságban tartani.

2. Senkit sem lehet kényszer- vagy kötelező munkára igénybe venni.

3. E Cikk szempontjából a „kényszer- vagy kötelező munka” kifejezés nem foglalja magában:

a) azt a munkát, amelyet az Egyezmény 5. Cikke rendelkezéseinek megfelelően eszközölt letartóztatás folyamán, vagy az ilyen letartóztatás történt feltételek szabadlábba helyezés idején általában megkövetelnek;

b) a katonai jellegű szolgálatot, illetőleg a katonai szolgálatot lelkiismereti okokból megtagadó személyek esetében olyan országokban, amelyekben ezt elismerik, a kötelező katonai szolgálat helyett megkívánt szolgálatot;

c) a közösség létét vagy jólétét fenyegető szükségállapot vagy természeti csapás esetén előírt szolgálatot;

d) a rendes állampolgári kötelezettségek körébe tartozó munkát vagy szolgálatot.

5. Cikk — Szabadsághoz és biztonsághoz való jog

1. Mindenkinek joga van a szabadságra és a személyi biztonságra. Szabadságától senkit sem lehet megfosztani, kivéve az alábbi esetekben és a törvényben meghatározott eljárás útján:

a) törvényes őrizetben tartás az illetékes bíróság által történt elítélést követően;

b) olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki nem tesz eleget a bíróság törvényes rendelkezésének, illetőleg a törvény által megállapított kötelezettség teljesítésének biztosítása céljából történő letartóztatás vagy őrizetbe vétel;

c) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel abból a célból, hogy e bűncselekmény elkövetése alapos gyanúja miatt az illetékes hatóság elé állítsák, vagy amikor ésszerű oknál fogva szükséges, hogy megakadályozzák bűncselekmény elkövetésében vagy annak elkövetése után a szökésben;

d) a kiskorú őrizetbe vétele törvényes rendelkezés alapján nevelési felügyelet céljából vagy törvényes őrizetben tartása az illetékes hatóság elé állítás céljából;

e) törvényes őrizetbe vétel fertőző betegségek terjedésének megakadályozása céljából, valamint elmebeteg, alkoholisták, kábítószer-élvezők vagy csavargók őrizetbe vétele;

f) törvényes letartóztatás vagy őrizetbe vétel az országba való jogtalan belépés megakadályozása céljából vagy olyan személy törvényes letartóztatása vagy őrizetbe vétele, aki ellen intézkedés van folyamatban kiutasítása vagy kiadatása céljából.

2. Minden letartóztatott személyt haladéktalanul az általa értett nyelven tájékoztatni kell letartóztatása okairól és az ellene felhozott vádról.

3. E Cikk 1. c) bekezdésének rendelkezésével összhangban letartóztatott vagy őrizetbe vett minden személyt haladéktalanul bíró vagy a törvény által bírói hatáskörrel felruházott más tisztségviselő elé kell állítani, és a letartóztatott vagy őrizetbe vett személynek joga van arra, hogy ésszerű időhatáron belül tárgyalást tartsanak ügyében vagy a tárgyalásig szabadlábra helyezték. A szabadlábra helyezés olyan feltételekhez köthető, melyek biztosítják a tárgyaláson való megjelenést.

4. Szabadságától letartóztatás vagy őrizetbe vétel folytán megfosztott minden személynek joga van olyan eljárás-hoz, melynek során őrizetbe vételének törvényességéről a bíróság rövid határidőn belül dönt, és törvényellenes őrizetbe vétele esetén szabadlábra helyezését rendeli el.

5. Mindenkinek, aki e Cikk rendelkezéseinek megsértésével végrehajtott letartóztatás vagy őrizetbe vétel áldozata, joga van kártalanításra.

6. Cikk — Tisztességes tárgyaláshoz való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy ügyét a törvény által létrehozott független és pártatlan bíróság tisztességesen nyilvánosan és ésszerű időn belül tárgyalja, és hozzon határozatot polgári jogi jogai és kötelezettségei tárgyában, illetőleg az ellene felhozott büntetőjogi vádak megalapozottságát illetően. Az ítéletet nyilvánosan kell kihirdetni, a tárgyalóterembe történő belépést azonban meg lehet tiltani a sajtónak és a közönségnek a tárgyalás teljes időtartamára vagy egy részére annyiban, amennyiben egy demokratikus társadalomban ez az erkölcsök, a közrend, illetőleg a nemzetbiztonság érdekében szükséges, ha e korlátozás kiskorúak érdekei vagy az eljárásban részt vevő felek magánéletének védelme szempontjából szükséges, illetőleg annyiban, amennyiben ezt a bíróság feltétlenül szükségesnek tartja, mert úgy ítéli meg, hogy az adott ügyben olyan különleges körülmények állnak fenn, melyek folytán a nyilvánosság az igazságszolgáltatás érdekeit veszélyeztetné.

2. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személyt mindaddig ártatlannak kell vélelmezni, amíg bűnösségét a törvénynek megfelelően meg nem állapították.

3. Minden bűncselekménnyel gyanúsított személynek joga van — legalább — arra, hogy

a) a legrövidebb időn belül tájékoztassák olyan nyelven, amelyet megért, és a legrészletesebb módon az ellene felhozott vád természetéről és indokairól;

b) rendelkezzen a védekezésének előkészítéséhez szükséges idővel és eszközökkel;

c) személyesen vagy az általa választott védő segítségével védekezhessen, és ha nem állnak rendelkezésére eszközök védő díjazására, amennyiben az igazságszolgáltatás érdekei ezt követelik meg, hivatalból és ingyenesen rendelkezjen ki számára ügyvédet;

d) kérdéseket intézzen vagy intéztessen a vád tanúihoz, és kieszközhessen a mentő tanúk megidőzését és kihallgatását ugyanolyan feltételek mellett, mint ahogy a vád tanút megidézik, illetve kihallgatják;

e) ingyenes tolmács álljon rendelkezésére, ha nem érti vagy nem beszéli a tárgyaláson használt nyelvet.

7. Cikk — Büntetés kiszabásának tilalma törvényi rendelkezés nélkül

1. Senkit sem szabad elítélni olyan cselekményért vagy mulasztásért, amely elkövetése idején a hazai vagy nemzetközi jog alapján nem volt bűncselekmény. Ugyancsak nem lehet a bűncselekmény elkövetése idején alkalmazható büntetésnél súlyosabb büntetést kiszabni.

2. Ez a Cikk nem zárja ki valamely személy bíróság elé állítását és megbüntetését olyan cselekmény vagy mulasztás miatt, amely elkövetése idején a civilizált nemzetek által elismert általános jogelvek szerint bűncselekmény volt.

8. Cikk — Magán- és családi élet tiszteletben tartásához való jog

1. Mindenkinek joga van arra, hogy magán- és családi életét, lakását és levelezését tiszteletben tartsák.

2. E jog gyakorlásába hatóság csak a törvényben meghatározott, olyan esetekben avatkozhat be, amikor az egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a közbiztonság vagy az ország gazdasági jóléte érdekében, zavargás vagy bűncselekmény megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, avagy mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükséges.

9. Cikk — Gondolat-, lelkiismeret- és vallásszabadság

1. Mindenkinek joga van a gondolat-, a lelkiismeret- és vallásszabadsághoz; ez a jog magában foglalja a vallás vagy meggyőződés megváltoztatásának szabadságát, valamint a vallásnak vagy meggyőződésnek mind egyénileg, mind együttesen, mind a nyilvánosság előtt, mind a magánéletben istentisztelet, oktatás és szertartások végzése útján való kifejezésre juttatásának jogát.

2. A vallás vagy meggyőződés kifejezésre juttatásának szabadságát csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a közbiztonság, a közrend, közegészség vagy az erkölcsök, illetőleg mások jogainak és szabadságainak védelme érdekében szükségesek.

10. Cikk — Véleménynyilvánítás szabadsága

1. Mindenkinek joga van a véleménynyilvánítás szabadságához. Ez a jog magában foglalja a véleményalkotás szabadságát és az információk, eszmék megismerésének és közlésének szabadságát országhatárokon kívül és anélkül, hogy ebbe hatósági szerv beavatkozhasson. Ez a Cikk nem akadályozza, hogy az államok a rádió, televízió vagy mozgókép vállalatok működését engedélyezéshez kössék.

2. E kötelezettségekkel és felelősséggel együttjáró szabadságok gyakorlása a törvényben meghatározott, olyan alakszerűségeknek, feltételeknek, korlátozásoknak vagy szankcióknak vethető alá, amelyek szükséges intézkedéseknek minősülnek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság, a területi sértetlenség, a közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megelőzése, a közegészség vagy az erkölcsök védelme, mások jó hírneve vagy jogai védelme, a bizalmas értesülés közlésének megakadályozása vagy a bíróságok tekintélyének és pártatlanságának fenntartása céljából.

11. Cikk — Gyülekezés és egyesülés szabadsága

1. Mindenkinek joga van a békés célú gyülekezés szabadságához és a másokkal való egyesülés szabadságához, beleértve érdekei védelmében a szakszervezetek alapítását és az azokhoz való csatlakozásnak a jogát.

2. E jogok gyakorlását csak a törvényben meghatározott, olyan korlátozásoknak lehet alávetni, amelyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy közbiztonság, a zavargás vagy bűnözés megakadályozása, a közegészség, az erkölcsök, illetőleg mások jogai és szabadságai védelme érdekében szükségesek. Ez a Cikk nem tiltja, hogy jogoknak a fegyveres erők, a rendőrség vagy az államigazgatás tagjai által történő gyakorlását a törvény korlátozza.

12. Cikk — Házasságkötéshez való jog

A házasságkötési korhatárt elért férfiaknak és nőknek joguk van a házasságkötésre és a családalapításra, az e jog gyakorlását szabályozó hazai törvények szerint.

13. Cikk — Hatékony jogorvoslathoz való jog

Bárkinek, akinek a jelen Egyezményben meghatározott jogait és szabadságait megsértették, joga van ahhoz, hogy a hazai hatóság előtt a jogsérelem hatékony orvoslását kérje az esetben is, ha e jogokat hivatalos minőségben eljáró személyek sértették meg.

14. Cikk — Megkülönböztetés tilalma

A jelen Egyezményben meghatározott jogok és szabadságok élvezetét minden megkülönböztetés, például nem, faj, szín, nyelv, vallás, politikai vagy egyéb vélemény, nemzeti vagy társadalmi származás, nemzeti kisebbséghez tartozás, vagyoni helyzet, születés szerinti vagy egyéb helyzet alapján történő megkülönböztetés nélkül kell biztosítani.

15. Cikk — Az Egyezmény hatályának felfüggesztése szükséghelyzet esetén

1. Háború vagy a nemzet létét fenyegető más rendkívüli állapot esetén bármely Magas Szerződő Fél a jelen Egyezményben meghatározott kötelezettségeitől eltérő intézkedéseket tehet a helyzet szükségessége által feltétlenül megkívánt mértékben, feltéve, hogy az ilyen intézkedések nem ellentétesek egyéb nemzetközi jogi kötelezettségeivel.

2. E rendelkezés alapján nem lehet eltérni a 2. Cikk rendelkezéseitől, kivéve a jogszerű háborús cselekmények következtében okozott haláleseteket, vagy a 3. Cikk, 4. Cikk (1. bekezdés), valamint a 7. Cikk rendelkezéseitől.

3. Az eltérés jogával élő Magas Szerződő Fél az Európa Tanács Főtitkárának teljes körű tájékoztatást ad az általa tett intézkedésekről és azok okairól. Ugyancsak tájékoztatja az Európa Tanács Főtitkárát, amikor az ilyen intézkedések hatályukat veszítették és az Egyezmény rendelkezéseit ismét teljes mértékben végrehajtják.

16. Cikk — Külföldiek politikai tevékenységének korlátozása

A 10., 11. és 14. Cikk rendelkezéseit nem lehet úgy tekinteni, mint amelyek akadályoznák a Magas Szerződő Feleket, hogy a külföldiek politikai tevékenységét korlátozásnak vessék alá.

17. Cikk — Joggal való visszaélés tilalma

Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az bármely állam, csoport vagy személy számára jogot biztosítana olyan tevékenység folytatására vagy olyan cselekedet végrehajtására, amely az Egyezményben foglalt jogok és szabadságok megsértésére vagy pedig az Egyezményben meghatározottnál nagyobb mértékű korlátozására irányul.

18. Cikk — Jogkorlátozás alkalmazásának megszorítása

A jelen Egyezményben említett jogok és szabadságok korlátozásait nem lehet más célra alkalmazni, mint amelyek elő vannak írva.

II. Fejezet — Emberi Jogok Európai Bírósága

19. Cikk — A Bíróság felállítása

A Magas Szerződő Felek által az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben vállalt kötelezettségek tiszteletben tartásának biztosítása céljából az Emberi Jogok Európai Bírósága (a továbbiakban: Bíróság) létesül. A Bíróság állandó jelleggel működik.

20. Cikk — A bírák száma

A Bíróság ugyanannyi bíróból áll, mint amennyi a Magas Szerződő Felek száma.

21. Cikk — A hivatalviselés feltételei

1. A bírácnak a legmagasabb erkölcsiséggel kell rendelkezniük és vagy magas bírói hivatal betöltéséhez szükséges képesítéssel kell bírniuk, vagy elismert szakértelemmel bíró jogásznak kell lenniük.

2. A bírác egyéni minőségükben vesznek részt az ítékezésben.

3. Hivatali idejük alatt a bírác nem vállalhatnak semmi olyan tevékenységet, amely összeférhetetlen a függetlenségükkel és pártatlanságukkal vagy egy teljes munkaidőt igénylő tisztség betöltésének követelményeivel; e rendelkezés alkalmazásával kapcsolatos kérdésekben a Bíróság dönt.

22. Cikk — A bírák választása

1. A bírácokat a Parlamenti Közgyűlés valamennyi Magas Szerződő Fél tekintetében szótöbbséggel, a Magas Szerződő Fél által állított három jelöltet tartalmazó jegyzékből választja.

2. Ugyanezt az eljárást kell követni a Bíróság kiegészítésére új Magas Szerződő Felek csatlakozása, valamint az esetenkénti üresedések betöltése alkalmával.

23. Cikk — A hivatalviselés ideje

1. A bírácokat hatéves időszakra választják. A bírácok újraszabhatók. Mindamellet az első választáskor megválasztott bírácok felének hivatalviselési ideje három év elteltével lejár.

2. Azokat a bírácokat, akiknek hivatalviselési ideje a kezdeti három év elteltével lejár, az Európa Tanács Főtitkára az első választást követően haladéktalanul sorshúzással választja ki.

3. Avégből, hogy hacsak lehetséges, a bírácok hivatalviselési idejét minden harmadik évben megújítják, a Parlamenti Közgyűlés minden újabb választást megelőzően határozhat úgy, hogy egy vagy több megválasztandó bíró hivatalviselési ideje eltér a hatéves időszaktól, de az ekkor sem lehet kilenc évnél hosszabb és három évnél rövidebb.

4. Ha egyszerre több választásra is sor kerül és a Parlamenti Közgyűlés az előző bekezdést alkalmazza, a hivatalviselési idők elosztása közvetlenül a választás után, az Európa Tanács Főtitkára általi sorshúzással történik.

5. Az a bíró, akit egy hivatalviselési idejét le nem töltött bíró helyére választottak, tisztségét elődje hivatali idejének hátralevő időszakára viseli.

6. A bírácok hivatalviselési ideje 70. életévük betöltésekor lejár.

7. A bírácok utódjuk megválasztásáig viselik tisztségüket. Hivatali idejük lejártá után is eljárnak azonban a már folyamatban levő ügyekben.

24. Cikk — Elmozdítás

Bírót csak a többi bíró arra vonatkozó kétharmados többséggel hozott határozatával lehet hivatalából elmozdítani, hogy többé már nem felel meg a tisztsége ellátásához megkívánt feltételeknek.

25. Cikk — A Bíróság Hivatala és jogi titkárai

A Bíróság Hivattalal rendelkezik, melynek működését és szervezetét a Bíróság eljárási szabályzatában kell megállapítani. A Bíróság munkáját jogi titkárok segítik.

26. Cikk — A teljes ülés

A Bíróság teljes ülése

a) megválasztja az elnököt és egy vagy két alelnököt hároméves időtartamra, akik újraszabhatók;

b) meghatározott időtartamra Kamarákat állít fel;

c) megválasztja a Bíróság Kamaráinak elnökeit; akik újraszabhatók;

d) elfogadja a Bíróság eljárási szabályzatát; és

e) megválasztja a Hivatalvezetőt és egy vagy több helyettesét.

27. Cikk — Tanácsok, Kamarák és a Nagykamara

1. Az eléje terjesztett ügyekben a Bíróság háromtagú bírói tanácsban, hét bíróból álló Kamarában vagy tizenhét bíróból álló Nagykamarában jár el. A Bíróság Kamarái meghatározott időtartamra tanácsokat hoznak létre.

2. Hivatalból tagja a Kamarának és a Nagykamarának az érdekelt állam tekintetében választott bíró, illetve ilyen hiányában, vagy ha ez a bíró eljárásában akadályoztatva van, az ezen állam által választott személy, aki bírói minőségben jár el.

3. A Nagykamarában részt vesznek még: a Bíróság elnöke és alelnökei, a Kamarák elnökei és az eljárási szabályzatnak megfelelően választott más bírák. A 43. Cikk alapján a Nagykamara elé utalt ügyben nem járhat el a Nagykamarában a határozatot hozó Kamara bírója, kivéve annak elnökét és az érdekelt állam tekintetében eljáró bírót.

28. Cikk — Elfogadhatatlanná nyilvánítás a tanácsok részéről

A tanács egyhangú szavazással elfogadhatatlannak nyilváníthat vagy az ügylajstromból törölhet a 34. Cikk alapján benyújtott olyan egyéni kérelmet, amelyben ilyen határozat további vizsgálat nélkül meghozható. Ez a határozat végleges.

29. Cikk — A Kamarák határozatai az elfogadhatóságról és az érdemről

1. Ha a 28. Cikk alapján nem hoztak határozatot, a Kamara hoz határozatot a 34. Cikk alapján benyújtott egyéni kérelmek elfogadhatósága és érdeme tekintetében.

2. Kamara hoz határozatot a 33. Cikk alapján benyújtott, államok közötti kérelmek elfogadhatóságáról és érdeméről.

3. Az elfogadhatóság tekintetében külön határozatot hoznak, hacsak a Bíróság rendkívüli esetekben másképpen nem dönt.

30. Cikk — Hatáskör átadása a Nagykamarának

Amennyiben a Kamara előtt folyamatban levő ügyben az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezése tekintetében lényeges kérdés merül fel, vagy valamely kérdésnek a Kamara általi megítélése a Bíróság által korábban hozott határozattal ellentétes lehet, a Kamara határozatának meghozatala előtt bármikor hatáskörét a Nagykamarának adhatja át, feltéve, hogy a felek egyike sem ellenzi azt.

31. Cikk — A Nagykamara hatásköre

A Nagykamara

a) határozatot hoz a 33. Cikk vagy a 34. Cikk alapján benyújtott kérelmek esetén, ha egy Kamara a 30. Cikk alapján hatáskörét átadta, vagy ha az ügyet a 43. Cikk alapján terjesztették elé; és

b) megvizsgálja a 47. Cikk alapján tanácsadó vélemény iránt benyújtott kérelmeket.

32. Cikk — A Bíróság joghatósága

1. A Bíróság joghatósága az Egyezmény és az ahhoz csatlakozó jegyzőkönyvek értelmezésével és alkalmazásával kapcsolatos minden olyan ügyre kiterjed, amelyet a 33., a 34. vagy a 47. Cikknek megfelelően elé terjesztettek.

2. Ha a Bíróság joghatósága vitatott, a kérdésben a Bíróság határoz.

33. Cikk — Államok közötti ügyek

Bármely Magas Szerződő Fél a Bíróság elé terjesztheti az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseinek bármely más Magas Szerződő Fél részéről történt állítólagos megsértését.

34. Cikk — Egyéni kérelmek

A Bíróság kérelmeket vehet át bármely természetes személytől, nem-kormányzati szervezettől vagy személyek csoportjaitól, akik vagy amelyek azt állítják, hogy az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben biztosított jogok valamely Magas Szerződő Fél részéről történt megsértésének áldozatai. A Magas Szerződő Felek kötelezettséget vállalnak arra, hogy semmilyen módon nem akadályozzák e jog hatékony gyakorlását.

35. Cikk — Az elfogadhatóság feltételei

1. Az ügyet csak akkor lehet a Bíróság elé terjeszteni, ha az összes hazai jogorvoslati lehetőséget már kimerítették a nemzetközi jog általánosan elismert szabályainak megfelelően, és pedig attól az időponttól számított hat hónapon belül, amikor a hazai végleges határozatot meghozták.

2. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelemmel nem foglalkozik, ha az

a) névtelen; vagy

b) lényegileg azonos egy olyan ügygel, amelyet a Bíróság már megvizsgált, illetve amelyet már más nemzetközi vizsgálat vagy elintézési eljárás alá bocsátottak és az nem tartalmaz az ügyre vonatkozó új adatokat.

3. A Bíróság a 34. Cikk alapján előterjesztett egyéni kérelmet elfogadhatatlannak nyilvánítja, amennyiben úgy találja, hogy az az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek rendelkezéseivel összeegyeztethetetlen, nyilvánvalóan alaptalan vagy a kérelmezési joggal való visszaélésnek minősül.

4. A Bíróság elutasít minden olyan kérelmet, amelyet e Cikk alapján elfogadhatatlannak tart. Ezt az eljárást bármely szakaszában megteheti.

36. Cikk — Harmadik fél beavatkozása

1. Annak a Magas Szerződő Félnek, amelynek a kérelmező az állampolgára, a Kamara vagy a Nagykamara előtti ügyekben jogában áll írásos véleményét benyújtani és a tárgyaláson részt venni.

2. A Bíróság elnöke az igazságszolgáltatás megfelelő működése érdekében az eljárásban félként részt nem vevő bármely más Magas Szerződő Felet vagy bármely érintett személyt, aki nem kérelmező, felhívhat írásos vélemény benyújtására vagy a tárgyaláson való részvételre.

37. Cikk — A kérelmek törlése

1. A Bíróság az eljárás bármely szakaszában határozhat úgy, hogy a kérelmet az ügylajstromból törli, ha a körülmények arra engednek következtetni, hogy

- a) a kérelmező nem szándékozik kérelmét tovább fenntartani; vagy
- b) az ügy megoldódott; vagy
- c) a Bíróság által megállapított bármely más okból nem indokolt a kérelem vizsgálatát tovább folytatni.

A Bíróság mindazonáltal folytatja a kérelem vizsgálatát, ha az Egyezményben vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tisztelete ezt megkívánja.

2. A Bíróság a kérelemnek az ügylajstromba való újbóli felvételéről határozhat, ha úgy tekinti, hogy ezt a körülmények indokoltá teszik.

38. Cikk — Az ügy vizsgálata és a békés rendezésre irányuló eljárás

1. Ha a Bíróság a kérelmet elfogadhatónak nyilvánítja,

a) a felek képviselőivel együtt folytatja a kérelem vizsgálatát, illetve szükség esetén tényfeltárást végez, amelynek hatékony lefolytatása érdekében az érintett államok minden szükséges segítséget megadnak;

b) az érdekelt felek rendelkezésére áll abból a célból, hogy az ügynek az Egyezményben és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvekben meghatározott emberi jogok tiszteletben tartása alapján történő békés rendezését biztosítsa.

2. Az 1. bekezdés b) pontja alapján folytatott eljárás bizalmas jellegű.

39. Cikk — Békés rendezés elérése

Békés rendezés elérése esetén a Bíróság a tények és az elért megoldás rövid ismertetésére szorítkozó határozattal törli az ügyet a lajstromából.

40. Cikk — Nyilvános tárgyalások és iratok hozzáférhetősége

1. A tárgyalások nyilvánosak, hacsak a Bíróság rendkívüli körülmények esetén másképpen nem határoz.

2. A hivatalvezetőnél elhelyezett iratok a nyilvánosság számára hozzáférhetőek, hacsak a Bíróság elnöke másképpen nem határoz.

41. Cikk — Igazságos elégtétel

Ha a Bíróság az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek megsértését állapítja meg és az érdekelt Magas Szerződő Fél belső joga csak részleges jóvátételt tesz lehetővé, a Bíróság — szükség esetén — igazságos elégtételt ítél meg a sértett félnek.

42. Cikk — Kamarák ítéletei

A Kamarák ítéletei a 44. Cikk 2. bekezdés rendelkezéseinek megfelelően válnak véglegessé.

43. Cikk — Az ügynek a Nagykamara elé terjesztése

1. Kivételes esetekben a Kamara ítéletének meghozatalától számított három hónapon belül az ügyben részes bármely fél kérheti az ügynek a Nagykamara elé terjesztését.

2. A Nagykamara öt bíróból álló kollégiuma határozatával akkor fogadja el ezt a kérelmet, ha az ügy az Egyezmény vagy az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezését vagy alkalmazását érintő lényeges kérdést, vagy egy egyébként általános jelentőségű lényeges kérdést vet fel.

3. Ha a bírói kollégium elfogadja a kérelmet, a Nagykamara az ügyben ítélettel dönt.

44. Cikk — Végleges ítéletek

1. A Nagykamara ítélete végleges.

2. A Kamara ítélete véglegessé válik,

a) ha a felek közlik, hogy nem kérik az ügynek a Nagykamara elé terjesztését; vagy

b) az ítélet meghozatalát követő három hónap elteltével, amennyiben az ügynek a Nagykamara elé terjesztését nem kérték; vagy

c) ha a Nagykamara kollégiuma elutasítja a 43. Cikk szerint előterjesztett kérelmet.

3. A végleges határozatot közzé kell tenni.

45. Cikk — Ítéletek és határozatok indokolása

1. Az ítéleteket, továbbá a kérelmek elfogadhatóságát, illetve elfogadhatatlanságát megállapító határozatokat indokolással kell ellátni.

2. Ha egy ítélet egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

46. Cikk — Az ítéletek kötelező ereje és végrehajtása

1. A Magas Szerződő Felek vállalják, hogy magukra nézve kötelezőnek tekintik a Bíróság végleges ítéletét minden ügyben, amelyben félként szerepelnek.

2. A Bíróság végleges ítéletét el kell juttatni a Miniszteri Bizottsághoz, amely ellenőrzi annak végrehajtását.

47. Cikk — Tanácsadó vélemények

1. A Bíróság a Miniszteri Bizottság felkérésére az Egyezmény és az ahhoz kapcsolódó jegyzőkönyvek értelmezésére vonatkozó jogi kérdésekben tanácsadó véleményt nyilváníthat.

2. Az ilyen vélemények nem vonatkozhatnak az Egyezmény I. Fejezete és az Egyezményhez kapcsolódó jegyzőkönyvek által meghatározott jogok és szabadságok tartalmával és terjedelmével összefüggő kérdésekre, sem olyan más kérdésekre, melyeket a Bíróságnak vagy a Miniszteri Bizottságnak kellene vizsgálnia az Egyezménynek megfelelően kezdeményezett eljárás folytán.

3. A Miniszteri Bizottságnak a Bíróságot tanácsadó vélemény nyilvánítására felkérő határozatát a Bizottságban részvételre jogosult képviselők többségi határozatával kell meghozni.

48. Cikk — A Bíróság tanácsadó hatásköre

A Bíróság határoz arról, hogy a Miniszteri Bizottság tanácsadó vélemény nyilvánítására vonatkozó felkérése a 47. Cikkben meghatározott hatáskörébe tartozik-e.

49. Cikk — Tanácsadó vélemények indokolása

1. Tanácsadó véleményét a Bíróság indokolással látja el.

2. Ha a tanácsadó vélemény egészében vagy részben nem képviseli a bírák egyhangú véleményét, a bíró jogosult különvéleményt csatolni.

3. A Bíróság tanácsadó véleményét közli a Miniszteri Bizottsággal.

50. Cikk — A Bíróság költségei

A Bíróság költségeit az Európa Tanács viseli.

51. Cikk — Bírák kiváltságai és mentességei

A bírák feladataik gyakorlása során jogosultak az Európa Tanács Alapokmányának 40. Cikkében és az annak alapján kötött megállapodásokban meghatározott kiváltságokra és mentességekre.

III. Fejezet — Vegyes rendelkezések

52. Cikk — Főtitkári tudakozódás

Az Európa Tanács Főtitkára által előterjesztett megkeresésre minden Magas Szerződő Fél tájékoztatást ad arról a módról, ahogy belső joga biztosítja a jelen Egyezmény rendelkezéseinek hatékony végrehajtását.

53. Cikk — Már elismert emberi jogok védelme

Az Egyezmény egyetlen rendelkezését sem lehet úgy értelmezni, hogy az korlátozza vagy csorbítja azokat az emberi jogokat és alapvető szabadságokat, amelyeket bármely Magas Szerződő Fél joga vagy az olyan egyezmény biztosít, melynek ez a Magas Szerződő Fél részese.

54. Cikk — A Miniszteri Bizottság hatásköre

Az Egyezmény egy rendelkezése sem korlátozza az Európa Tanács Alapokmánya által a Miniszteri Bizottságra ruházott hatáskört.

55. Cikk — Viták más eszközökkel történő rendezésének kizárása

A Magas Szerződő Felek megállapodnak abban, hogy erre vonatkozó külön megállapodás nélkül nem alkalmaznak a közöttük hatályban levő szerződéseket, egyezménye-

ket vagy nyilatkozatokat abból a célból, hogy kérelem alapján a jelen Egyezmény értelmezéséből vagy alkalmazásából eredő vitákat a jelen Egyezményben meghatározott elintézési módtól eltérő más módon rendezzék.

56. Cikk — Területi hatály

1. Az Egyezmény megerősítése alkalmával vagy ezt követően bármikor, bármely állam az Európa Tanács Főtitkárához intézett értesítéssel kijelentheti, hogy — fenntartva az ezen Cikk 4. bekezdésében foglaltakat — az Egyezmény minden olyan területre vagy e területek egy részére terjed ki, amelyek nemzetközi kapcsolataitért felelősséget visel.

2. Az Egyezmény az értesítésben megnevezett területre vagy területekre az értesítésnek az Európa Tanács Főtitkára általi kézhezvételét követő harmincadik naptól kezdve alkalmazandó.

3. A jelen Egyezmény rendelkezéseit azonban ilyen területeken a helyi követelményekre kellő tekintettel kell alkalmazni.

4. A jelen Cikk 1. bekezdése alapján nyilatkozatot tevő bármely állam ezt követően bármikor nyilatkozhat azon terület vagy területek nevében, amelyekre a nyilatkozat vonatkozik, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát az egyének, nem-kormányközi szervezetek vagy egyének csoportjai által az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint előterjesztett kérelmek átvételére.

57. Cikk — Fenntartások

1. Az Egyezmény aláírása vagy a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezése alkalmával bármely állam az Egyezmény minden egyedi rendelkezésével kapcsolatban fenntartást tehet annyiban, amennyiben a területén ebben az időpontban hatályban levő valamely törvény nincs összhangban e rendelkezéssel. A jelen Cikk alapján általános jellegű fenntartásokat nem lehet tenni.

2. A jelen Cikk alapján tett fenntartásnak tartalmaznia kell a vonatkozó törvény rövid leírását.

58. Cikk — Felmondás

1. A Magas Szerződő Felek az Egyezményt csak 5 évvel azt követően mondhatják fel, amikor annak részesei lettek, és pedig az Európa Tanács Főtitkárához címzett értesítésbe foglalt hathónapos felmondással. A Főtitkár arról tájékoztatja a többi Magas Szerződő Felet.

2. Az ilyen felmondásnak nincs olyan hatálya, hogy az érdekelt Magas Szerződő Felet mentesítene a jelen Egyezményből folyó kötelezettségek alól bármely olyan cselek-

mény tekintetében, mely e kötelezettségek megsértését jelentheti, és amelyet a felmondás hatálybalépésének időpontja előtt hajtott végre.

3. Minden olyan Magas Szerződő Fél, melynek tagsága az Európa Tanácsban megszűnik, ugyanazon feltételek mellett megszűnik a jelen Egyezmény részese lenni.

4. Az Egyezményt az előző bekezdések rendelkezéseivel összhangban fel lehet mondani olyan területek vonatkozásában, amelyekre az a 56. Cikk alapján tett nyilatkozat értelmében kiterjed.

59. Cikk — Aláírás és megerősítés

1. Az Egyezmény az Európa Tanács tagjai számára áll nyitva aláírásra. Az Egyezményt meg kell erősíteni. A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

2. Az Egyezmény tíz megerősítéséről szóló okirat letétbe helyezését követően lép hatályba.

3. Minden olyan állam vonatkozásában, amely utóbb erősíti meg az Egyezményt, az a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában lép hatályba.

4. Az Európa Tanács Főtitkára értesíti az Európa Tanács tagjait az Egyezmény hatálybalépéséről, az azt megerősítő Magas Szerződő Felek nevééről és az utóbb letétbe helyezett minden megerősítésről szóló okiratokról.

Kelt Rómában, 1950. november 4-én, egyetlen példányban, angol és francia nyelven, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár minden aláíró állam számára hitelesített másolatot küld.

Kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács tagjai, elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4-én aláírt Egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében már benne foglaltakon felüli egyes további emberi jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk — Tulajdon védelme

Minden természetes vagy jogi személynek joga van javai tiszteletben tartásához. Senkit sem lehet tulajdonától megfosztani, kivéve, ha ez közérdekből és a törvényben

meghatározott feltételek, valamint a nemzetközi jog általános elvei szerint történik.

Az előző bekezdésben foglaltak nem korlátozzák az államok jogát olyan törvények alkalmazásában, melyeket szükségesnek ítélnék ahhoz, hogy a javaknak a köz érdekében történő használatát szabályozhassák, illetőleg az adók, más közterhek vagy bírságok megfizetését biztosítsák.

2. Cikk — Oktatáshoz való jog

Senkitől sem szabad megtagadni az oktatáshoz való jogot. Az állam az oktatás és tanítás terén vállalt feladatkörök gyakorlása során köteles tiszteletben tartani a szülők vallási és világnézeti meggyőződésével összhangban lévő oktatáshoz és tanításhoz való jogot.

3. Cikk — Szabad választásokhoz való jog

A Magas Szerződő Felek kötelezik magukat arra, hogy ésszerű időközönként, titkos szavazással szabad választásokat tartanak olyan körülmények között, melyek a törvényhozó testület megválasztását illetően biztosítja a népi véleményének kifejezését.

4. Cikk — Területi hatály

Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor, vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.

Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot közölt, bármikor további nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezésének alkalmazását bármely e területtel kapcsolatban megszünteti.

A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyanak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.

5. Cikk — Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1., 2., 3. és 4. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

6. Cikk — Aláírás és megerősítés

A megerősítésről szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden újabb megerősítésről.

Kelt Párizsban, 1952. március 20. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró Kormány részére hiteles másolatot küld.

Negyedik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez az Egyezményben és első kiegészítő jegyzőkönyvben már benne foglaltakon felüli egyes jogok és szabadságok biztosításáról

Az aláíró Kormányok, az Európa Tanács Tagjai, elhatározván, hogy megfelelő intézkedéseket tesznek az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) I. fejezetében és az Egyezmény Párizsban, 1952. március 20-án aláírt első kiegészítő jegyzőkönyvének 1—3. Cikkében már benne foglaltakon felüli jogok és szabadságok közös biztosítása érdekében, a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk — Adósságokért való szabadságelvonás tilalma

Senkit sem lehet szabadságától pusztán azért megfosztani, mert szerződéses kötelezettségének nem tud eleget tenni.

2. Cikk — Mozgásszabadság

1. Mindazokat, akik jogszerűen tartózkodnak egy állam területén, megilleti a mozgás szabadsága és a lakhely szabad megválasztásának joga.

2. Mindenki szabadon elhagyhat minden országot, beleértve a saját országát is.

3. E jogokat kizárólag csak olyan, a törvényekkel összhangban lévő korlátozásoknak lehet alávetni, melyek egy demokratikus társadalomban a nemzetbiztonság vagy a köz biztonsága érdekében, a közrend fenntartásához, a bűnmegelőzéshez, a közegészség vagy az erkölcsök védelméhez, illetőleg mások jogainak és szabadságainak megővéséhez szükségesek.

4. Az 1. bekezdésben elismert jogokat bizonyos, meghatározott körzetekben alá lehet vetni olyan, a törvény által elrendelt korlátozásoknak is, melyeket egy demokratikus társadalomban a köz érdekei igazolnak.

3. Cikk — Saját állampolgárok kiutasításának tilalma

1. Senkit sem lehet sem egyéni, sem kollektív rendszabályokkal annak az államnak a területéről kiutasítani, melynek honosa.

2. Senkit sem lehet megfosztani azon jogától, hogy annak az államnak a területére belépjen, melynek honosa.

4. Cikk — Külföldiek kollektív kiutasításának tilalma

Tilos a külföldiek kollektív kiutasítása.

5. Cikk — Területi hatály

1. Minden Magas Szerződő Fél e jegyzőkönyv aláírásakor vagy megerősítésekor, vagy bármely későbbi időpontban, az Európa Tanács Főtitkárával nyilatkozatban közölheti, hogy mennyiben kötelezi magát e jegyzőkönyv rendelkezéseinek a nyilatkozatban megjelölt ama területeken való alkalmazására, melyek nemzetközi kapcsolataiért ő a felelős.

2. Minden Magas Szerződő Fél, mely az előző bekezdés alapján nyilatkozatot tett, bármikor további nyilatkozatot tehet, melyben bármely korábbi nyilatkozatának tartalmát módosítja, illetőleg, amellyel e jegyzőkönyv rendelkezéseinek alkalmazását bármely területtel kapcsolatban megszünteti.

3. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyanak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikke 1. bekezdésének megfelelően tettek.

4. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfogadása folytán alkalmazni kell, és mindazon terület, melyre e jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, a 2. és 3. Cikknek egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.

5. Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikke szerint kérelmeket fogadjon ezen jegyzőkönyv 1—4. Cikkei közül valamennyi vagy bármelyik vonatkozásában.

6. Cikk — Az Egyezményhez fűződő viszony

A Magas Szerződő Felek e jegyzőkönyv 1—5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

7. Cikk — Aláírás és megerősítés

1. Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagjai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. Azt az Egyezmény megerősítésével azonos időpontban vagy ezt követően kell megerősíteni. A jegyzőkönyv öt megerősítésről szóló okirat letétbe helyezését követően lép életbe.

Azon aláíró államok vonatkozásában, melyek ezt követően erősítik meg, a jegyzőkönyv a megerősítésről szóló okirat letétbe helyezésekor lép életbe.

2. A megerősítésről szóló okiratokat az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni, aki a tagállamok részére értesítést ad minden megerősítésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1963. szeptember 16. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. A Főtitkár valamennyi aláíró állam részére hiteles másolatot küld.

Hatodik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez a halálbüntetés eltörléséről

Az Európa Tanács tagállamai, az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján kelt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) és kiegészítő jegyzőkönyvének aláírói,

tekintettel arra, hogy az Európa Tanács több tagállamában végbement fejlemények a halálbüntetés eltörlésének irányába mutató általános tendenciát fejeznek ki, a következőkben állapotdakt meg:

1. Cikk — Halálbüntetés eltörlése

A halálbüntetést el kell törölni. Senkit sem lehet halálbüntetésre ítélni, sem kivégezni.

2. Cikk — Halálbüntetés háború idején

Egy állam törvényhozása rendelkezhet halálbüntetésről háború idején vagy háború közvetlen veszélye idején; a halálbüntetést ez esetben is csak e törvényhozás által megszabott esetekben és előírt rendelkezéseknek megfelelően

lehet alkalmazni. Ez az állam köteles az Európa Tanács Főtitkárával jogszabályainak vonatkozó rendelkezéseit közölni.

3. Cikk — Hatály felfüggesztésének tilalma

E jegyzőkönyv előírásaitól az Egyezmény 15. Cikke alapján nem lehet eltérni.

4. Cikk — Fenntartások tilalma

E jegyzőkönyv előírásainak vonatkozásában az Egyezmény 57. Cikke alapján nem lehet fenntartással élni.

5. Cikk — Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezése időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyeken ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatban minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontját követő hónap első napján lép hatályba.

3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás az értesítésnek a Főtitkár általi kézhezvételének időpontját követő hónap első napján válik joghatályossá.

6. Cikk — Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1—5. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően alkalmazzák.

7. Cikk — Aláírás és megerősítés

Ez a kiegészítő jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek az Egyezményt aláírták. A jegyzőkönyv megerősítésre, elfogadásra vagy jóváhagyásra szorul. Az Európa Tanács tagállama a jegyzőkönyvet csak akkor erősítheti meg, fogadhatja el, vagy hagyhatja jóvá, ha egyidejűleg megerősíti, vagy már korábban megerősítette az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáranál kell letétbe helyezni.

8. Cikk — Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv azt az időpontot követő hónap első napján lép hatályba, melyen az Európa Tanácsnak már öt tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 7. Cikknek megfelelően kötelező legyen reá nézve.

2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen reájuk nézve, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő hónap első napján lép hatályba.

9. Cikk — Letétbehelyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek az 5. és 8. Cikknek megfelelően történt hatálybalépése időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1983. április 28. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

Hetedik kiegészítő jegyzőkönyv az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló Egyezményhez

Az Európa Tanács ezen jegyzőkönyvet aláíró tagállamai, elhatározván, hogy további lépéseket tesznek egyes jogoknak és szabadságoknak az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről, Rómában, 1950. november 4. napján aláírt egyezmény (a továbbiakban: Egyezmény) általi közös biztosítása érdekében,

a következőkben állapodtak meg:

1. Cikk — Külföldiek kiutasításának eljárási garanciái

1. Az állam területén jogszerűen lakóhellyel rendelkező külföldit onnan csak a jogszabályoknak megfelelően meghozott határozat eredményeképpen lehet kiutasítani, és lehetővé kell tenni számára, hogy

- a) kiutasításával szemben felhozott indokait előterjeszthesse;

b) ügyének felülvizsgálatát kérhesse; és
c) e célokból képviseltethesse magát az illetékes hatóság vagy e hatóság által kijelölt személy, illetőleg személyek előtt.

2. A külföldit az 1. bekezdés a), b) és c) pontjaiban meghatározott jogainak gyakorlását megelőzően akkor lehet kiutasítani, ha a kiutasítás a közrend érdekében szükséges, vagy pedig nemzetbiztonsági okok indokolják.

2. Cikk — Fellebbezéshez való jog büntetőügyekben

1. Annak, akit bíróság bűncselekmény miatt elítélt, joga van arra, hogy a bűnössége megállapítását, illetőleg a büntetés kiszabását tartalmazó ítéletet felsőbb bírósággal felülbíráltassa. E jog gyakorlását, ideértve azokat az okokat is, melyekre alapítva a jogok gyakorolhatók, jogszabályban kell szabályozni.

2. E jogot korlátozni lehet a jogszabályok által meghatározott kisebb jelentőségű bűncselekmények esetében, vagy abban az esetben, amikor a szóban forgó személy ügyét első fokon a legfelső bírói fórum tárgyalta, vagy amikor a felmentő ítélet ellen benyújtott jogorvoslat folytán hoztak bűnösség megállapítását tartalmazó ítéletet.

3. Cikk — Kártalanításhoz való jog bírói hiba esetén

Ha büntetőügyben hozott jogerős elmarasztaló ítéletet utóbb megsemmisítenek, vagy az elítéltet kegyelemben részesítik azért, mert új vagy újonnan feltárt tények bizonyítják, hogy bírói tévedés történt, azt a személyt, aki ezen ítélet folytán büntetést szenvedett el, kártalanítani kell az adott államban érvényes törvényeknek vagy joggyakorlatnak megfelelően, hacsak be nem bizonyítják, hogy a tények nem kellő időben való felfedése teljesen vagy részben az elítéltnak róható fel.

4. Cikk — Kétszeres eljárás alá vonás vagy büntetés tilalma

1. Ha valakit egy állam büntetőtörvényének és büntető-eljárás törvényének megfelelően egy bűncselekmény kapcsán már jogerősen felmentettek vagy elítéltek, e személlyel szemben ugyanennek az államnak az igazságszolgáltatási szervei ugyane bűncselekmény miatt nem folytathatnak büntetőeljárást, és vele szemben abban büntetést nem szabhatnak ki.

2. Az előző bekezdés rendelkezései nem képezik akadályát annak, hogy az adott állam büntetőtörvényeinek és büntetőeljárás törvényeinek megfelelően az eljárást újból megindítsák, ha új vagy újólag feltárt tények, vagy az eljárás alapvető hibái természetüknél fogva kihatással vannak a meghozott ítéletre.

3. A jelen Cikk rendelkezéseitől az Egyezmény 15. Cikkére hivatkozással nem lehet eltérni.

5. Cikk — Házastársak egyenjogúsága

A házastársaknak polgári jogi vonatkozásokban egyenlő jogaik vannak és felelősségük is egyenlő egymás közötti, valamint a gyermekeikkel való kapcsolataikban a házasság tekintetében, annak tartama alatt és felbontása esetében. Ez a Cikk nem gátolja az államokat abban, hogy a gyermekek érdekében szükséges intézkedéseket tegyenek.

6. Cikk — Területi hatály

1. Az aláíráskor vagy a megerősítésről, elfogadásról, illetőleg jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontjában mindegyik állam meghatározhatja azt a területet, illetve azokat a területeket, amelyekre ez a jegyzőkönyv alkalmazást nyer, és kinyilváníthatja, hogy milyen terjedelemben vállalja e jegyzőkönyv rendelkezéseinek ezen vagy ezeken a területeken való alkalmazását.

2. Az Európa Tanács Főtitkárához intézett nyilatkozatában minden állam bármely későbbi időpontban kiterjesztheti e jegyzőkönyv alkalmazását a nyilatkozatban meghatározott bármely más területre. E terület vonatkozásában a jegyzőkönyv a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított két hónapos időszak lejártát követő hónap első napján lép hatályba.

3. Az előző két bekezdés alapján tett minden nyilatkozat, a nyilatkozatban meghatározott bármely terület vonatkozásában visszavonható vagy módosítható a Főtitkárhoz intézett értesítéssel. A visszavonás vagy módosítás a nyilatkozatnak a Főtitkár általi kézhezvétele időpontjától számított két hónapos időszak lejártát követő hónap első napján válik joghatályossá.

4. A jelen Cikknek megfelelően tett nyilatkozatot olyanak kell tekinteni, mint amelyet az Egyezmény 56. Cikk 1. bekezdésének megfelelően tettek.

5. Bármely állam területe, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által történt megerősítése vagy elfogadása folytán alkalmazni kell, és minden terület, melyre ezt a jegyzőkönyvet ezen állam által az e Cikk alapján tett nyilatkozat folytán alkalmazni kell, az 1. Cikknek egy állam területére való hivatkozása szempontjából különálló területnek tekintendő.

6. Bármely állam, amely ezen Cikk 1. vagy 2. bekezdésével kapcsolatban nyilatkozatot tett, a későbbiekben egy vagy több olyan terület vonatkozásában, amelyre a nyilatkozat vonatkozott, bármikor kinyilváníthatja, hogy elfogadja a Bíróság joghatóságát arra, hogy természetes személyektől, nem-kormányzati szervezetektől vagy egyének csoportjaitól az Egyezmény 34. Cikkében meghatározottak szerint kérelmeket fogadjon ezen jegyzőkönyv 1—5. Cikkei vonatkozásában.

7. Cikk — Az Egyezményhez fűződő viszony

A részes államok e jegyzőkönyv 1—60. Cikkeit az Egyezmény kiegészítő Cikkeinek tekintik, és az Egyezmény valamennyi rendelkezését ennek megfelelően kell alkalmazni.

8. Cikk — Aláírás és megerősítés

Ez a jegyzőkönyv az Európa Tanács azon tagállamai részére áll nyitva aláírásra, melyek aláírták az Egyezményt. A jegyzőkönyvet meg kell erősíteni, illetőleg el kell fogadni vagy jóvá kell hagyni. Az Európa Tanács tagállamai csak akkor erősíthetik meg, fogadhatják el vagy hagyhatják jóvá ezt a kiegészítő jegyzőkönyvet, ha ezt megelőzően vagy egyidejűleg megerősítették az Egyezményt. A megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okiratot az Európa Tanács Főtitkáránál kell letétbe helyezni.

9. Cikk — Hatálybalépés

1. Ez a jegyzőkönyv az azon időpontot követő két hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba, amikor az Európa Tanács hét tagállama hozzájárulását fejezte ki ahhoz, hogy a jegyzőkönyv a 8. Cikknek megfelelően kötelező legyen számára.

2. Mindazon tagállamok vonatkozásában, melyek ezt követően fejezik ki hozzájárulásukat ahhoz, hogy a jegyzőkönyv kötelező legyen számukra, az a megerősítésről, elfogadásról vagy jóváhagyásról szóló okirat letétbe helyezésének időpontját követő két hónapos időszak lejártá utáni hónap első napján lép hatályba.

10. Cikk — Letétbehelyezéssel kapcsolatos feladatok

Az Európa Tanács Főtitkára értesíti a Tanács tagállamait:

- a) minden aláírásról;
- b) minden megerősítő, elfogadó vagy jóváhagyó okirat letétbe helyezéséről;
- c) e jegyzőkönyvnek a 6. és 9. Cikkeknél megfelelően történt hatálybalépés időpontjairól;
- d) az e jegyzőkönyvre vonatkozó minden jogcselekményről, értesítésről vagy közlésről.

Minek hitelül a kellőképpen meghatalmazott alulírottak aláírták ezt a jegyzőkönyvet.

Készült Strasbourgban, 1984. november 22. napján, angol és francia nyelven, egyetlen példányban, melyet az Európa Tanács levéltárában kell elhelyezni. Mindkét nyelvű szöveg egyaránt hiteles. Az Európa Tanács Főtitkára az Európa Tanács valamennyi tagállama részére hiteles másolatot küld.

Az Alkotmánybíróság határozatai

Az Alkotmánybíróság 41/1998. (X. 2.) AB határozata

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

Az Alkotmánybíróság jogszabályok alkotmányellenességének megállapítása iránt előterjesztett alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

határozatot:

1. Az Alkotmánybíróság megállapítja: az Alkotmánybíróságról szóló 1989. évi XXXII. törvény 48. §-a alkalmazásánál, ha a panaszolt alapjogsérelem nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, alkotmányos követelmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott, vagy — ha új eljárásra és új határozat hozatalára kerül sor — az elrendelt új eljárás során született jogerős határozat kézbesítésétől kell számítani.

2. Az Alkotmánybíróság a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló, az ügyészségi szolgálati viszony és az ügyészségi adatkezelés tárgyában alkotott 1994. évi LXXX. törvény 111. § (2) bekezdésével hatályon kívül helyezett 1972. évi V. törvény 24. § (1) bekezdése, az egyes munkaügyi jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 103/1992. (VI. 26.) Korm. rendelet 4. §-a, továbbá az ügyészségi szolgálat szabályairól szóló 10/1982. Legf.Ü. utasítás 2. sz. mellékleteként kiadott Ügyészek Fegyelmi Szabályzata alkotmányellenességének megállapítására irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

3. Az Alkotmánybíróság ugyancsak visszautasítja a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság Mfd.I.10.666/1995/6. számú végzése megsemmisítésére irányuló, továbbá az annak megállapítására irányuló indítványt, hogy a megsemmisíteni kért rendelkezések az alkotmányjogi panasz előterjesztőjének konkrét ügyében nem alkalmazhatók.

Az Alkotmánybíróság ezt a határozatát a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

I.

1. Az alkotmányjogi panaszt benyújtó indítványozó annak megállapítását kérte, hogy a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló, az ügyészségi szolgálati viszony és az

ügyészségi adatkezelés tárgyában született 1994. évi LXXX. törvény 111. § (2) bekezdésével hatályon kívül helyezett 1972. évi V. törvény (a továbbiakban: Ütv.) 24. § (1) bekezdése, az egyes munkaügyi jogszabályok hatályon kívül helyezéséről szóló 103/1992. (VI. 26.) Korm. rendelet (a továbbiakban: R.) 4. §-a, továbbá a többször módosított 10/1982. Legf.Ü. utasítás 2. sz. mellékleteként kiadott Ügyészek Fegyelmi Szabályzata (a továbbiakban: ÜFSZ) alkotmányellenes. Kérte az alkotmányellenes rendelkezések megsemmisítését, annak kimondását, hogy a megsemmisített rendelkezések a folyamatban levő konkrét eljárásban nem alkalmazhatóak, kérte továbbá a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.666/1995/5. számú végzésének megsemmisítését.

2. Az indítványozó terhére a legfőbb ügyész fegyelmi határozata ügyészhez nem méltó magatartás fegyelmi vétségét állapította meg és őt „elbocsátás” fegyelmi büntetéssel sújtotta. A fegyelmi határozat az Ütv. 24. § (1) bekezdése felhatalmazása alapján kiadott ÜFSZ 2. § (2) bekezdésén alapult. Az indítványozó a fegyelmi határozat ellen bírósági jogorvoslattal élt, egyidejűleg a határozat alapjául szolgáló jogszabály, illetőleg legfőbb ügyészi utasítás alkotmányellenességének utólagos megállapítása és megsemmisítése iránt indítványt terjesztett elő az Alkotmánybíróságon.

Az Alkotmánybíróság 912/B/1994/2. számú végzésével az indítvány tárgyában az eljárást megszüntette, illetőleg az indítványt részben visszautasította. Az Alkotmánybíróság határozatában megállapította, hogy a kifogásolt törvényi rendelkezést és a felhatalmazásán alapuló ÜFSZ-t 1995. január 1-jei hatállyal hatályon kívül helyezte az ügyészségi szolgálati viszonyról és az ügyészség adatkezeléséről szóló 1994. évi LXXX. törvény 111. § (2) bekezdés a) pontja, így az indítvány már nem hatályos jogszabályi rendelkezések megsemmisítésére irányult. Az Alkotmánybíróság rámutatott arra, hogy hatáskörébe — főszabályként — csak hatályos jogszabályok utólagos vizsgálata tartozik, kivéve az ún. konkrét normakontroll iránti eljárást, amelyet azonban az indítványozó csak az Alkotmánybíróságról szóló 1998. évi XXXII. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 48. §-a alapján kezdeményezhet. Az alkotmányjogi panasz előterjesztésének törvényi feltétele azonban — egyebek között — a panaszos számára nyitva álló valamennyi rendes jogorvoslati lehetőség kimerítése. Az indítványozó által kezdeményezett és a terhére hozott fegyelmi határozat hatályon kívül helyezése iránt indított peres eljárás az alkotmánybírósági határozat meghozatalakor még folyamatban volt, ezért az Alkotmánybíróság megállapította, hogy az Abtv. 48. §-ában meghatározott törvényi feltételek az alkotmányjogi panasz előterjesztése vonatkozásában nem állnak fenn, így az indítvány érdemben nem volt elbírálható. Határozatában utalt az Alkotmánybíróság arra, hogy a bírósági eljárás jogerős befejezése után lesz az indítványozó abban a helyzetben, hogy az Abtv. 48. §-a alapján alkotmányjogi panaszt terjesszen elő.

3. Az indítványozó által kezdeményezett peres eljárásban a Pest Megyei Munkaügyi Bíróság, mint elsőfokú bíróság 2.M.668/1994/11. számú ítéletével az indítványozó keresetét elutasította, az indítványozó fellebbezése folytán azonban a Pest Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 5.Mf.20.181/1995/8. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és az indítványozóval szemben hozott fegyelmi határozatot hatálytalanította. Mivel a jogerős bírósági határozat érdemben az indítványozó álláspontját fogadta el, az alkotmányjogi panasz előterjesztése az indítványozó szempontjából okafogyottá vált.

A jogerős ítélet ellen azonban az alperes felülvizsgálati kérelemmel élt. A felülvizsgálati kérelem folytán a Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága, mint felülvizsgálati bíróság Mfv.I.10.666/1995/5. számú végzésével az ügyben eljáró bíróságok határozatait hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. A felülvizsgálati bíróság határozata szerint az R. 4. §-a értelmében, amely törvényi felhatalmazás alapján kiadott rendelkezés, az igazságszolgáltatási dolgozókra — ideértve az ügyészeket is — az 1972. évi V. törvény módosításáig alkalmazni kell a 38/1973. (XI. 27.) MT rendeletet. E rendelet pedig az 1. §-ában kimondta, hogy az 1967. évi II. törvény rendelkezései — egyebek között az ügyészségek dolgozóira — a rendeletben foglalt eltérésekkel és kiegészítésekkel megfelelően irányadóak. Ebből következően az indítvány előterjesztőjére vonatkozóan — a fegyelmi felelősségre vonás tekintetében — hatályban voltak az 1967. évi II. törvénynek a fegyelmi felelősségről szóló rendelkezései. A felülvizsgálati bíróság kimondta továbbá azt is, hogy 1995. január 1-jeig ugyancsak hatályban volt az Ütv. 24. §-ának az Alkotmánybíróság 3/1994. (I. 21.) AB határozatával nem érintett rendelkezése, így hatályban volt az e törvényi rendelkezés alapján kiadott ÜFSZ is.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság a másodfokú bíróságnak a hivatkozott jogszabályokkal kapcsolatos álláspontját tévesnek ítélte, a tényállás felderítetlensége miatt azonban az ítéletet — az elsőfokú ítéletre is kiterjedően — hatályon kívül helyezte, és az elsőfokú bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasította.

II.

1. Az indítványozó szerint a Legfelsőbb Bíróság hivatkozott felülvizsgálati határozatában ügyében alkotmányellenes jogszabály alkalmazását rendelte el, mert az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében deklarált jogállamiság eszméjével összeegyeztethetetlen az, hogy egy alacsonyabb szintű jogszabály, jelesül az R. 4. §-a, egy már hatályon kívül helyezett törvény alkalmazását rendelje el a jövőre nézve. Az indítványozó álláspontja szerint a Kormány az R. 4. §-ában túllépte törvényi felhatalmazásának kereteit, így a támadott jogszabályi rendelkezés ez okból is alkotmányellenes.

Hivatkozott az indítványozó arra is, hogy a felülvizsgálati határozat alkotmányellenesen rendelte el alkalmazni az Ütv. 24. § (1) bekezdése folytán kiadott ÜFSZ rendelkezéseit, mert a fegyelmi felelősségre vonáshoz nélkülözhetetlen alkotmányossági követelmény, hogy annak megállapítására törvényi szintű szabályozásban kerüljön sor, így a legfőbb ügyész fegyelmi határozatának alkalmazása ügyében alkotmányos alapjogainak megsértéséhez vezetett.

2. Az indítványozó szerint az alkotmányjogi panasz előterjesztésének törvényi feltételei arra tekintettel állnak fenn, hogy a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság az ellene folyamatban levő fegyelmi eljárás jogalapját „megfellebbezhetetlenül”, azaz végérvényesen és felülvizsgálhatatlanul eldöntötte, e tekintetben egyéb jogorvoslati lehetőség számára már nincs biztosítva. Véleménye szerint ezért az alkotmányjogi panasz előterjesztésére az Abtv. 48. § (2) bekezdésében megállapított határidőt a Legfelsőbb Bíróság határozatának kézbesítésétől kell számítani.

III.

Az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt visszautasította, mert az alkotmányjogi panasz előterjesztésének törvényi feltételei nem állnak fenn.

1. Az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerint az Alkotmányban biztosított jogainak megsértése miatt alkotmányjogi panasszal fordulhat az Alkotmánybírósághoz az, akinek a jogsérelme az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán következett be, és egyéb jogorvoslati lehetőségeit már kimerítette, illetőleg más jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A (2) bekezdés értelmében az alkotmányjogi panaszt a jogerős határozat kézbesítésétől számított 60 napon belül lehet az Alkotmánybírósághoz írásban benyújtani.

Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata az, hogy az Abtv. 48. §-ának (1) és (2) bekezdésében foglaltakat együttesen kell értelmezni és figyelembe venni [23/1991. (V. 18.) AB végzés, ABH 1991, 311.]. Ebből következik, hogy az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerinti jogorvoslatokon is csak azokat a jogorvoslatokat kell érteni, amelyeket az ügy jogerős befejezéséig terjeszthetők elő. Az alkotmányjogi panaszra megállapított határidő számítása szempontjából tehát a rendkívüli jogorvoslatokat figyelmen kívül kell hagyni. Vagyis a rendkívüli jogorvoslatoknak (perújítás, felülvizsgálati kérelem stb.) az alkotmányjogi panasz benyújtására megállapított határidőt meghosszabbító hatálya nincs.

Az Abtv. 1989. évi megalkotásakor sem a büntetőeljárás, sem a polgári perrendtartás a felülvizsgálati kérelem intézményét még nem szabályozta, és mivel a törvényességi óvás akkor még mindkét eljárásban élő jogintézménye

nem minősült jogorvoslatnak, a jogalkotónak a rendkívüli eljárások közül gyakorlatilag csak a valóban kivételes esetekben előforduló perújítással kellett számolnia. A törvényhozó az Abtv. 48. § (2) bekezdésében ezért köthette az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a jogerős határozat kézbesítéséhez, függetlenül attól, hogy a 48. § (1) bekezdése általában az „egyéb jogorvoslati lehetőségek” kimerítéséről rendelkezik. A büntető- és polgári eljárásokban bevezetett felülvizsgálati kérelem alanyi jogon tette lehetővé jogszabálysértés esetén a jogorvoslati kérelem benyújtását, amely jogorvoslat elvileg az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerinti „egyéb jogorvoslati lehetőség” fogalmi körébe esik. Így a felülvizsgálati eljárás bevezetésével az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdése közötti ellentmondás — hogy tudniillik az (1) bekezdés elvileg valamennyi, míg a (2) bekezdés csak a jogerős igénybe vehető jogorvoslatokról rendelkezik — kieleződött.

A felülvizsgálati eljárás ugyanis rendkívüli perorvoslat, amely csak a már jogerősen lezárt ügyben kezdeményezhető. Így rendelkezik a Polgári Perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 270. §-a, továbbá a büntetőeljárásról szóló 1973. évi I. törvény 284. § (1) bekezdése.

Az így kieleződött ellentmondást küszöböli ki az Alkotmánybíróság állandó gyakorlata, amely szerint a felülvizsgálati eljárás az Abtv. 48. § (2) bekezdésében írt hatvan napos határidőt nem hosszabbítja meg, azaz az alkotmányjogi panasz az ügyet jogerősen lezáró határozat kézhezvételét követő hatvan napon belül terjeszthető elő, amely határidő számításánál a felülvizsgálati eljárás — mint rendkívüli perorvoslat — tehát figyelmen kívül marad.

2. Mindazonáltal lehetséges, hogy a kifogásolt alapjogsértés a rendkívüli eljárás során, így a perújítási eljárásban, illetőleg a felülvizsgálati rendkívüli eljárásban következik be. Mind a polgári, mind a büntető felülvizsgálati rendkívüli eljárás során törvényi lehetőség van ugyanis arra, hogy a felülvizsgálati bíróság a jogerős határozatot hozó bíróság álláspontjától eltérő érdemi álláspontot foglaljon el. Ha a felülvizsgálati bíróság határozata az ügyet ilyen módon zárja le jogerősen, az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől veszi kezdetét, mert hisz az alkotmányjogi panasz benyújtására jogosult a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat folytán kerül csak abba a helyzetbe, hogy az ügyében alkalmazott jogszabály alkotmányellenességét és az emiatt bekövetkezett alkotmányos alapjogsértést állítsa és panaszolja. Ezért minden ilyen esetben az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott, az Abtv. 48. § (2) bekezdése szerinti törvényi határidő a felülvizsgálat tárgyában hozott határozat kézbesítésétől számított hatvan nap.

3. Ezekben az esetekben is irányadó azonban az Alkotmánybíróság következetes álláspontja, amely szerint az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésben foglalt feltételeket

együttesen kell értelmezni és alkalmazni. Vagyis a panasz benyújtására irányadó határidő számítására vonatkozó, fentebb kifejtett álláspontot csak akkor lehet alkalmazni, ha a felülvizsgálati bíróság határozata az ügyet jogerősen eldönti. Ha ugyanis a felülvizsgálati bíróság határozata nem érdemi, hanem a jogerő feloldása mellett az ügyben eljáró első- vagy másodfokú bíróság határozatát hatályon kívül helyezi, és a bíróságot új eljárásra és új határozat hozatalára utasítja, az alkotmányjogi panasz benyújtásának nem áll fenn az Abtv. 48. § (1) bekezdése szerinti feltétele, mert a jogosult a rendelkezésére álló egyéb jogorvoslati lehetőségeket még nem merítette ki. Ilyenkor a jogerő feloldása miatt az ügyben még nincs jogerős határozat, az eljárás folyamatban van, szó sincs tehát arról, hogy a jogosult a rendelkezésére álló valamennyi jogorvoslati lehetőséget már kimerítette, illetőleg arról, hogy más jogorvoslati lehetőség nincs számára már biztosítva. Így van ez akkor is, ha a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság a jogszabálysértő határozat hatályon kívül helyezése során az első- vagy másodfokú bírósági eljárás lefolytatására vonatkozóan kötelező utasításokat ad. Ez ugyanis nem jelenti az ügy érdemi elbírálását még akkor sem, ha a felülvizsgálati bíróság iránymutatása az eljárás során alkalmazandó jogszabályok körére vonatkozik. A megismételt eljárásban irányadók az első-, illetőleg másodfokú eljárás szabályai. Az eljárás befejeződhet megszüntetéssel vagy egyéb módon érdemi határozat nélkül. Sőt sor kerülhet az Abtv. 38. §-ának alkalmazására is, amikor az Alkotmánybíróság a konkrét normakontroll eljárást bírói kezdeményezésre folytatja le.

Az eljárás jogerős befejezésének hiányában nem állnak fenn tehát az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében írt törvényi feltételek, ezért a megismételt eljárásban meghozandó jogerős határozat kézbesítéséig az alkotmányjogi panasz benyújtására megszabott határidő az Abtv. 48. § (2) bekezdése alapján nem nyílik meg. Ezért az Alkotmánybíróság a jogbiztonság követelményét magába foglaló jogállami klauzula, az Alkotmány 2. § (1) bekezdése, továbbá a jogorvoslatihoz való alapjog alkotmányi szabályozása, az Alkotmány 57. § (5) bekezdése alapján megállapította, hogy az Abtv. 48. §-a alkalmazásánál, ha a panaszolt alapjogsérelem nem a rendes, hanem a rendkívüli jogorvoslati eljárásban következett be, alkotmányos követelmény, hogy az alkotmányjogi panasz benyújtásának határidejét a rendkívüli jogorvoslati eljárásban hozott vagy — ha új eljárásra és új határozat hozatalára kerül sor — az elrendelt új eljárás során született jogerős határozat kézbesítésétől kell számítani.

IV.

1. A kifejtettek folytán nem osztja az Alkotmánybíróság az indítványozónak azt az álláspontját, hogy a Legfelsőbb Bíróság felülvizsgálati határozatának megfellebbezhetetlensége és felülbíráhatatlansága miatt megnyílt számára az alkot-

mányjogi panasz benyújtásának törvényi lehetősége. A Legfelsőbb Bíróság vonatkozó határozata az ügyben az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására és új határozat hozatalára kötelezte, így az ügyben jogerős határozat nem áll rendelkezésre, következésképpen az Abtv. 48. § (1) és (2) bekezdésében írt és együttesen alkalmazandó feltételek nem állnak fenn, ezért az indítványozó alkotmányjogi panasz előterjesztésére nem jogosult. Az anyagi és eljárásjogi feltételeket nélkülöző alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróság erre tekintettel visszautasította.

2. Az Alkotmánybíróság erre vonatkozó hatáskörének hiányában ugyancsak visszautasította az indítványozónak azt a kérelmét, amely az ügyében született felülvizsgálati határozat megsemmisítésére irányult.

Az alkotmányjogi panasz érdemi elbírálhatóságának hiányában tárgytalanná vált, ezért visszautasításra szorult az indítványozónak az a kérelme is, hogy ügyében az alkotmányjogi panasszal sérelmezett jogszabályok alkalmazhatóságát az Alkotmánybíróság zárja ki.

3. A határozat közzétételére vonatkozó rendelkezés az Abtv. 41. §-án alapul.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Lábady Tamás s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 79/D/1996/6.

Az Alkotmánybíróság 42/1998. (X. 2.) AB végzése

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány rendelkezéseinek értelmezésére, jogszabály alkotmányellenességének utólagos vizsgálatára, valamint hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítványok tárgyában — *dr. Sólyom László, dr. Lábady Tamás és dr. Tersztyánszky Ödön* alkot-

mánybírók különvéleményével valamint *dr. Holló András*, *dr. Sólyom László*, *dr. Lábady Tamás* és *dr. Tersztyánszky Ödön* alkotmánybírók párhuzamos indokolásával — meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság az Alkotmány 32/A. § (1) és (2) bekezdései értelmezésére, továbbá az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény 29. § (1) bekezdése alkotmányellenességének megállapítására, valamint az ügyészség és az állampolgári jogok országgyűlési biztosai közötti hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló eljárást megszünteti.

Az Alkotmánybíróság ezt a végzést a Magyar Közlönyben közzéteszi.

INDOKOLÁS

1. Az állampolgári jogok országgyűlési biztos, annak általános helyettese, továbbá a nemzeti és etnikai kisebbségi jogok országgyűlési biztos (kisebbségi biztos) és az adatvédelmi biztos közös indítvánnyal fordultak az Alkotmánybírósághoz az alábbiak szerint:

Az indítványozók az Alkotmány 32/B. § (1) és (2) bekezdései értelmezését az Alkotmánynak az ügyészségre vonatkozó XI. fejezete összevetésével kérték annak eldöntése érdekében, hogy alkotmányos-e, ha az ügyészség nem tartozik az országgyűlési biztos vizsgálati és ellenőrzési hatásköré alá.

Az indítványozók az alkotmányértelmezés eredményére tekintettel utólagos normakontroll iránti kérelmet is előterjesztettek, az állampolgári jogok országgyűlési biztosáról szóló 1993. évi LIX. törvény (a továbbiakban: Obtv.) 29. § (1) bekezdése tekintetében. Álláspontjuk szerint az Alkotmány 2. § (1) bekezdésében meghatározott jogállamiságból eredő jogbiztonságot sérti — bizonytalan és homályos tartalma miatt — annak meghatározása, hogy az Obtv. alkalmazásában mely szerveket kell hatóságnak tekinteni. Az Obtv. 29. § (1) bekezdése — vélik az indítványozók — az Alkotmány 32/B. § érvényesülési körét is korlátozza.

Végül az indítványozók hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló eljárást is kezdeményeztek. A hatásköri vita álláspontjuk szerint abban áll, hogy ha az alkotmányos jogokkal kapcsolatos panasz az ügyészséget érinti, vagy a panasz kivizsgálásához szükséges adatok, iratok az ügyészség birtokában vannak, akkor vitás, hogy a vizsgálatra ki rendelkezik hatáskörrel: csak az ügyészség maga, vagy az országgyűlési biztos is?

2. Az Alkotmánybíróság az érdemi vizsgálatot megkezdte, időközben azonban az indítványozók indítványaikat visszavonták. Az Alkotmánybírósról szóló 1989. évi XXXII. törvény 20. §-a értelmében az Alkotmánybíróság

az arra jogosult indítványa alapján jár el. Ezért az Alkotmánybíróság — az erre vonatkozó gyakorlata szerint — az eljárást megszüntette.

Dr. Sólyom László s. k.,
az Alkotmánybíróság elnöke

Dr. Lábady Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Ádám Antal s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Bagi István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Erdei Árpád s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Holló András s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Kilényi Géza s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Kiss László s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Németh János s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Vörös Imre s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: 1349/A/1996/5.

Dr. Sólyom László alkotmánybíró különvéleménye

Nem értek egyet azzal, hogy az Alkotmánybíróság az eljárást ebben az ügyben megszüntette. Az Alkotmánybíróság ügyrendje, valamint az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlatából következő elvek alapján az indítvány visszavonása esetén nem kötelező az eljárás megszüntetése, hanem csupán lehetőség. Ezt a különböző eljárásokra irányuló három indítvány mindegyikére nézve külön-külön kellett volna mérlegelni. Az elvont normakontrollra irányuló indítvány visszavonása ellenére az Obtv. 29. §-a alkotmányosságáról az Alkotmánybíróságnak határozatot kellett volna hoznia (I); hasonlóan döntenie kellett volna az elvont alkotmányértelmezésre irányuló indítvány tárgyában is (II.). Csupán a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány vonatkozásában lett volna helye — eme eljárás és az ügyben beadott indítvány sajátosságai alapján, s ezért a határozatban megjelölt októl különböző indokból — az eljárás megszüntetésének.

I.

1. Az Alkotmány szabályozása világossá teszi, hogy az absztrakt normakontroll esetében az indítványozó nem saját jogséreleme orvoslása érdekében lép fel, hanem a köz képviselőjeként az Alkotmánynak megfelelő jogállapot helyreállításáért. Az alkotmányos rend sérelmének csakis jogi tényállása van, az indítványnak nem feltétele semmilyen konkrét jogsérelem. Mindezt különösen kifejezi a mindenkinek kijáró indítványozási jog: az actio popularis. Ennek megfelelően az ilyen közérdekű kereset indítványozóját nem illeti meg a saját jogát konkrét tényállás alapján

érvényesítő ügyfél jogállása és az ehhez kapcsolódó garanciák közül a perbeli rendelkezési jog sem.

Az Abtv. az eljárás közös szabályai között azt mondja ki, hogy az Alkotmánybíróság az arra jogosult indítványa alapján jár el (20. §). Ezek után a különféle eljárások indítványozására jogosultakat határozza meg. A 22. § (2) bekezdése szerint az indítványnak határozott kérelmet kell tartalmaznia.

Az alkotmánybíráskodás megindulásakor a legfontosabb kérdések közé tartozott az indítványozó jogainak és az indítvány kezelésének rendezése — különös tekintettel az Abtv. hézagos szabályozására. Az első évben kialakult gyakorlatot ebben a kérdésben is „Az Alkotmánybíróság első éve” című elnöki jelentés foglalta össze, amelyet a teljes ülés 1991 februárjában megvitatott, majd ezt követően nyilvános teljes ülésen ismertetett, hogy ezáltal az alkotmánybíráskodás jellegét meghatározó értelmezési kérdések eldöntéséről a nyilvánosság hiteles és határozott képet kapjon. A jelentés 5. pontja szerint „Az indítványról az Abtv. alig rendelkezik. Az Alkotmánybíróság... tág lehetőséget hagyott magának az ügy elfogadására, illetve a tárgyalta kérdések körének meghatározására. ...Az indítványhoz kötöttség elvét a teljes ülés megállapodása kiterjesztően értelmezte: az „összefüggés” okán bevonta a vizsgálatba az adott alkotmányossági probléma által érintett összes törvényi rendelkezést. Ezzel függetlenítette magát a kérelmező szándékától; lehetővé tette a lavina-effektust [32/1990. (XII. 22.) AB]; az eredeti indítvány elutasítását, de más, nem támadott §-ok tekintetében alkotmányellenesség kimondását [14/1990. (VI. 27.) AB]. ...Indítványon túl helyez hatályon kívül az Alkotmánybíróság akkor is, ha ez a kérdés újraszabályozásához célszerű. Ilyenkor alkotmányos rendelkezéseket is hatályon kívül kell helyezni [24/1990. (XI. 8.) AB]. ...Az indítványt az Alkotmánybíróság azzal az elvi elhatározásával is elválasztotta az indítványozótól, hogy a bárki által beadható indítvány visszavonása a bíróságot nem köti.”

2. Amikor az Alkotmánybíróság túlterjeszkedik az indítványon, a határozat e részében — az Abtv. 20. §-ának megszorító értelmezése szerint — nem az indítvány „alapján” jár el. Az Alkotmánybíróság azonban további gyakorlatában is fenntartotta az indítványhoz kötöttség kiterjesztő értelmezését. Ez az Abtv. 20. § olyan értelmezésével fér össze, amely szerint az „indítvány alapján” való eljárás azt jelenti, hogy az indítvány az eljárás megindításához elengedhetlen.

A leggyakoribb eset, hogy „szoros összefüggés” okán az indítványban nem támadott jogszabályok alkotmányosságát is elbírálja az Alkotmánybíróság. [Például nem vagyoni kár a Ptk.-n kívül is, 34/1992. (VI. 1.) AB, ABH 1992, 192, 193; lásd továbbá 3/1992. (I. 23.) AB, ABH 1992, 329, 330; levéltári kutatások korlátai, 34/1994. (VI. 24.) AB, ABH 1994, 175, 180; vagy legújabban a 2/1998. (II. 4.) AB, ABK 1998. február 23., 26. (hadigondozás), vagy a tb-önkormányzatok ügye, 16/1998. (V. 8.) AB, ABK 1998. május, 225, 232.]

Az Alkotmánybíróság olyan, immár intézményessé vált megoldásai, mint a határozat rendelkező részébe kiemelt, kötelező erejű elvi tételek, amelyek nem egyszer pozitív rendelkezéseket tartalmaznak, mindig túlmennek a normakontrollra és megsemmisítésre irányuló indítványon. [Lásd személyi szám, 15/1991. (IV. 13.) AB, ABH 1991, 40; vallásszabadság tartalma, 4/1993. (II. 12.) AB, ABH 1993, 48; bírósági vezetők kinevezése, 38/1993. (VI. 11.) AB, ABH 1993, 256; környezetvédelmi status quo fenntartása, 28/1994. (V. 20.) AB, ABH 1994, 134; hatóság megsértése, 36/1994. (VI. 24.) AB, ABH 1994, 219; szakmai kamarák felhatalmazásai, 39/1997. (VII. 1.) AB, ABH 1997, 263; népszavazás, 52/1997. (X. 14.) AB, ABH 1997, 331; parlamenti frakcióalakítás feltételei 27/1998. (VI. 16.) AB, ABK 1998. június—július, 290.]

Az Alkotmánybíróság 1990 után is döntött úgy, hogy az indítványban sérelmezett jogszabályi rendelkezések tekintetében az indítványt elutasította, viszont más, az indítványban nem támadott jogszabályi rendelkezést alkotmányellenesként megsemmisített. [Alapeset a 14/1990. (VI. 27.) AB; de lásd a 29/1995. (V. 25.) AB határozatot is, ahol a támadott önkormányzati rendelet helyett a bányatörvény egyes rendelkezéseinek alkotmányellenességét állapította meg az Alkotmánybíróság. ABH 1995, 145.]

Az Alkotmánybíróság gyakorlatává vált az is, hogy ahol szükség van rá, az indítványtól függetlenül a teljes hierarchikus normasor összhangját vizsgálja. [Önkormányzati rendelet — törvény — Alkotmány: 44/1992. (VII. 23.) AB, ABH 1992, 378, 380; 29/1995. (V. 25.) AB, ABH 1995, 145. Törvény — nemzetközi szerződés — Alkotmány: 53/1993. (X. 13.) AB, ABH 1993, 323, 326; 4/1997. (I. 22.) AB, ABH 1997, 41.] Ha ugyanis az alkotmányellenesség vizsgálata az Alkotmány alatti jogszabályi hierarchia megsértésére vonatkozik, előfordulhat, hogy a legalsó szintű norma formailag ellentétes ugyan a felette állóval, de tartalmilag megfelel az Alkotmánynak; ilyenkor a vizsgált norma és az Alkotmány közötti — az indítványban nem támadott — jogszabály vagy nemzetközi szerződés alkotmányellenességére derülhet fény.

3. A fenti esetekben az Alkotmánybíróság az indítványozó akaratától függetlenül, de nem annak ellenére kiterjesztette határozatát az indítványban nem érintett kérdésekre és jogszabályokra. Kérdés, hogy akkor is függetlenítheti-e magát az Alkotmánybíróság az indítványozó akaratától és az indítványtól, ha az indítványozó kifejezetten visszavonja az indítványt. Mindkét esetben az eljárás folytatásának elvi alapja csakis ugyanaz lehet: egyrészt az illető alkotmánybírósági hatáskör és eljárás eleve közérdekű volta, amelyben az indítványozó az eljárás megindulása után már nem az ügy ura; másrészt pedig az ügyben felmerült alkotmányossági probléma elvi jelentősége.

Az első két olyan esetben, amikor az indítványozó kifejezetten visszavonta indítványát, az Alkotmánybíróság az eljárást elvileg ellentétes indokokkal szüntette meg. A 125/B/1990. AB végzés szerint az indítványozó (indokolás nélkül) kérte az eljárás megszüntetését. Ennek az Alkot-

mánybíróság az Abtv. 20. §-a és a 21. § (7) bekezdése alapján eleget tett, „mert az indítvány hatálytalanná vált, és az eljárás hivatalból nem folytatható”. (ABH 1990, 361) A három héttel később a 280/B/1990. AB végzéssel megszüntetett ügyben az indítványozó az ország gazdasági helyzetére hivatkozva vonta vissza a nyugdíjszámítás szabályait támadó indítványát. A végzés rendelkező része szerint „az Alkotmánybíróság hozzájárul, hogy [az indítványozó] visszavonja az indítványát. Az Alkotmánybíróság az eljárást megszünteti.” Az indokolás szerint „az Alkotmánybíróság az indítvány visszavonásához hozzájárult és az eljárást megszüntette, mivel nem látott olyan nyomós okot, amely a visszavonás megtagadását indokolta volna.” (ABH 1990, 363, 364.) (Az eljáró hármas tanács két tagja mindkét ügyben ugyanaz volt, az előadó alkotmánybíró volt más.) Az év végére azonban a testület véleménye konszolidálódott; az első évről szóló jelentés szerint „a bárki által beadható indítvány visszavonása a bíróságot nem köti”.

Ellentétben látszik lenni ezzel a megállapítással az indítvány visszavonása nyomán született megszüntető végzések rendszeres előfordulása. Az egyes ügyek vizsgálata azonban azt mutatja, hogy az eljárást szinte mindegyik esetben egyébként is meg kellett volna szüntetni. Két tipikus tényállás-csoport különböztethető meg. A ritkábban előfordulóban az indítványozó a bíróság felhívásának, hogy egészítse ki indítványát (például jelölje meg pontosan a támadott jogszabályt), nem tesz eleget, hanem hiánypótlás helyett visszavonja indítványát. (Első esetek: 1141/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 392; 1149/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 393, 411/B/1991. AB végzés, ABH 1991, 938.) Az indítványt azonban tipikus esetben és az esetek túlnyomó részében azért vonják vissza, mert az eljárás tartama alatt a támadott jogszabályt hatályon kívül helyezték, vagy úgy módosították, hogy az indítvány oka megszűnt. A visszavonással leggyakrabban élő köztársasági megbízott, majd a Közigazgatási Hivatal vezetője eme indítványával voltaképpen csupán megkönnyíti az Alkotmánybíróság dolgát, hiszen a határozathozatalkor a bíróságnak hivatalos tudomással kell bírnia arról, hogy az önkormányzat időközben a megtámadott rendeletet módosította, vagy hatályon kívül helyezte. Előfordulnak továbbra is olyan végzések, amelyek az Abtv. 20. §-ára hivatkozva szüntetik meg az eljárást, de ezekből a visszavonás oka nem derül ki. Ezek nagy része is a Közigazgatási Hivatal vezetőjétől származik, s feltehető, hogy ugyanazon okból lép vissza, mint az indokolt visszavonások esetében. (ABH 1993, 845, 859, 861.)

Az Alkotmánybíróság gyakorlata szerint tehát az elvont normakontrollra irányuló indítvány visszavonása — ha nem kellene az eljárást a visszavonástól függetlenül is megszüntetni — nem jár azzal, hogy az eljárást meg kell szüntetni.

Az Alkotmánybíróság ügyrendjéről szóló, 1991-ben elkészített törvényjavaslat, amelyet az Alkotmánybíróság 1994-ben nyújtott be az Országgyűlésnek, szintén azt tartalmazza, hogy „Az Alkotmánybíróság az eljárást meg-

szüntetheti, ha az indítvány hatálya annak visszavonása miatt vagy egyéb okból megszűnt”. [T 15.239 sz. törvényjavaslat, 31. § (2) bekezdés.] Az Alkotmánybíróság által 1996-ban ismét előterjesztett törvényjavaslat (T 2066), amelyet az Alkotmányjogi Bizottság több ülésben is tárgyalta, és amelyhez számos módosító javaslatot terjesztettek elő a képviselők, mind az Alkotmánybíróság részéről, mind módosító javaslatok hiányában változatlan maradt: az indítvány visszavonása esetén az eljárás folytatását az Alkotmánybíróság mérlegelésétől tette függővé.

Az Alkotmánybíróság rámutat, hogy a német Szövetségi Alkotmánybíróság a normakontrollra irányuló eljárás tárgyának kezdettől fogva nem az indítványt, hanem az adott jogszabály alaptörvénnyel való összeegyeztethetőségét tartotta. Ezért ha indítvány alapján egy ilyen eljárás már elindult, akkor az eljárásról az indítványozó többé nem rendelkezhet, az eljárás további alakulását kizárólag a közérdek szempontjai határozzák meg. A kérelem visszavonása tehát nem szükségszerűen vezet az eljárás megszüntetéséhez. (Így már a BVerfGE 1, 396, 414. döntés, s a gyakorlat máig változatlan.)

4. Az alkotmányossági probléma megoldásához fűződő közérdek még olyan eljárás esetében is fontosabb lehet az indítványozó rendelkezési jogánál, amely kifejezetten egyéni alapjogvédelemre szolgál.

Nem minden esetben szünteti meg az Alkotmánybíróság az eljárást, ha az eredetileg alkotmányjogi panaszként beadott indítványról megállapítja, hogy az az alkotmányjogi panasz feltételeinek nem felel meg. Ilyen eset a jogorvoslat ki nem merítése, vagy az indítványozási jogosultság hiánya, amikor is nem az fordul az Alkotmánybírósághoz, aki az alkotmányellenes jogszabály alkalmazása folytán jogsérelmet szenvedett. Az Alkotmánybíróság több ilyen esetben az alkotmányjogi panaszra irányuló indítványt elutasította, viszont az eljárást az elutasított indítványban megjelölt jogszabály absztrakt kontrolljára lefolytatta. [44/1991. (VIII. 28.) AB, ABH 1991, 428, 429; 59/1993. (XI. 29.) AB, ABH 1993, 353, 357; 39/1997. (VII. 1.) AB, ABH 1997, 263, 277.]

Az Emberi Jogok Európai Egyezménye megsértése esetére kizárólag egyéni panaszok számára nyit nemzetközi bírósági utat. Az Egyezmény 30. Cikke — amelyet a 8. kiegészítő jegyzőkönyv iktatott be 1990. január 1-jei hatállyal — kimondja, hogy a Bizottság az eljárás bármely szakaszában határozhat úgy, hogy a kérelmet az ügylajstromából törli (azaz megszünteti az eljárást), ha a körülmények arra engednek következtetni, hogy *a)* a kérelmezőnek nincs szándékában kérelmét tovább fenntartani, vagy *b)* az ügy megoldódott, vagy *c)* a Bizottság által megállapított bármely más okból nem indokolt a kérelem megvizsgálását tovább folytatni. A Bizottságnak mindazonáltal folytatnia kell a kérelem megvizsgálását, ha az Egyezményben meghatározott emberi jogok védelme ezt kívánja meg. Ezt a rendelkezést néhány stiláris változással átvette a 11. kiegészítő jegyzőkönyv. Az Emberi Jogok Európai Egyezményének ebben megállapított 37. Cikke értelmében most

már az (állandó) Emberi Jogok Európai Bíróságának is vizsgálnia kell az indítvány visszavonása esetén, hogy az Egyezményben és kiegészítő jegyzőkönyveiben védett jogok nem követelik-e meg mégis az eljárás folytatását. Megjegyzendő azonban, hogy mind a Bizottság, mind az akkori Bíróság még a 30. Cikk beiktatása előtt is így járt el, ha az eljárás folytatását közérdekből szükségesnek látta. [Lásd például a *Tyler v UK* ügyet (1978 Series A no. 26)]

A német Szövetségi Alkotmánybíróság pedig ebben az évben változtatta meg korábbi gyakorlatát a fentieknek megfelelő érvek alapján. Az ítélet szerint a Szövetségi Alkotmánybíróság (a német jogban egyéni jogsérelemre vonatkozó) alkotmányjogi panasz visszavonása ellenére is lefolytatja az eljárást, ha ezt közérdekből szükségesnek látja. [Urteil vom 14. Juli 1998, Europäische Grundrechte Zeitschrift 1998, 13—14, 395, 402. (helyesírási reformok bevezetése az iskolai oktatásban)]. Az ítélet indokolása szerint az ügyben az alkotmányjogi panasz funkciói közül az objektív alkotmányjog védelme, valamint annak értelmezése és továbbfejlesztése olyan mértékben előtérbe került az egyéni alkotmánybírói jogvédelemmel szemben, hogy közérdekből az eljárást a panasz visszavonása ellenére is le kellett folytatni. Az indítvány ugyanis alapvető fontosságú alkotmányjogi kérdést vetett fel, amelynek közérdekűségét a Szövetségi Alkotmánybíróság már azzal elismerte, hogy az eljárást a jogerős rendes bírósági ítélet megszületése előtt elkezdte.

Látható, hogy az eddigi magyar gyakorlatban nem fordult elő, hogy visszavont alkotmányjogi panasz ellenére folytatta volna az eljárást az Alkotmánybíróság. Az ismertetett ügyek inkább az eljárás fent leírt „indítvány nélküli” folytatása körébe illenek, mintsem az egyéni jogsérelem ügyében a jogsérelmet szenvedett fél akarata ellenére folytatott eljáráshoz. Az Alkotmánybíróság itt az alkotmányjogi panaszt mintegy átfunkcionálta, amit annál is inkább megtehetett, mert az Abtv. szerinti alkotmányjogi panasz nem más, mint egyéni ügyben indítványozott és arra is kiható normakontroll, amelyben a norma alkotmányosságára vonatkozó határozati rendelkezés ugyanúgy mindenkire kötelező, mintha elvont normakontroll során született volna. Ha tehát az Alkotmánybíróság nem járhat el az alkotmányjogi panasz eljárásában úgy, hogy az eredmény az indítványozó ügyére kihasson, a fennmaradó részt, a normakontrollt tovább folytathatja.

Az országgyűlési biztos az elvont normakontrollra vonatkozó indítványát vonta vissza, alkotmányjogi panasz visszavonása ebben az ügyben nem merült fel. Az ügyrendi törvényjavaslat nem különböztet indítványfajták szerint; annak alapján tehát az Alkotmánybíróság a visszavont alkotmányjogi panasz ellenére is mérlegelheti az eljárás folytatását, ha azt közérdekből szükségesnek látja. A közérdekű eljárás azonban nyilván nem tekint az eredeti indítványozó ügyére, hanem a norma alkotmányellenessége esetén annak megsemmisítése a célja. Erre pedig az Abtv. rendszerében és az Alkotmánybíróság már kialakult gyakorlatában az eljárás absztrakt normakontrollként való folytatása elegendő.

II.

Az elvont alkotmányértelmezés természete szerint mindig közérdekű, és az ebben a tárgyban hozott határozat mindenkire kötelező voltánál fogva mindig elvi jelentőségű. Ezt a jellemvonását nem csorbítja, hogy indítványozására csak az Abtv.-ben meghatározott szervek jogosultak. Ha az Alkotmány rendelkezése mindenkire kiterjedő hatályú értelmezésének szükségessége egyszer felmerül, s az arra jogosult megfelelő indítványt tesz az Alkotmánybírósnál, az indítvány bármely okból való visszavonása éppen úgy nem akadályozhatja az Alkotmánybírósgot abban, hogy az eljárást folytathassa, mint az elvont normakontrollra irányuló indítvány visszavonása sem, ahol pedig csak valamely jogszabály alkotmányosságának tisztázása és az ezzel együtt járó alkotmányértelmezés képviselte a közérdeket. A most elbírált ügyben tehát az Alkotmány 32/B. §-ának értelmezését az Alkotmánybíróság lefolytathatja.

Dr. Sólyom László s. k.,
alkotmánybíró

A különvéleményhez csatlakozom:

Dr. Lábady Tamás s. k., Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Sólyom László alkotmánybíró párhuzamos indokolása

Egyetértek azzal, hogy az eljárást a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány tárgyában az indítvány visszavonása után az Alkotmánybíróság megszüntette. Az eljárás megszüntetése azonban eme eljárás esetében sem az Abtv.-ből folyó köteleessége az Alkotmánybírósnak. Ha a hatásköri összeütközés valódi alkotmányossági kérdést is felvet, az eljárás folytatható. A most elbírált ügyben az alkotmánybírói eljárás megszüntetését véleményem szerint az ügy és az abban beadott indítványok sajátosságai indokolják.

Az országgyűlési biztos visszavonta a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítványát is. Az Alkotmánybírósnak ez a hatásköre két meghatározott szerv konkrét vitájában való döntésre irányul. Ezért itt az eljárás esetleges folytatásának közérdekűsége nem adódik olyan természetesen, mint a normakontroll közös nevezője alapján az alkotmányjogi panasz és az elvont alkotmányossági vizsgálat esetén, és az egyedi hatásköri konfliktus nem is minden esetben vet fel elvi súlyú alkotmányossági problémát, sőt valódi alkotmányossági kérdés az ügyek egy jelentős részében egyáltalán nem is szerepel. Ezért annak elbírálásához, hogy a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány visszavonása esetén az Alkotmánybírósg mikor és milyen szempontok alapján szüntetheti meg

az eljárást, e hatáskör sajátosságait kell először megvizsgálni.

1. Az Abtv.-nek az Alkotmánybíróság hatáskörét meghatározó I. fejezete csak a hatásköri összeütközéssel érintett szerveket sorolja fel, ezen túlmenő tartalmi szabályt nem ad. „Az állami szervek, továbbá az önkormányzatok és más állami szervek, illetőleg az önkormányzatok között felmerült hatásköri összeütközés megszüntetése” tartozik az Alkotmánybíróság hatáskörébe [1. § f) pont]. Az egyes eljárások részletes szabályait tartalmazó IV. fejezet az állami szervek közül kivonja a bíróságokat; megállapítja, hogy azok a szervek indítványozhatják a hatásköri összeütközés megszüntetését, amelyek között az felmerült; jogkövetkezményként azt határozza meg, hogy az Alkotmánybíróság — az indítványozó meghallgatása nélkül — dönt arról, hogy a felmerült vitában mely szervnek van hatásköre, és kijelöli az eljárásra kötelezettet (50. §).

Ez a szabály sajátos átalakulás után nyerte el mai tartalmát. Az Abtv. első publikált tervezete (1989. május 6.) kizárólag a bíróság és más állami szerv között felmerült hatásköri összeütközés eldöntését értette hatásköri összeütközés alatt (52. §). A tárcakörözés után megszerkesztett május 29-i törvényjavaslat szövege még konkrétabban arról szól, hogy az Alkotmánybíróság „dönt arról, hogy a felmerült vitában a bíróságnak vagy az indítványozónak van-e hatásköre, és kijelöli az eljárásra kötelezettet”. A törvényjavaslat e mellé már felveszi a más szervek közötti hatásköri összeütközés megszüntetését is. 1989 szeptemberére kikerült a javaslatból a bíróság és más szerv közötti összeütközés, s így ez a hatáskör a többi állami szervekre és az önkormányzatokra szűkült. Noha a szabályok változtak, a mögöttük álló koncepció egyes elemei a ma hatályos rendelkezésekig folyamatosan megmaradtak.

Ilyen a hatásköri összeütközés adott, egyedi ügyre vonatkozó mivolta: a bíróság hatáskörét vitató „más szerv” egyedi bírósági határozat felülvizsgálatát kezdeményezte volna az Alkotmánybíróságon (s ezt a tárcakörözéskor a Legfelsőbb Bíróság sem észrevételezte). Hasonlóképpen, „az eljáró szerv kijelölésekor” az Alkotmánybíróság már a május 29-i törvényjavaslat indokolása szerint időkímélés és a további viták elkerülése miatt nem általában egy szerv(típus) hatásköréről dönt, hanem a konkrét ügyben eljáró konkrét szervet jelöli ki. Kezdetől nyomon kísérhető továbbá a törvényjavaslatok indokolásában a hatásköri összeütközés szűk, a közigazgatásra jellemző modellje mellett (két szerv ugyanabban az ügyben állapítja meg hatáskörét vagy annak hiányát), az összeütközés tág felfogása is, amely azt a hatalmi ágak közötti konfliktusként (lásd bíróságok és más szervek), illetve jogalkotó szervek vitájaként fogja fel arról, hogy melyiknek van joga valamely tárgyat szabályozni.

Az Abtv. 50. §-a megőrizte az előzményekből a hatásköri összeütközés egyedi vitára vonatkozó voltát, mind az indítványozás joga, mind a jogkövetkezmény tekintetében. „Az eljárásra kötelezett szerv kijelölése” az 50. § (2) be-

kezdésében első látásra a klasszikus közigazgatási hatásköri összeütközés megoldását tartja szem előtt. Az ilyen értelmezés azonban ellentmondásba kerülne a törvényalkotási folyamatban és az Abtv. indokolásában is tekintetbe vett jogalkotási hatásköri konfliktussal, ahol nem az eljárásra kötelezett szerv kijelölése a megoldás, hanem az adott esetben az eljárásra való jogosultság megállapítása, vagy — negatív oldalról — annak eldöntése, hogy vajon az alacsonyabb szintű jogalkotó szerv nem cselekedett-e ultra vires. Az, hogy a jogalkotásra hatáskörrel rendelkező szervnek meg kell-e alkotnia a jogszabályt, már nem a hatásköri összeütközésre vonatkozó eljárásnak lehet tárgya, hanem mulasztásban megnyilvánuló alkotmányvétség megállapításának. Az Abtv. 50. § (2) bekezdése valójában a legvégső következtetést vonja le, amikor „eljárásra kötelezésről” beszél; ám ez feltételezi az eljárásra jogosultság megállapítását. Ez a hatásköri összeütközés megoldásának a lényege. A továbblépés a kötelező eljárásra csupán az egyik lehetséges összeütközés-típusban szükséges. A klasszikus igazgatási hatásköri vitára vonatkozóan — amikor ugyanabban az ügyben több közigazgatási szerv állapítja meg hatáskörét, vagy annak hiányát — csak az 1991. évi XX. törvény (az önkormányzati hatásköri törvény) 22. §-a fogalmazta meg pontosan az Alkotmánybíróság hatáskörét az eljáró közigazgatási szerv kijelölésére. Ez, az államigazgatási eljárásról szóló 1957. évi IV. törvénybe (Áe. 8. §) iktatott rendelkezés azonban kizárólag az Áe. hatályán belül értelmezhető, s nincs semmilyen alap arra, hogy az Abtv. 50. §-át ebbe a keretbe szorítsa az értelmezés.

2. Az Alkotmánybíróság eddigi ügyei, amelyekben a hatásköri összeütközés szóba került, egyaránt felölelnek klasszikus közigazgatási és jogalkotási hatásköri összeütközéseket is. Egyszerű közigazgatási hatásköri vitát döntött el például a 444/F/1992. (ABH 1992, 743), a 645/F/1996. (ABH 1996, 771) és a 737/F/1995. (ABH 1996, 706) határozat. A határozatok másik része viszont arra vonatkozott, hogy a rendelet a törvény végrehajtásán belül marad-e, vagy ultra vires szabályoz. Ezen belül sokféle átmenet figyelhető meg az egyedi hatásköri vita és a hatáskörök normatív rendezésének vitatása, s végül a tiszta hatáskör-túllépési esetek között — különös tekintettel arra, hogy egyes jogszabályok kizárólag valamely egyedi tényállásra vonatkoznak. [960/H/1992. AB, ABH 1993, 732; 45/1993. (VII. 2.) AB, ABH 1993, 484; 563/H/1994. AB, ABH 1995, 881.]

Az Alkotmánybíróság eddigi gyakorlata tehát — összhangban a törvényalkotó szándékával — a konkrét ügyekre korlátozza az Abtv. 50. §-a használatát, s a hatáskörökkel kapcsolatos általános kérdéseket — kezdve a hatáskörök jogszabályi elosztásának alkotmányosságától a hatáskör-túllépéssel alkotott normákig — általában az utólagos normakontroll keretében dönti el. Megjegyzendő azonban a volta-képpen (s így elbírált) hatásköri összeütközésekről, hogy ezek eddig a klasszikus közigazgatási konfliktus keretén belül maradtak. A hatásköri összeütközés olyan eseteiben, ahol

nem merül fel alkotmányossági probléma, természetesen az adott esetre vonatkozó egyszerű jogalkalmazói törvényértelmezést kell csak végeznie az Alkotmánybíróságnak. Ilyen eset például az egyszerű közigazgatási hatásköri összeütközés (Áe. 8. §), amely természete szerint nem is kívánna meg az alkotmánybírói hatáskört.

3. Alkotmányossági probléma ott merül fel, ahol azt kell megállapítani, mely szerv milyen hatáskört, s főleg meddig a határig gyakorolhat alkotmányosan, azaz ahol a vitában szereplő mindkét szerv hatáskörének alkotmányos értelmezésére szükség van. A közigazgatáson belüli vitán túlmenően, s elsősorban a hatalmi ágak közötti „hatásköri összeütközés” megszüntetése ilyen elemzés nélkül el sem képzelhető. Ez utóbbi viták mindig az illető szerv állam-szervezetbeli jogállását, alkotmányos minőségét érintik. Hogy a törvényalkotó effajta vitákat is szem előtt tartott, nemcsak az 50. § (1) bekezdésében meghatározott szervek felsorolásából tűnik ki, hanem a törvényhozási folyamat során az indokolásokban állandóan szereplő példából is, amely az ugyanazt a tárgyat szabályozni kívánó jogalkotó szervek közötti összeütközést említi.

Az Abtv. szerinti hatásköri vita tehát magában foglalja azoknak az összeütközéseknek eldöntését is, amikor valamely szerv hatáskörének alkotmányos terjedelmét kell meghatározni, beleértve annak elbírálását is, hogy hatáskörét a konkrét esetben vajon alkotmányosan gyakorolta-e. Így az Abtv. 50. §-a nem csupán arra az esetre vonatkozik, hogy ugyanarra a hatáskörré több szerv jelenti be igényét, vagy több szerv egyaránt tagadja azt, hanem az ilyen kérdésekhez képest előzetesen eldöntendő, fent meghatározott hatásköri kérdésekre is. Az Abtv.-ben meghatározott jogkövetkezmény pedig — a döntés arról, hogy a vitázók közül melyik szervnek van hatásköre — a hatáskör alkotmányos meghatározására is kiterjed, s az eljáró szerv kijelölése úgy is értendő, hogy az adott ügyben az eljárás eredményeként meghatározott hatáskör (s gyakorlásának meghatározott módja) illeti meg az illető szervet.

Ebben az összefüggésben a voltaképpeni hatásköri összeütközés adott ügyet eldöntő mivolta azt jelenti, hogy az alkotmánybírói határozat a vitázó szervek számára a hatáskörök terjedelmét és gyakorlásuk konkrét módját úgy jelöli ki, hogy nem hagy teret az illető jogalkalmazóknak további, saját értelmezésre. Ez az előnye annak, ha az Alkotmánybíróság a hatásköri vitát az Abtv. 50. § szerinti eljárásban dönti el.

4. A hatásköri összeütközés megszüntetése tehát két szerv konkrét jogvitájában való döntés. Ezért itt az eljárás folytatásának sem közérdekűsége, sem az Alkotmánybíróság határozatát igénylő elvi alkotmányossági kérdés megléte nem adódik olyan természetesen, mint a normakontroll közös nevezők alapján az (egyedi) alkotmányjogi panasz és az elvont alkotmányossági vizsgálat esetén.

Ha azonban a hatásköri összeütközés valóban felvet alkotmányossági problémát, sőt, ha ez a probléma jelentős elvi súlyú, az ilyen kérdések tisztázása közérdekű lehet, s

ha már egyszer felmerültek, a tisztázáshoz fűződő közérdeket az indítványozó visszavonulása nem szünteti meg. A most elbírálendő ügyben az indítványra okot adó vita két alkotmányos szerv jogállását érinti. Az eltérő értelmezések miatt az egyik szerv akadályozhatja a másikat alkotmányos funkciójának ellátásában. Ezért közérdekű és elvi jelentőségű alkotmányossági kérdésnek kell-e tekinteni annak tisztázását, hogy az országgyűlési biztos vizsgálódási joga kiterjed-e az ügyészre is.

Megjegyzendő, hogy a német Szövetségi Alkotmánybíróság állandó gyakorlata szerint hatásköri vitában a szóbeli tárgyalás után csak a Bíróság engedélyével lehet visszavonni az indítványt. A Bíróság nem adja meg ezt az engedélyt, ha az eljárás megszüntetése közérdekkel ellentétes lenne. (BVerfGE 24, 299, 300.)

A most elbírált ügyben az országgyűlési biztos egyrészt arra hivatkozással vonta vissza indítványait, hogy időközben megfelelő munkakapcsolat alakult ki a kisebbségi jogok országgyűlési biztosa és az ügyészség között, az ügyészség a vizsgálatokat engedélyezi, s így a hatásköri összeütközés gyakorlatilag megszűnt. Az Alkotmánybíróság azonban már a köztársasági elnök jogállásáról szóló határozataiban rámutatott arra, hogy alkotmányossági kérdések megoldása nem helyettesíthető a hatalmat éppen gyakorlók megállapodásával. Az alkotmányossági kérdést az Alkotmánybíróságnak kell kötelezően eldöntenie (ABH 1991, 244.) Emlékeztetni kell arra is, hogy azokban a normakontroll-esetekben, ahol az indítványt azért vonták vissza, mert az arra okot adó probléma jogszabályi szinten rendeződött, az eljárást a visszavonás nélkül is meg kellett volna szüntetni, hiszen az Alkotmánybíróság hatályon kívül helyezett normákat nem vizsgál. Ha pedig az a visszavonás indoka, hogy a jogszabályt az Alkotmánynak megfelelően módosították, az alkotmányosság normatív szinten állt helyre. Ez pedig lényegében más, mint az éppen a hatáskört gyakorló felek „privát” megegyezése. Már csak a jogbiztonsághoz fűződő érdek is amellettszól, hogy az Alkotmánybíróság ezen indok alapján ne szüntesse meg az eljárást.

Az országgyűlési biztos másik érve, az ügyészség alkotmányos helyzetének megváltoztatására irányuló törvényhozói szándékok [nyilvánvalóan az ügyészség Kormány alá rendelésének terve, ahogy annak ügye a visszavonás keltekor, 1998. június 30-án állni látszott] olyan szubjektív várakozás, amely a visszavonó kérelemben írottakkal szemben egyáltalán nem teszi időszertülné az elvi kérdések tisztázását. Éppen a visszavonó indítvány benyújtása óta történt változások a törvényhozói szándékban és az ügyészség alkotmányos helyzete megváltoztatásának esélyeiben világítanak rá legjobban az Alkotmánybíróság által határozatba foglalt elvi tisztázás és a várakozások és megegyezések közötti különbségre.

Az országgyűlési biztos érvei az eredeti indítványban felvetett hatásköri összeütközés alkotmánybírói megszüntetéséhez fűződő közérdeket nem érintik, sem a kérdés elvi tisztázásának jelentőségét nem csökkentik, ezért

az eljárást tovább lehetne folytatni. Más indokok alapján viszont a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány visszavonásához mégis azt a jogkövetkezményt lehet kapcsolni, hogy az Abtv. 50. § szerinti eljárást az Alkotmánybíróság megszünteti. Az ügyben felvetett alkotmányossági kérdés súlyának és közérdekű voltának leginkább az általános érvényű alkotmánybírói határozat felel meg. Az általános érvényű hatásköri rendezésre nem az Abtv. 50. § szerinti eljárási mód szolgál — sőt, elvont döntésre ez kifejezetten alkalmatlan. Mint azokban az esetekben általában, ahol a hatáskörökkel kapcsolatban valódi alkotmányossági kérdés merül fel, elvileg itt is rendelkezésre áll a normakontroll és az elvont alkotmányértelmezés is. Mivel jelen esetben ezekre külön indítvány is van, s a feni különvéleményekben kifejtettek szerint a ilyen indítványok visszavonása nem köti az Alkotmánybírószágot, az Alkotmánybírószágnak mérlegelnie kellett volna, hogy az Abtv. 29. § (1) bekezdése alkotmányossági vizsgálatára és az Alkotmány 32/B. §-ának elvont értelmezésére az eljárást lefolytatja, s ennek a mérlegelésnek véleményem szerint pozitív eredményre kellett volna vezetnie.

A fenti gondolatmenet alapján az Alkotmánybírószágot a hatásköri összeütközés megszüntetésére irányuló indítvány visszavonásának a közérdek sérelme nélkül és az Alkotmánybírószágot sajátos funkcióját, az elvi alkotmányossági kérdések tisztázását betöltve, ebben az ügyben helyt adhat.

Dr. Sólyom László s. k.,
alkotmánybíró

A párhuzamos indokoláshoz csatlakozom:

Dr. Lábady Tamás s. k., *Dr. Tersztyánszky Ödön s. k.,*
alkotmánybíró alkotmánybíró

Dr. Holló András alkotmánybíró párhuzamos indokolása

1. Az Alkotmánybírószágot az indítvány visszavonása miatt, az Abtv. 20. §-ára alapítva — eddigi gyakorlatának megfelelően — megszüntette az eljárást. Ezen okból a testület 1990. január 1-jétől, tehát működésének megkezdésétől — egy kivétellel — mindig az eljárást megszüntető döntést hozott. Az alkotmánybírói gyakorlatban egy ügy ismeretes, amikor az Alkotmánybírószágot úgy értelmezte az Abtv.-t, hogy az ún. szubjektív, az indítványozói mérlegelésen alapuló indítvány-visszavonás az Alkotmánybírószágot nem köti: „Az Alkotmánybírószágot az indítvány visszavonásához hozzájárult és az eljárást megszüntette, mivel nem látott olyan nyomós okot, amely a visszavonás megtagadását indokolta volna.” (280/B/1990/10. AB végzés ABH 1990, 363.)

1990-ben e döntést megelőzően (pl. 125/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 361.) és a későbbiekben is az indítvány

visszavonása minden esetben — az Abtv. 20. §-ára hivatkozással — az eljárás megszüntetését eredményezte.

Az eljárást megszüntető végzések sem 1990-ben, sem azóta nem tettek különbséget az indítvány-visszavonások ún. objektív oka (pl. jogszabály hatályon kívül helyezése, új jogszabály hatálybalépése miatt az indítvány okafogyottá válása) és a már jelzett ún. szubjektív oka (az indítványozói mérlegelésen alapuló visszavonás pl. 514/B/1990. AB végzés, ABH 1990, 372., 655/B/1993. AB végzés, ABH 1994, 916., 397/B/1997. AB végzés, ABH 1997, 962.) között.

Az eljárást megszüntető végzések jellemzően akkor is az indítvány hiányára (visszavonására) utaltak, amikor az indítványozó a visszavonást „objektív okkal” indokolta. (Például 597/H/1992., ABH 1993, 851., 1042/B/1993., ABH 1993, 927., 317/B/1993. AB végzés, ABH 1996, 839., 1247/H/1996. AB végzés, ABH 1997, 939.)

Az egy esetben sem fordult elő, hogy a visszavont indítvány ellenére az Alkotmánybírószágot a nem hivatalból indítható eljárást hivatalból folytatta volna.

Álláspontom szerint a fenti gyakorlat összhangban van az Abtv. vonatkozó rendelkezéseivel.

2. Az Alkotmány 32/A. § (3) bekezdése és (6) bekezdése a törvényhozónak adott alkotmányi felhatalmazást az alkotmánybírói eljárás — ezen belül: az eljárás kezdeményezés, az indítványozói kör — normatív szabályozására.

Az Abtv. konstrukcióját az elsődlegesen kérelemre és másodlagosan (kivételesen) hivatalbóli, tehát az Alkotmánybírószágot által (is) indítható eljárási rend jellemzi. Az Abtv. egyértelműen meghatározza, hogy az Alkotmánybírószágot csak két hatáskörét [az Abtv. 1. § c) és e) pontok] gyakorolhatja indítvány hiányában: „Az 1. § c) és e) pontja szerinti eljárás hivatalból is indulhat.” [Abtv. 21. § (7) bekezdés.] A hivatalbóli eljárás kivételességére utaló megállapítás az Abtv. 20—21. §-aihoz fűzött miniszteri indokolásban az Abtv. első törvényjavaslatában (1989. május 29.) megfogalmazott azonos tartalmú mondattal szerepel: „Az Alkotmánybírószágot kivételesen hivatalból is eljárhat.”

Az Abtv. 20. §-a szerint: „Az Alkotmánybírószágot az arra jogosult indítványa alapján jár el.” Az Alkotmánybírószágot eljárása tehát egyértelműen — a két törvényi kivételt leszámítva — indítvány-kötött eljárás: az Abtv. 22. § által meghatározott tartalmú indítvány nemcsak elindítója az alkotmánybírói eljárásnak, hanem az eljárás lefolytatásának törvényi feltételét is jelenti.

Az Abtv. 20. §-ában meghatározott — idézett — törvényi rendelkezés az Alkotmánybírószágot indítvány kötöttségéről szó szerint azonos tartalommal jelent meg az Abtv. első (1989. május 29.) és — a Kerekasztal-tárgyalásokon végleges formát öltő — második törvényjavaslatában (1989. szeptember 22.).

Az Alkotmánybírószágot az indítvány-kötöttséget — az indítványban megnevezett alkotmányossági problémát illetően — tágan értelmezte, illetőleg értelmezi. Ez azt jelenti, hogy az indítványban jelzett alkotmányossági prob-

léma adott esetben csak kiindulási pont, ha az Alkotmánybíróság megítélése szerint az indítvány alapján több alkotmányjogi összefüggés tárható fel. Ez eredményezhette olyan jogszabályok alkotmányossági revízióját, amelyek konkrétan nem szerepeltek az indítványban. Az is előfordult, hogy az Alkotmánybíróság alkotmányjogi panasz törvényi feltételeinek meg nem felelő indítvány alapján a megnevezett norma utólagos alkotmányossági kontrollját végezte el. [Például 133/B/1991. AB hat., ABH 1991, 619., 3/1992. (I. 23.) AB hat., ABH 1992, 329., 31/1995. (V. 25.) AB hat., ABH 158., 285/B/1994. AB hat., ABH 1994, 827.]

Az indítvány szabad kezelését az alkotmánybíráskodás természete és az Alkotmányban, valamint az Abtv.-ben meghatározott alkotmánybírói hatáskörök alapozzák meg. Az alkotmányjogi panasz elbírálásának hatáskörétől eltekintve a többi hatáskör gyakorlására irányuló indítvány jellemzően közvetlenül nem érinti az indítványozó jogi helyzetét; ilyen értelemben a felvetett alkotmányossági kifogások az alkotmányvédelmet közérdekűvé transzformálják. Ebben az összefüggésben az indítvány szabad kezelésével az Alkotmánybíróság egy relatíve (nem közvetlenül hivatalból gyakorolt) objektív alkotmányvédelmet lát el. A testület indítvány alapján jár el, de a jelzett alkotmányjogi probléma teljes feltárása megkapja az alkotmányvédelem objektív (közérdekű) nézőpontját.

Az indítvány-kötöttség törvényi korlátját álláspontom szerint az indítvány szabad kezelésének alkotmánybírói gyakorlata nem töri át, ugyanis minden esetben van — esetenként értelmezett — indítvány, amelynek alapján az Alkotmánybíróság az eljárást lefolytatja. Az alkotmánybírói eljárásnak indítvány teljes hiánya (visszavonása) ellenére történő lefolytatása már az indítvány-kötöttség törvényi korlátjába ütközik.

3. Az Abtv.-ben kialakított eljárási rend — álláspontom szerint — a törvényalkotó nyilvánvaló szándékát tükrözi az Alkotmánybíróság közbizalmi pozícióját illetően. Ez a jogi konstrukció nem kizárólagos objektív alkotmányvédelmet biztosított az Alkotmánybíróság számára, hanem összetett megoldást választott: a szubjektív és objektív alkotmányvédelem kombinációját, a szubjektív alkotmányvédelem túlsúlyával (az indítvány szabad kezelése által megalapozott „relatív” objektív jellegű alkotmányvédelemmel) és az objektív alkotmányvédelem kiegészítő jellegével. Az indítvány-alapú és a hivatalbóli eljárás arányának törvényi előírása nem rendezhető át az Alkotmánybíróság értelmezésével. Az Abtv. 1. § a), b), d), f) és g) pontokban meghatározott hatáskörök az Alkotmánybíróság számára, mint gyakorolható hatáskörök az indítványok alapján nyílnak meg. Amennyiben az Alkotmánybíróság mérlegelési jogkörébe tartozna — akár közérdekűség okából is — a visszavont indítvány (jellemzően a szubjektív ok miatti visszavonás) esetében az eljárás folytatásának eldöntése, ez relativizálná a jelenlegi törvényi konstrukciót: valamennyi alkotmánybírói eljárás ugyanis végső fokon hivatalbóli eljárás lenne (lehetne).

4. Az Alkotmányból levezethető az az igény, hogy az alkotmánybírói eljárásban legyen kiegyensúlyozott az objektív és szubjektív alkotmányvédelem. Ennek megfelelően az Alkotmánnyal összhangban lenne az a törvényi szabályozás, amely a kizárólag indítvány alapján induló eljárások hivatalbóli folytatásának jogi feltételeit rendezné.

Az Abtv. hatályos rendelkezéséből azonban a fenti igény — jogértelmezés útján — mint követendő gyakorlat nem vezethető le.

Dr. Holló András s. k.,
alkotmánybíró

A Köztársasági Elnök határozatai

A Köztársaság Elnökének 119/1998. (X. 2.) KE határozata

rendőr dandártábornok szolgálati viszonyának megszüntetéséről

A belügyminiszter előterjesztésére *dr. Berta Attila* rendőr dandártábornok szolgálati viszonyát, érdemei elismerése mellett, felmentéssel megszüntetem, egyben szolgálati nyugállományba helyezem, 1999. március 31-i hatállyal.

Budapest, 1998. szeptember 30.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Dr. Pintér Sándor s. k.,
belügyminiszter

A Köztársaság Elnökének 120/1998. (X. 2.) KE határozata

egyetemi tanárok felmentéséről

Az oktatási miniszter előterjesztésére

a Kossuth Lajos Tudományegyetemen

dr. Sebestyén Árpád egyetemi tanárt — saját kérésére — nyugállományba vonulására tekintettel

1999. január hó 1. napjával és

a Pannon Agrártudományi Egyetemen

dr. Fehér István egyetemi tanárt — 70. életéve betöltésére tekintettel —

1999. január hó 17. napjával

e tisztsége alól felmentem.

Budapest, 1998. szeptember 30.

Göncz Árpád s. k.,
a Köztársaság elnöke

Ellenjegyzem:

Pokorni Zoltán s. k.,
oktatási miniszter

A Kormány határozatai

A Kormány 1127/1998. (X. 2.) Korm. határozata

a millenniumi kormánybiztos kinevezéséről

A Kormány

Magyarország ezeréves államiságának, valamint a kereszténység felvételének ezredik évfordulójával kapcsolatos rendezvénysorozat előkészítésével és lebonyolításával kapcsolatos feladatok koordinálására

dr. Nemeskürty Istvánt millenniumi kormánybiztossá — 1998. október 1-jei hatállyal —

kinevezi.

Budapest, 1998. szeptember 29.

Orbán Viktor s. k.,
miniszterelnök

Tisztelt Előfizetők!

Tájékoztatjuk Önöket, hogy a kiadónk terjesztésében levő lapok raszóló előfizetésüket folyamatosan tekintjük. Csak akkor kell változást bejelenteniük az 1999. évre vonatkozó előfizetésre, ha a példányszámot, esetleg a címlistát módosítják, vagy újlapraszeretnének előfizetni (pontos szállítási, név- és utcacím-megjelöléssel).

Azesetleges módosítás szíveskedjenek levélben vagy faxon megküldeni.

Felhívjuk szíves figyelmüket, hogy a lapszállításról kizárólag az előfizetési díj beérkezésétkövetően intézkedünk. Fontos, hogy az előfizetési díjakat a megadott 10300002-20377199-70213285 sz. számlára utalják, illetve a kiadó által kiküldött készpénz-átutalási megbízáson fizessék be.

Készpénzes befizetés kizárólag a Közlönyboltban (1085 Budapest, Somogyi B. u. 6.) lehetséges. (Levélcím: Magyar Hivatalos Közlönykiadó, 1085 Budapest, Somogyi B. u. 6. Fax: 318-6668.)

Az 1999. évi lapárak

Magyar Közlöny	38 304 Ft/év	Önkormányzatok Közlönye	2 688 Ft/év
Az Alkotmánybíróság Határozatai	8 064 Ft/év	Pénzügyi Közlöny	12 432 Ft/év
Belügyi Közlöny	10 080 Ft/év	Pénzügyi Szemle	9 072 Ft/év
Cégek Közlöny	40 656 Ft/év	Sport Értesítő	2 016 Ft/év
Egészségügyi Közlöny	9 744 Ft/év	Statisztikai Közlöny	5 712 Ft/év
Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Értesítő	7 056 Ft/év	Turisztikai Értesítő	5 040 Ft/év
Határozatok Tára	9 744 Ft/év	Ügyészségi Közlöny	2 688 Ft/év
Hivatalos Értesítő	6 384 Ft/év	Vízügyi Értesítő	5 376 Ft/év
Igazságügyi Közlöny	6 384 Ft/év	Bányászati Közlöny	2 016 Ft/év
Ipari és Kereskedelmi Közlöny	10 416 Ft/év	Légügyi Közlemények	672 Ft/év
Környezetvédelmi Értesítő	6 048 Ft/év	Élet és Tudomány	4 368 Ft/év
Közlekedési, Hírközlési és Vízügyi Értesítő	9 408 Ft/év	Ludové Noviny	896 Ft/év
Külgazdasági Értesítő	8 736 Ft/év	Neue Zeitung	1 848 Ft/év
Magyar Közigazgatás	3 696 Ft/év	Természet Világa	2 352 Ft/év
Szociális és Munkaügyi Közlöny	7 056 Ft/év	Valóság	2 688 Ft/év
Oktatási Közlöny (a Művelődési Közlöny jogutódja)	9 408 Ft/év		
Nemzeti Kulturális Alap Hírlevele	2 016 Ft/év		

Az árak a 12%-os áfát is tartalmazzák.

CD-JOGÁSZ számítógépes jogszabálygyűjtemény, a Magyar Hivatalos Közlönykiadó hivatalos kiadványa

1999. évi éves hatályosítási díjak

Önálló változat	36 000 Ft + 25% áfa	25 munkahelyes hálózati változat	72 000 Ft + 25% áfa
5 munkahelyes hálózati változat	48 000 Ft + 25% áfa	50 munkahelyes hálózati változat	84 000 Ft + 25% áfa
10 munkahelyes hálózati változat	60 000 Ft + 25% áfa	100 munkahelyes hálózati változat	96 000 Ft + 25% áfa

Rendszerbe lépés díjtalan.

Az előfizetők a kiadó online szolgáltatásait kedvezményesen vehetik igénybe.

A **Házi Jogtanácsadó** című lapot kiadja a Házi Jogtanácsadó Könyv- és Lapkiadó Kft. (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6.). Éves előfizetési díja 2016 Ft áfával. Előfizetésben megrendelhető: a szerkesztőségben, a Magyar Hivatalos Közlönykiadó címen (1085 Budapest, Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62., Pf. 357.) vagy faxon: 318-6668, a hírlapkézbesítőknél, vidéken a postahivatalokban, Budapesten a Magyar Posta Rt. HI kerületi ügyfélszolgálati irodáiban, valamint a Hírlapelőfizetési Irodában (1089 Budapest, Orczy tér 1., tel.: 303-3441). A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

Szerkeszti a Miniszterelnöki Hivatal, a szerkesztőbizottság közreműködésével.

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Bártfai Béla. A szerkesztésért felelős: dr. Müller György. Budapest V., Kossuth tér 1-3.

Kiadja a Magyar Hivatalos Közlönykiadó. Felelős kiadó: Nyéki József vezérigazgató.

Szerkesztőségi iroda: Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6. Telefon/Fax: 266-5096.

Előfizetésben megrendelhető a Magyar Hivatalos Közlönykiadónál, Budapest VIII., Somogyi Béla u. 6., 1394 Budapest 62. Pf. 357, vagy faxon 318-6668.

Előfizetésben terjeszti a Magyar Hivatalos Közlönykiadó a FÁMA Rt. közreműködésével. Telefon/fax: 266-6567.

Információ: Tel./fax: 317-9999, 266-9290/245, 246 mellék.

Példányonként megvásárolható a kiadó Budapest VIII., Somogyi B. u. 6. (tel./fax: 267-2780) szám alatti közlönyboltjában.

Éves előfizetési díj: 33 264 Ft. Egy példány ára: 70 Ft 16 oldal terjedelemig, utána + 8 oldalanként + 35 Ft.

A kiadó az előfizetési díj év közbeni emelésének jogát fenntartja.

HU ISSN 0076—2407